

Årsredovisning 2004

Karlshamns på 60 sekunder

- Karlshamns är en av världens ledande tillverkare av **högförädlade vegetabiliska specialfetter**.
- **Karlshamns produkter** används inom flera användningsområden och kunderna återfinns inom många branscher. Merparten är dock verksam inom livsmedels-, choklad-, kosmetik-, foder- och teknisk industri.
- Karlshamnskoncernen är **organiserad i tre affärsområden**: Oljor & Fetter, Tekniska Produkter och Foderråvaror. Affärsområdena är uppbyggda utifrån ett kretsloppstänkande där även sidoprodukter tas tillvara, förädlas och marknadsförs som egna produkter.
- **Oljor & Fetter** tillverkar och säljer specialfetter till livsmedelsindustrin, choklad- och konfektyrindustrin samt kosmetik- och läkemedelsindustrin.
- **Tekniska Produkter** vidareförädlar och marknadsför fettbaserade produkter avsedda främst för tekniska applikationer.
- **Foderråvaror** förädlar och marknadsför vegetabiliska protein- och fettråvaror till foderindustrin.
- Karlshamns är **världsledande när det gäller utveckling kring fettmolekylen**. FoU-arbetet sker i nära samarbete med såväl kunder som nationella och internationella myndighetsorgan, forskningsinstitutioner, universitet och högskolor.
- **Karlshamns huvudkontor** och största produktionsanläggning är belägen i Karlshamn. Övriga produktionsanläggningar ligger i Hull i Storbritannien och i Zaandijk i Nederländerna. Medelantalet anställda under 2004 uppgick till 787, varav 640 i Sverige.
- Karlshamnsaktien är sedan 1997 **noterad på Stockholmsbörsens O-lista**. Bland de största ägarna återfinns bl a Melker Schörling AB, Lantmännen Invest AB och AMF. Omsättningen för 2004 uppgick till 3.629 Mkr.

2004 i sammandrag

Resultat

Karlshamnskoncernens rörelseresultat minskade med 49 Mkr till 148 Mkr jämfört med föregående år. Resultatet för affärsområde Oljor & Fetter minskade med 44 Mkr till 90 Mkr. Tekniska Produkters resultat minskade med 17 Mkr till 24 Mkr medan Foderråvarors ökade med 12 Mkr till 34 Mkr.

Omsättning

Nettoomsättningen ökade med 312 Mkr jämfört med föregående år till 3.629 Mkr (3.317).

Kraftig tillväxt inom specialfetter

Karlshamns fortsätter att växa inom området högförädlade specialfetter. Under 2004 uppgick tillväxten för specialfetter inom Oljor & Fetter till 20 procent, och dessa svarar nu för cirka 50 procent av affärsområdets bearbetningsersättning.

Ny anläggning för flytande industrimargarin

I slutet av året invigdes en ny produktionslinje för flytande margarin. Efterfrågan på flytande margarin och pumpbara fetter ökar konstant. Den nya anläggningen innebär avsevärt ökad produktionskapacitet

och möjlighet att bättre anpassa produkterna direkt efter kundernas behov.

Förvärv av engelskt specialföretag

Förvärvet av inkråmet i Kelanco är ett led i Karlshamns strategi att öka andelen specialfetter. Kelanco är specialiserat på fetter för livsmedelsmarknaden och förvärvet ger Karlshamns tillgång till produkter för den engelska färdigmatsmarknaden.

Strategiskt samarbete med Danisco

Samarbetet med Danisco innebär att Karlshamns affärssektor Kosmetik kommer att ansvara för försäljningen av Daniscos emulgatorer till kosmetikindustrin från och med 2005. Daniscos produkter kommer att säljas under Karlshamns varumärke Akoline.

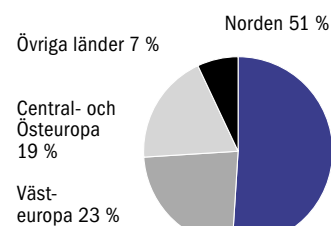
Strategisk allians med Quaker Chemical

Samarbetsavtalet med Quaker Chemicals innebär att Binols skäroljor för verkstadsindustrin kommer att säljas globalt under Quaker Chemicals varumärke.

Produktivhetsprogram sänker kostnaderna med 100 Mkr på årlig basis

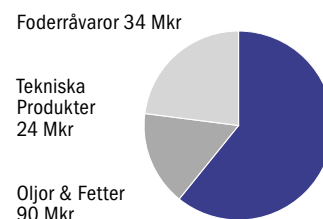
Under 2004 inleddes ett program för ökad produktivitet. Målet är att, med fullt genomslag från 2006 och framåt, sänka kostnaderna med 100 Mkr årligen.

Geografisk fördelning av Karlshamns försäljning 2004

49 % av Karlshamns försäljning sker till länder utanför Norden.

Rörelseresultat per affärsområde

Karlshamns samlade rörelseresultat uppgick till 148 Mkr.

	2004	2003	2002
Nettoomsättning, Mkr	3.629	3.317	3.249
Bearbetningsersättning, Mkr	973	944	962
Resultat före avskrivningar, Mkr	246	292	303
Resultat efter finansiella poster, Mkr	152	185	200
Årets resultat, Mkr	111	141	152
Kassaflöde från den löpande verksamheten, Mkr	184	116	310
Direktinvesteringar, Mkr	97	108	103
Nettolåneskuld, Mkr	182	211	154
Eget kapital, Mkr	1.013	972	915
Soliditet, %	52	51	52
Vinst per aktie före konvertering och utnyttjande av optionsrätter, kr	5,25	6,73	7,23
Vinst per aktie efter konvertering och utnyttjande av optionsrätter, kr	5,15	6,58	7,16
Eget kapital per aktie före konvertering och utnyttjande av optionsrätter, kr	48,01	46,30	43,59
Utdelning per aktie, kr	9,50 ⁽¹⁾	3,50	3,50
Avkastning på eget kapital, %	11	15	17
Avkastning på operativt kapital, %	11	16	17
Medelantal anställda	787	757	754

(1) Föreslagen utdelning, varav extra utdelning 4,50 kr per aktie.
Definitioner, se sid 71.
Bolagsstämma, se sid 80.

Innehållsförteckning

6 Affärsidé, mål och strategi

Karlshamns ambition är att nå ledande globala positioner inom definierade specialområden, baserade på vår kärna av kunskap om vegetabiliska oljor och fetter. Hög innovationsnivå, kundnärhet, hög produktivitet samt engagerade medarbetare hör till de främsta framgångsfaktorerna.

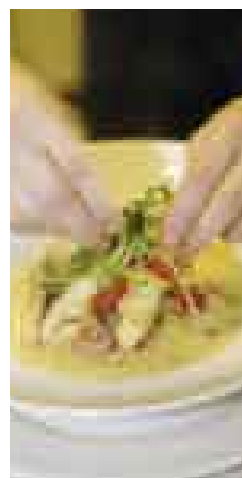
10 Karlshamns i vår vardag

Karlshamns kunskap om vegetabiliska fetter och dess sammansättning gör det möjligt att skraddarsy lösningar för olika ändamål och typer av produkter. De vegetabiliska fetterna används i en mängd produkter vi möter dagligen; allt från choklad, livsmedel och kosmetik till djurfoder och olika tekniska oljor.

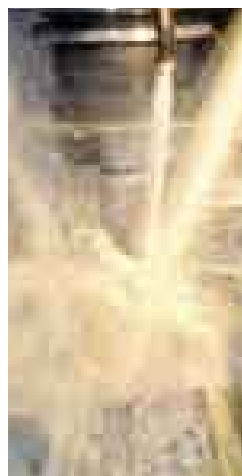
8 Koncernchefens kommentar

Utvecklingen i den värld Karlshamns verkar har under 2004 inneburit ytterligare press på marginalerna. Den förändringsprocess som drivits sedan 2001 har dock gett resultat och bl a medfört produktivitetshöjningar och en stark utveckling inom specialprodukter.

12 Oljor & Fetter

Oljor & Fetter utvecklar, producerar och marknadsför fetter till choklad-, livsmedel- och kosmetikindustrin. Affärsområdet står för cirka 70 procent av Karlshamns totala omsättning och verksamheten är indelad i tre sektorer; Choklad- & Konfektyrfetter, Livsmedelsingredienser (tidigare Livsmedelsfetter) och Kosmetik.

20 Tekniska Produkter

Tekniska Produkter omfattar de båda helägda dotterbolagen Tefac AB och Binol AB. Tefac tillverkar och marknadsför fettsyror och glycerol medan Binol ansvarar för utveckling, tillverkning och marknadsföring av koncernens miljöanpassade tekniska oljor.

22 Foderråvaror

Foderråvaror förädlas och marknadsförs vegetabiliska protein- och fettråvaror till foderindustrin, samt ansvarar för Karlshamns utvinning av vegetabilisk olja ur rapsfrö och sheanötter.

24 Forskning och utveckling

Karlshamns FoU-avdelning arbetar med att förvalta och vidareutveckla koncernens omfattande kunskaper om fettmolekylen och dess egenskaper. Arbetet bedrivs i samarbete med nationella och internationella universitet och organisationer. Satsningarna är centrala delar i strategin att klättra i värdekedjan och öka förädlingsvärdet i produkterna.

26 Engagerade medarbetare

I takt med att Karlshamns produkter blir allt mer avancerade ställs nya och högre krav på välutbildade, innovativa, kunniga och motiverade medarbetare. Tillsammans med en fungerande marknadsstrategi och en effektiv produktion är medarbetarna helt avgörande för Karlshamns fortsatta framgång.

28 Kontinuerligt kvalitetsarbete

Karlshamns konkurrenskraft är i hög utsträckning beroende av en ständig förbättring av produkter, tjänster och processer. För att säkerställa detta bedrivs ett kontinuerligt kvalitetsarbete inom samtliga affärsområden och segment.

29 Karlshamns miljöarbete

Karlshamns arbetar aktivt och engagerat med miljöfrågor. Målsättningen är att minimera verksamhetens belastning på miljön, optimera resursanvändandet och samtidigt bidra till en ökad miljömedvetenhet hos leverantörer, medarbetare och samarbetspartners.

Ekonomisk redovisning

- 32 Förvaltningsberättelse
- 36 Resultaträkning för koncernen
- 38 Kassaflödesanalys för koncernen
- 40 Balansräkning för koncernen
- 42 Resultaträkning för moderbolaget
- 43 Kassaflödesanalys för moderbolaget
- 44 Balansräkning för moderbolaget
- 46 Noter
- 61 Revisionsberättelse

Kompletterande finansiell information

- 62 Aktiemarknadens analys av Karlshamns
- 64 Karlshamnsaktien
- 66 Riskhantering och känslighetsanalys
- 70 Flerårsöversikt
- 71 Definitioner

Corporate governance

- 72 Ägarstyrning
- 74 Ersättningsfrågor

Övrigt

- 76 Styrelse och revisorer
- 78 Ledande befattningshavare
- 80 Informations-tillfällen
- 80 Bolagsstämma
- 81 Karlshamns ordlista
- 82 Adresser

Affärsidé, mål och strategi

Affärsidé

Karlshamns ambition är att nå ledande globala positioner inom definierade specialområden, baserade på vår kärna av kunskap om vegetabiliska oljor och fetter.

Karlshamns vill också utveckla relaterade affärsområden till denna kunskapsbas. Innovation, kundnärhet och hög produktivitet är företagets kritiska framgångsfaktorer.

Mål

Karlshamns skall växa snabbare än marknaden inom utvalda specialområden och samtidigt sträva efter ett starkt kassaflöde och en successiv höjning av avkastningen på det operativa kapitalet.

Strategi

Karlshamns främsta framgångsfaktorer för att nå målet utgörs av hög innovationsnivå, kundnärhet, hög produktivitet och engagerade medarbetare. Koncernens övergripande strategi kan sammanfattas i ett antal punkter:

■ Öka andelen högförädlade produkter

Genom ett omfattande FoU-arbete kring vegetabiliska oljor och fetter skall andelen högförädlade produkter öka.

■ Fortsatt internationalisering

Karlshamns är idag marknadsledande i Norden och Centraleuropa på vegetabiliska specialfetter. Målsättningen är att dels öka marknadsandelarna på de befintliga marknaderna, dels identifiera nya globala och regionala tillväxtmarknader.

■ Fokus på nyckelkunder och utvalda marknader

Karlshamns marknadsarbete fokuseras på identifierade nyckelkunder, verksamma inom utvalda marknader.

■ Ökat individuellt ansvar

Engagerade medarbetare som aktivt deltar i företagets utveckling är en förutsättning för fortsatt tillväxt under god lönsamhet. Kompetensutveckling och ett ökat individuellt ansvarstagande utgör därför viktiga fundament i Karlshamns strategi.

■ Kontinuerligt miljöarbete

Karlshamns bedriver ett aktivt miljöarbete med syfte att minimera företagets inverkan på miljön. Utöver de miljömässiga skälen finns även rent ekonomiska skäl till miljöarbetet, då stora kostnader kan sparas genom ett effektivare utnyttjande av resurser.

Därför är Karlshamns spännande!

Förändringsprocessen ger resultat

Den förändringsprocess som pågått sedan 2001 har inneburit en kraftfull satsning på utveckling av specialprodukter samtidigt som stora produktivitetshöjningar åstadkommits. Strategin har resulterat i en stabilitet i resultat och kassaflöde i ett pressat marknadsläge, en stark balansräkning som ger utrymme för ytterligare expansion och en stark tillväxt av specialprodukter. Totalt beräknas förändringsprogrammet leda till kostnadsbesparingar om 100 Mkr från 2006.

Marknad i förändring

Den hårda konkurrensen och de senaste årens krympande marginaler inom den europeiska vegetabiloljeindustrin har medfört att en konsolidering av branschen påbörjats. Karlshamns är idag väl positionerat; finansiellt och marknadsmässigt, för att kunna ta en aktiv roll i denna process.

Hög takt i FoU-arbetet

Forskningen kring fettmolekylens egenskaper och funktion har alltid varit en central del i Karlshamns verksamhet. FoU-arbetet har under de senaste åren förstärkts ytterligare i och med strategin att öka förädlingsgraden i produkterna.

Stark tillväxt inom högförädlade specialprodukter

Strategin att öka andelen högförädlade produkter med högre marginaler har varit lyckosam. Under 2004 uppgick tillväxten för specialfetter inom Oljor & Fetter till 20 procent och dessa svarar nu för cirka 50 procent av Oljor & Feters bearbetningsersättning.

Vegetabiliska oljor ger mervärde och många konkurrensfördelar

Karlshamns vegetabiliska oljor och fetter har en rad fördelar:

- Ett säkert och hälsosamt val. Livsmedelsindustrins fokus på hälsofrågor och livsmedels-säkerhet har ökat kraftigt under senare år. Jämfört med animaliska fetter har vegetabiliska fetter en rad fördelar; de innehåller inte kolesterol, är viktiga källor till flera vitaminer samt innehåller essentiella fettsyror, d v s fettsyror kroppen inte själv kan framställa.
- Hög kostnadseffektivitet. Karlshamns vegetabiliska fetter står sig väl prismässigt jämfört med andra alternativa fetter. Därutöver har

produkterna i många fall även bättre hållbarhet, värmetålighet och stabilitet vid lagring än flera alternativa produkter.

- Flexibla leveranslösningar sänker produktions- och hanteringskostnaderna. Utöver ett konkurrenskraftigt pris erbjuder Karlshamns även flexibla leveranslösningar som sänker kundernas produktionskostnader ytterligare. Exempel på detta är bl a pumpbara fetter, vilket sänker kundernas hanteringskostnader avsevärt.

Nära samarbete med kunder och partners

Karlshamns har ett nära samarbete med kunder och partners, vilket ger erfarenhet och kunskap om kundernas applikationer och vad som efterfrågas på marknaden. Samarbetet gör det möjligt att skräddarsy lösningar efter specifika behov.

Begränsad marknadsrisk i aktien

Enskilda aktier påverkas i olika hög grad av hur börsen som helhet utvecklas. En del aktier är väldigt beroende av den allmänna börsutvecklingen, medan andra lever sitt eget liv i princip oberoende av börsen i övrigt.

För att avgöra i vilken utsträckning en aktie följer börsens utveckling kan man studera en akties β betavärde, vilket är ett statistiskt mått som anger aktiens marknadsrisk. Ett betavärde på 1,0 innebär att den enskilda aktien samvarierar med index. Ett betavärde högre än 1,0 anger att aktiekursen förändras mer än index, medan ett betavärde lägre än 1,0 visar att aktiens värde varierar i genomsnitt mindre än index.

Med ett betavärde på 0,4 är Karlshamns aktie mindre känslig än börsen som helhet. Om Stockholmsbörsen går ner 10 procent så sjunker Karlshamns aktie med 4 procent. Samma förhållande gäller även när börsen stiger. Detta innebär att Karlshamns är mindre beroende av börsens utveckling som helhet.

Koncernchefens kommentar

Utvecklingen i den värld Karlshamns verkar har under 2004 inneburit ytterligare press på marginalerna. Konkurrensen är intensiv och omstruktureringen av vegetabiloljebranschen har tagit fart. Pressen på marginalerna är speciellt kraftig för de enkla produkterna och visar att strategin att gå mot mer högförädlade produkter är rätt.

Strategin är en frukt av ett omfattande förändringsprogram, vars grund lades 2001. Karlshamns styrelse tog då ett övergripande beslut om omfattande produktivitetsförbättringar och en kraftfull utveckling mot specialprodukter, där marginalerna är attraktivare.

Strategin ger önskat resultat

Den nya strategin har genom den starka tillväxten inom specialprodukter medfört en stabilitet i resultat och kassaflöde i ett mycket pressat marknadsläge. Balansräkningen har kunnat stärkas, vilket ger styrka i en marknad som kommer att kännetecknas av strukturförändringar under kommande år.

Det verkar dock som att pressen på marginalerna har stabiliserats på en nivå som för Karlshamns del innebär cirka 150 Mkr på årsbasis.

Mot mer förädlade fetter

Karlshamns starka teknologibas är grundpelaren i den nya strategin, samtidigt som koncernens vegetabiliska råvarubas kombinerat med allt starkare fokus på hälsa ger tyngd åt våra tillväxtambitioner. Omställningen från enkla oljor till specialfetter är utmanande och påverkar alla delar av företaget. Vi kan hävda att Karlshamns idag är ledande inom vegetabiliska fetter för mejeriindustrin, inom utvecklingen av fetter med låg transhalt för choklad och konfektyrindustrin och för vegetabiliska ingredienser till kosmetikprodukter.

Internationell närvaro nödvändig

Under 2004 uppgick tillväxten för specialfetter inom Oljor & Fetter till 20 procent och dessa svarar nu för 50 procent av Oljor & Feters bearbetningsersättning. Den snabba utvecklingen till trots befinner sig Karlshamns bara i början av en mycket större förändring med betydande potential. Satsningen på specialprodukter är en nischstrategi och kräver närvaro över hela världen för att få full utväxling.

Marknaderna i Norden, Östeuropa och delar av Västeuropa där Karlshamns är starkt representerat räcker inte för de volymer av specialprodukter företaget har för avsikt att avsätta framöver. I framtiden behövs också starka positioner i Sydeuropa, USA, Sydamerika och Asien. För att skapa medel för ytter-

ligare expansion, tog vi därför under året ett beslut om att minska kostnaderna på årsbasis från 2006 med 100 Mkr.

Programmet är omfattande och berör främst områdena energi, process, logistik, personalrationalliseringar samt åtgärder för att få bort flaskhalsar i produktionen av specialprodukter. Engångskostnader för personalrationalliseringar har belastat 2004 års resultat med 26 Mkr. Den kraftiga volymtillväxten inom specialfetter har också medfört omställningskostnader om cirka 20 Mkr under 2004.

Prispress inom Tekniska Produkter

Vi kan tyvärr konstatera att Tekniska Produkter, som under senaste åren haft en positiv utveckling under de tre sista kvartalen av 2004 drabbades av en kraftig prispress, uppåt på inköp av råvaror och nedåt i försäljningsledet, vilket har haft en negativ påverkan på resultatet med omkring 25 Mkr.

Inför 2005

I en tuff omvärld har Karlshamns under de senaste åren lagt grunden till att bli ett av de ledande företagen i världen för specialfetter. Med hänsyn till den starka volymutvecklingen och de för tillfället höga omställningskostnaderna kommer 2005 att kännetecknas av fortsatt god tillväxt inom specialprodukter, men också fortsatta omfattande omställningar inom framför allt produktionen.

Vi kommer också att vara aktiva i den pågående omstruktureringen av branschen för vegetabiliska oljor.

Karlshamn i mars 2005

Jerker Hartwall
Koncernchef

Karlshamns i vår vardag

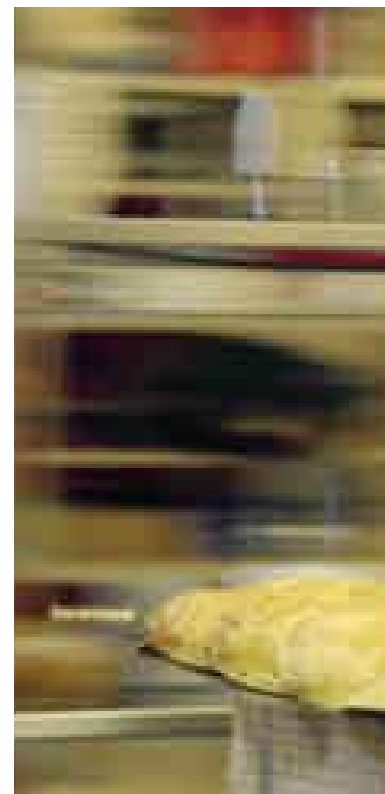
Karlshamns kunskap om vegetabiliska fetter och dess sammansättning gör det möjligt att skraddarsy lösningar för olika ändamål och typer av produkter. De vegetabiliska fetterna används i en mängd produkter vi möter dagligen; i allt från livsmedel och kosmetik till djurfoder och olika tekniska oljor.

I **livsmedel** används fett för att bli en önskad form, struktur och konsistens åt slutprodukten. Utöver ett konkurrenskraftigt pris erbjuder vegetabiliska oljor även flera hälsomässiga fördelar. De innehåller inte kolesterol och inga eller endast låga halter mättade fettsyror och transfettsyror.

I **kosmetik- och hudvårdsprodukter** används fett för att skapa rätt konsistens och "mjukhet". Även här spelar de vegetabiliska oljornas naturliga ursprung en viktig roll.

I **djurfoder** spelar fettets sammansättning en avgörande roll för avkastningen hos mjölkkor samt tillväxthastigheten hos svin och fjäderfä.

Inom industrin används fett som avgörande komponent i bland annat **tekniska oljor**. De vegetabiliska fetterna har här stora fördelar genom sin miljövänlighet, goda prestanda samt konkurrenskraftiga totalkostnader.

Karlshamns viktigaste råvaror

För att kunna erbjuda ett brett utbud av olika specialfetter använder Karlshamns uppemot 50 olika vegetabiliska råvaror. Till de mest förekommande hör raps, palm och sheanötter.

Raps. Raps odlas i Europa, Indien, Kina, Australien och Kanada. I Europa dominerar höst-rapsen medan Kanadas stränga vintrar gör att endast vårraps kan odlas.

Palm. Olja från oljepalmen har blivit en allt viktigare råvara genom den ökande efterfrågan på produkter med låg transhalt. Oljan framställs genom att palmens fruktkött pressas. Malaysia och Indonesien står för 80 procent av världproduktionen.

Sheanötter. Sheanötter är en exotisk råvara som får allt större betydelse för Karlshamns. Nötterna plockas från sheanötträd som växer vilt på savannerna i Västafrika. Efter att fruktköttet avlägsnats saltas nötterna, varpå de transporteras till Europa för pressning. Sheanötjoljans unika egenskaper gör att den passar mycket bra i vitt skilda produkter som choklad- och hudvårdsprodukter.

Oljor & Fetter

Oljor & Fetter utvecklar, producerar och marknadsför fetter till choklad-, livsmedels- och kosmetikindustrin. Affärsområdet står för 72 procent av Karlshamns totala omsättning och verksamheten är indelad i tre affärssektorer; Choklad- & Konfektyrfetter, Livsmedelsingredienser (tidigare Livsmedelsfetter) och Kosmetik.

Omsättningen för 2004 uppgick till 2.616 Mkr och rörelseresultatet till 90 Mkr. Totalt ökade volymerna med 11 procent jämfört med föregående år. Försäljningen av högförädlade specialfetter utvecklades väl, men kompenserade inte marginalbortfall och höga utvecklingskostnader i samband med omställning till en högre andel specialprodukter.

Satsningarna inom FoU fortsatte under året och resulterade i flera nya produkter inom samtliga sektorer. Tre lanserades under året flera fetter med låg eller ingen halt transfettsyror. Flera vetenskapliga studier har visat på ett samband mellan höga transhalter och ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar. Karlshamns är idag en av de ledande aktörerna inom området.

Marknadens drivkrafter

Världsmarknaden för livsmedelsfetter baserade på vegetabiliska råvaror har under de senaste åren varit relativt konstant. Tillväxten har legat på cirka 3–4 procent globalt och cirka 2 procent i Västeuropa. Marknaden drivs av flera funktioner, varav ökat fokus på livsmedelssäkerhet och hygien, en ökad efterfrågan på naturliga, vegetabiliska råvaror med god funktionalitet och prismässig konkurrensförmåga utgör några av de främsta.

Brett utbud av livsmedelsfetter

Inom Oljor & Fetter ryms ett av marknadens bredaste sortiment av fetter för choklad, livsmedel och kosmetik. Affärsområdet är indelat i tre sektorer:

■ Choklad- & Konfektyrfetter

Utvecklingen inom Oljor & Fatters område för Choklad- & Konfektyrfetter präglades under det gångna året av hård prispress till följd av överkapacitet på marknaden. Trots detta ökade volymerna med 6 procent, bl a beroende på god efterfrågan på nya högförädlade specialfetter. Östeuropa stod för en stor del av ökningen. EU:s beslut att tillåta 5 procent andra vegetabiliska fetter än kakaofett har dock inte ökat efterfrågan i den takt som förväntades.

■ Livsmedelsingredienser

Livsmedelsingredienser erbjuder ett brett utbud av livsmedelsfetter för bl a bagerier, mejerier och restauranger. Hög volymtillväxt i framför allt Norden och Västeuropa i kombination med god utveckling av högförädlade specialfetter bidrog till att försäljningsvolymerna under 2004 ökade med 13 procent jämfört med 2003. För att stärka positionen inom specialfetter ytterligare genomfördes under året

flera aktiviteter, bl a förvärvades inkråmet av det engelska företaget Kelanco, specialiserat på fetter för färdigmat. I Karlshamn invigdes även en av Europas modernaste anläggningar för produktion av specialfetter till bl a bagerier.

■ Kosmetik

Kosmetik utvecklar och marknadsför högförädlade vegetabiliska fetter för kosmetik- och hudvårdsmarknaden. Tillväxten under 2004 var fortsatt stark och försäljningen ökade med nästan 20 procent. USA och Europa stod för en betydande del av tillväxten. Marknaden för kosmetik- och hudvårdsprodukter växer mycket snabbt, inte minst beroende på kraftig tillväxt på vissa regionala marknader samt ett generellt ökat användande av hudvårdsprodukter.

Full kontroll från råvara till färdig produkt

Bearbetningen från råvara till färdiga produkter bygger på ett kretsloppstänkande i vilket de sidosrömmar som uppstår i de olika bearbetningsprocesserna tas tillvara och vidareutvecklas till egna produkter. Vid utvinning av rapsolja erhålls t ex även rapsmjöl, vilket vidareförädlas till foderråvara.

För bästa resultat i slutprodukten krävs full kontroll över samtliga steg i förädlingskedjan. Karlshamns kvalitetsarbete börjar redan vid råvaruhanteringen. Samtliga råvaruleverantörer måste uppfylla hårda krav, såväl kvalitets- och miljörelaterade som arbetsplatsrelaterade. Utöver egna regelbundna kontroller anlitar Karlshamn även oberoende kontrollanter som kontrollerar huruvida kraven följs.

Tre produktionsanläggningar

Tillverkningen inom Oljor & Fetter sker i Karlshamns egna anläggningar i Karlshamn i Sverige, Hull i Storbritannien och Zaandijk i Nederländerna. Anläggningen i Karlshamn är

störst, med en nominell kapacitet om 300.000 ton per år. Tillverkningsenheterna i Nederländerna och Storbritannien har en kapacitet motsvarande 70.000 ton vardera. Samtliga anläggningar utmärks av stor flexibilitet, vilket möjliggör ett brett produktsortiment och möjlighet att relativt snabbt ställa om produktionen.

Vegetabiliska fetter – för hälsans skull!

Vad vi äter påverkar hur vi mår. Fettet i kosten påverkar kolesterolhalten i blodet och i slutändan också hjärtat och blodkärlen. Jämfört med animaliska fetter har vegetabiliska fetter en rad hälso-mässiga fördelar:

- Fettet i kosten påverkar kolesterolhalten i blodet och i slutändan också hjärtat och blodkärlen. De flesta vegetabiliska oljor innehåller endast låga halter mättade fettsyror och inga transfettsyror; ämnen som kan öka risken för hjärt- och kärlsjukdomar.
- Vegetabiliska oljor innehåller essentiella fettsyror, d v s fettsyror kroppen inte själv kan framställa utan vilka måste tillföras genom kosten. Det finns två typer av essentiella fettsyror - Omega 3 och Omega 6.
- Vegetabiliska fetter är viktiga källor till flera vitaminer, bl a E och K.
- Vegetabiliska fetter innehåller inte kolesterol.

Oljor & Fetter

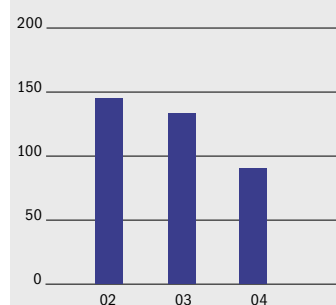
	2004	2003	2002
Nettoomsättning, Mkr	2.616	2.397	2.394
Bearbetningsersättning, Mkr	683	666	694
Rörelseresultat, Mkr	90	134	146
Operativt kapital, Mkr	1.040	997	958
Avkastning på operativt kapital, %	9	13	14
Medelantal anställda	635	612	617

Volym, tusen ton

Livsmedelsingredienser	227	200	205
Choklad- & Konfektyrfetter	82	77	77
Kosmetik	3	3	3
Totalt	312	280	285

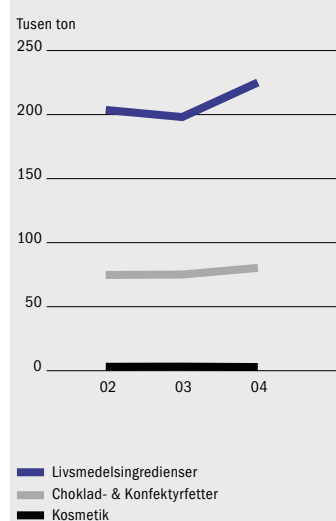
Oljor & Feters produktprogram är heltäckande för livsmedelsindustrin och indelas i Choklad- & Konfektyrfetter, Livsmedelsingredienser och Kosmetik.

Rörelseresultat (Mkr)

Rörelseresultatet 2004 minskade med 44 Mkr till 90 Mkr jämfört med föregående år.

Volymutveckling

Flera fördelar med alternativa vegetabiliska fetter

Ekonomiska fördelar

Kakaosmör är en relativt dyr råvara och priset varierar kraftigt. Genom att byta till alternativa vegetabiliska fetter kan kostnadsbesparingar i storleksordningen upp till 50 procent uppnås.

Processmässiga fördelar

CBR är en typ av CBA-fett som är avsevärt enklare att hantera än kakaosmör. Till skillnad från kakaosmör behöver CBR-fetter t ex inte tempereras vid chokladtillverkningen. Detta innebär en enklare och mer säker tillverkningsprocess för chokladproducenten.

Tekniska fördelar

Jämfört med kakaofett har CBA-fetterna bättre hållbarhet och lagringsförmåga samt högre värmetålighet.

I linje med ny lagstiftning

Även ny lagstiftning inom EU har påverkat efterfrågan, om än inte i den utsträckning som först förväntades. Reglerna, som trädde i kraft under sommaren 2003, gör det möjligt för chokladindustrin att använda upp till 5 procent andra vegetabiliska fetter än kakaofett. Vid fullt genomslag skulle detta innebära att marknaden för ersättningsprodukter till kakaosmör skulle öka med 25.000-50.000 ton per år.

Choklad- & Konfektyrfetter

Choklad- & Konfektyrfetter utvecklar och marknadsför vegetabiliska fetter för choklad- och konfektyrsektorn. Volymerna ökade under 2004 med 6 procent, främst beroende på tillväxt i Sydamerika, Central- och Östeuropa. Fortsatt kostnadseffektivisering har stärkt konkurrenskraften och motverkat den fortsatta prispressen.

De viktigaste ingredienserna i choklad och konfektyr utgörs av socker, fett och kakao. Fettet i chokladen fyller flera funktioner. Utöver att bidra till smak och konsistens påverkar det viktiga funktioner som smältpunkt och hållbarhet. Chokladen skall t ex smälta i munnen och inte i handen.

Från kakaosmör till andra vegetabiliska fetter

Traditionellt sett har den största delen av fett utgjorts av kakaosmör. Av flera skäl har dock efterfrågan på alternativa vegetabiliska fetter (baserade på t ex palm-, soja-, eller rapsolja) ökat under de senaste åren.

Genom ett kontinuerligt utvecklingsarbete har Karlshamns positionerat sig som en av de ledande aktörerna inom såväl CBA-fetter (Cocoa Butter Alternatives), som högförädlade fyllnadsfetter med tekniska mervärden. Inom de senare är Karlshamns marknadsledande i Norden, Central- och Östeuropa.

Ökad försäljning trots hård konkurrens

Världsmarknaden för choklad- och konfektyrprodukter uppgår till uppskattningsvis cirka 5,6 miljoner ton med en årlig tillväxt om cirka 2-3 procent. Karlshamns största kundgrupp utgörs av sex multinationella choklad- och konfektyrtillverkare, vilka står för omkring 60 procent av världens totala choklad- och konfektyrproduktion. Utöver dessa fokuserar Karlshamns på ett antal regionalt ledande chokladtillverkare.

Trots en svag marknad ökade volymerna under året med 6 procent. Trots höga kakaopriser har priserna på CBA-fetter fortsatt pressats nedåt, vilket lett till minskade marginaler.

Hälsoaspekten allt viktigare - fett med låga transhalter i fokus

Precis som för övriga livsmedelsfetter får hälsoaspekten allt större betydelse vid val av fett till choklad- och konfektyrvaror. Detta är även en av de främsta orsakerna till att efterfrågan på fetter med låg eller ingen transhalt under året fortsatt att öka. Från och med 2006 träder nya märkningsregler i kraft i USA. Transhalten i choklad och konfektyr måste då deklarerars på förpackningen.

Karlshamns är en av de ledande aktörerna inom lågtransfetter och under 2004 utökades sortimentet av fyllningsfetter med flera nya fetter med låg eller ingen transhalt.

Fetterna är särskilt lämpade för fyllningar i vilka fett spelar en avgörande roll för produktionseffektivitet och slutprodukts kvalitet.

Ökad efterfrågan på teknisk service

Karlshamns har med tiden byggt upp en omfattande kunskap kring själva tillverkningsprocessen. Utöver att utveckla och marknadsföra vegetabiliska fetter, bistår Choklad- & Konfektyrfetter även kunder med rådgivning kring produktionsmetoder och val av utrustning.

Fokuserad FoU, marknadssatsningar och kostnadsbesparingar

För att möta den tuffa konkurrensen har fokus under 2004 legat på fortsatt högt tempo inom produktutveckling, utökade marknadssatsningar samt kostnadsbesparingar. Arbetet resulterade under 2004 i att kostnaderna minskade, flera nya produkter lanserades och att volymerna ökade.

Kostnadseffektiviseringar ger resultat

Arbetet med att sänka kostnaderna fortsatte under 2004. Särskilt prioriterat har varit att identifiera flaskhalsar i produktionen och optimera energianvändningen. För att sänka energikostnaderna för anläggningen i Karlshamn har ett större energibesparingsprogram genomförts. Resultatet av detta väntas få genomslag under 2005.

Marknadssatsning och produktutveckling

Akotres och Akofect LT är exempel på nya lågtransfetter för pralinfyllningar som framgångsrikt introducerats under året.

Konkurrenssituation under förändring

Inom Choklad- & Konfektyrfetterns segment konkurrerar Karlshamns främst med Aarhus United, Fuji Oils och IOI Loders. Marknaden har under de senaste åren präglats av konsolidering och denna trend väntas fortsätta även under kommande år då Aarhus United är under försäljning.

2005

Choklad- & Konfektyrfetter kommer under det kommande året att arbeta utifrån den fastlagda strategin. Utvecklingsarbetet kommer att fortsätta kring utveckling av produkter med låg eller ingen transhalt.

Vad är transfett?

Med transfett avses omättade fetter som har en speciell form. Transfettsyror finns naturligt i mjölk och fett från idisslare, men kan även bildas genom härdning av vegetabiliskt fett. Flera vetenskapliga studier har funnit ett tydligt samband mellan transfetter och ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar i likhet med mättat fett. Detta är även en av de främsta anledningarna till att livsmedelsverken i Sverige och övriga Norden arbetar för att begränsa intaget av såväl mättat fett som transfett.

Marknads- och försäljningsarbetet kommer att fokuseras mot de två prioriterade målgrupperna; stora internationella företag samt ledande regionala och nationella producenter. Målsättningen är att stärka positionen som marknadsledande i Norden, Central- och Östeuropa, men även växa på fjärrmarknaderna.

Identifierandet av flaskhalsar i produktionen kommer också att fortsätta. I takt med en förväntad fortsatt volymökning kommer även investeringar som möjliggör kapacitetsökningar att krävas.

Oils & Fats Academy

I Oils & Fats Academy utbildar Karlshamns tekniker kontinuerligt kunder och medarbetare i fettkemi och delger kunskaper om fettmolekylen och dess egenskaper.

Fyra frågor till Agustín Pérez, chokladexpert på Karlshamns

Hur ser trenderna ut på chokladmarknaden?

Chokladkonsumtionen har ökat stadigt under de senaste tio åren, inte minst i Central- och Sydamerika samt Asien. Här går även utvecklingen av nya produkter snabbare än på den mer mogna europeiska marknaden. Vad gäller nya trender kan man dela in dessa i fyra kategorier:

- Behändighet - produkter att äta när man är på språng.
- Njutning - produkter för köpstarka grupper som värdesätter en snygg förpackning, kvalitet och sensualitet.
- "Freshness & Lightness" - t ex energisnacks, krispiga fyllningar och citron- och yoghurtmaker.
- Choklad med hälsoegenskaper, t ex vitaminer, mineraler eller Omega 3.

Var i världen konsumeras mest choklad?

Helt klart i Europa. Schweiz leder, följt av Tyskland och Belgien. Chokladkonsumtionen i dessa länder överstiger 10 kilo per person och år.

Hur ser den svenska chokladkonsumtionen ut jämfört med övriga världen?

Väldigt traditionell men lite begränsad sortimentsmässigt. Vi äter nära sju kilo choklad per person och år, varav merparten är mjölkchoklad och säljs i storköp och kiosker. Klimatet gör att vi, till skillnad från många andra länder, äter ungefär lika mycket hela året.

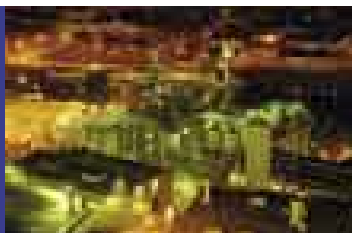
Vad äter du själv helst för choklad?

Från början åt jag choklad som godis, senare blev det min hobby och passion, slutligen min profession. Under mina fem år i Belgien blev jag helt beroende! Jag åt cirka 200 gram om dagen. Jag äter nog fortfarande mer än de flesta, men inte riktigt så mycket. Helst äter jag mörk choklad men tycker även om mjölkchoklad.

Agustín Pérez recept på en enkel mjölganache

- 3,5 dl grädde
- 60 g mjölkchoklad
- 5 g smör

Koka grädden och rör ner chokladen. Rör samman och tillsätt smöret. Här kan man även smaksätta med t ex en skvätt kaffe eller lite apelsinskal. När ingredienserna rörts samman, ta av från spisen och förvara i rumstemperatur eller kyl. Njut!

Ny anläggning för flytande industrimargarin

I november 2004 invigdes Karlshamns nya produktionslinje för flytande industrimargarin. Anläggningen innebär avsevärt ökad produktionskapacitet och möjlighet att bättre anpassa produkterna direkt efter kundernas behov. Investeringen är ett led i Karlshamns strävan mot mer högförädlade och tekniskt avancerade fetter.

Starkt ökad efterfrågan på flytande margarin och pumpbara fetter

Efterfrågan på flytande margarin och pumpbara fetter har ökat konstant, till stor del beroende på omfattande prispress och kostnadsjakt inom hela livsmedelssektorn. Pumpbara fetter innebär att Karlshamns levererar fetter i bulk, tankbil eller containere direkt till kunden. Produkten håller vid ankomsten en konsistens som gör det lätt att pumpa det direkt in i produktionen, utan ytterligare hantering.

"Jämfört med fasta margariner och fetter är pumpbara väldigt smidiga att hantera. Man slipper flera steg, vilket skapar en enklare och mer rationell hantering. Därigenom kapas kostnader för våra kunder inom bageriindustrin", säger Håkan Christensson, ansvarig för Karlshamns affärssektor livsmedelsingredienser.

Livsmedelsingredienser

Livsmedelsingredienser utvecklar och marknadsför vegetabiliska oljor och fetter mot livsmedelsmarknaden. Hög volymtillväxt i Norden och Väst Europa samt god utveckling för högförädlade specialfetter medförde att volymerna under 2004 ökade med 13 procent.

Karlshamns har ett av marknadens bredaste utbud av livsmedelsfetter. Bland produkterna finns allt från enklare mat- och margarinoljor till mer avancerade oljor med specifika egenskaper.

Högre förädlingsgrad och ökad marknadsbearbetning

Prispressen inom Livsmedelsingredienser har under senare år varit hög. Livsmedelsingrediensers strategi att öka mervärdet och förädlingsgraden i produkterna har dock varit lyckosam. Kombinationen av ökad marknadsbearbetning, tydligare produkter och bättre service bidrog till att Livsmedelsingredienser under 2004 ökade volymerna med cirka 13 procent. Försäljningsutvecklingen var god på samtliga marknader men extra hög i Norden. Utvecklingen av specialprodukter var fortsatt positiv, speciellt för fetter till bageri- och mejerisektorerna. Även transfria system till bl a margarinindustrin fortsatte öka. Andelen högförädlade produkter låg i linje med föregående år.

Rationell hantering ger minskade kostnader

Samtidigt som bakningen i hemmen minskar har försäljningen av industriellt producerade kakor och bageriprodukter ökat avsevärt. Utöver själva fettutgör hanteringen av de förpackade fetterna en stor del av bageriernas kostnad. Större volymer ställer ökade krav på en kostnadseffektiv tillverkning och hög produktivitet.

För att möta detta behov har Karlshamns introducerat pumpbara fetter, vilket är något av en nyhet på marknaden. Pumpbara fetter innebär att fetterna levereras i bulk, tankbil eller containere. De ger användaren möjlighet till rationell hantering utan att kvaliteten på slutprodukten försämras. Fetterna håller vid ankomsten en temperatur som gör det lätt att pumpa det rakt in i produktionen utan ytterligare hantering. Systemet gör det därigenom möjligt att undvika tunga lyft, flyttning av pallar och tidskrävande hantering av emballage.

Fortsatt fokus på hälsa

Livsmedelsindustrins fokus på hälsofrågor och livsmedelssäkerhet fortsatte under 2004. Utöver lägre kostnader drivs den ökande efterfrågan på vegetabiliska livsmedelsfetter av en generell trend mot större vikt vid frågor kring hälsa och välmående. Detta återspeglas i ökad efterfrågan på såväl nyttigare fetter som s k functional food.

Fett med låg transhalt

Ett konkret exempel på hälsotrendens genomslag är den kontinuerligt ökade efterfrågan på fetter med låg transhalt. Livsmedelsingredienser lanserade under 2004 flera nya fetter med låg transhalt. Försäljningsutvecklingen är positiv och utvecklingen av nya fetter kommer att fortsätta under 2005.

Tre produktområden

Produkterbjudandet är sedan 2003 indelat i tre produktområden; Formulerade fetter, Mejerifetter och Volymprodukter.

■ Formulerade fetter

Formulerade fetter utvecklar och marknadsför såväl högförädlade livsmedelsfetter som hela koncept mot tre produktområden; Bageri, Storhushåll och Hälsoprodukter. Kunderna återfinns huvudsakligen i Europa, men vissa produkter säljs över hela världen.

Bageri. Fett fyller många funktioner i bröd, kakor och andra bageriprodukter, inte minst för smaken och för lång hållbarhet. Livsmedelsingredienser erbjuder ett brett sortiment av fetter för de flesta typer av bagerifetter. Segmentet utvecklades väl under 2004 och flera nya fetter lanserades, bl a Akobisc R, ett nytt pumpbart fett till småkakor.

Storhushåll. Storhushåll erbjuder kunder inom storhushållssektorn en bred blandning av färdigformulerade mat- och fritryoljor, stekmargariner, flytande margariner och specialprodukter. Segmentet bildades under 2003 och har under året utvecklats mycket positivt. Kunderna är huvudsakligen större distributörer som säljer fetterna vidare under egna varumärken.

Hälsoprodukter. Intresset och förståelsen för kostens betydelse för hälsa och välmående har ökat avsevärt under senare år. Såväl samhället som allmänheten ställer allt högre krav på livsmedel och dess innehåll. Efterfrågan på ekologiska och funktionella livsmedel ökar konstant. Under 2004 påbörjades ett antal större projekt tillsammans med kunder, bl a kring modersmjölkersättningar och fetter som bidrar till sänkta kolesterolvärden.

■ Mejerifetter

Den allt hårdare konkurrensen på marknaden för mejeriprodukter har lett till såväl ökad prispress som behov av kontinuerlig produktutveckling. Båda faktorerna har bidragit till att efterfrågan på vegetabiliska alternativ till mjölkfetter ökat kraftigt

under de senaste åren.

Mejerifetter (Dairy Fat Alternatives) består av högkvalitativa vegetabiliska fetter med ett brett spektrum av unika egenskaper vid tillverkning av mejeriprodukter. Marknaden för Mejerifetterna består främst av europeiska mejerier samt glasstillverkare. Fetternas prismässiga och produktspecifika egenskaper bidrar till att stärka kundernas konkurrenskraft avsevärt.

Utvecklingen går snabbt och Karlshamns bedriver flera projekt inom området. Ett av de mest spännande är vegetabiliska fetter till ostar, Akocheese.

Utvecklingen av ostfetterna tog flera steg framåt under 2004 och flera fullskaletester finns inplanerade under 2005.

■ Volymprodukter

Volymprodukter omfattar fetter som används bl a vid tillverkning av margarin, majonnäs, dressing samt vid fritering. Fett till margarin är Karlshamns volymmässigt största produktgrupp. Konsumtionen av margarin minskar dock stadigt, vilket bidragit till en utveckling mot allt mer högförädlade produkter, inte minst fetter med låg transhalt.

Överkapacitet och ökad konkurrens

Världsmarknaden för vegetabilisk olja växer i takt med befolkningen, d v s med cirka 2-3 procent per

år. Marknaden har under senare år kännetecknats av överkapacitet inom raffinering av vegetabiliska oljor och ökad konkurrens från asiatiska aktörer. Detta har lett till prispress, vilket i sin tur medfört att en konsolidering av marknaden har inletts. EU:s beslut om att subventionera biodiesel kommer att öka efterfrågan på råvara, vilket kommer att driva upp priserna för livsmedelsindustrin ytterligare.

Till Karlshamns främsta konkurrenter hör bl a Aarhus United, ADM och Cargill.

Engelskt specialistföretag förvärvat

Som ett led i strategin att öka andelen specialfetter i produktsortimentet, förvärvade Karlshamns i september 2004 inkrämet av det engelska företaget Kelanco.

Kelanco är specialist på flingning av fetter för livsmedelsindustrin och omsätter årligen cirka 15 Mkr. Flingat fett används främst i det snabbväxande segmentet färdigmat. Flingade fetter bidrar med flera viktiga funktioner och bidrar dessutom till en avsevärt rationellare hantering. England är marknadsledande, men trenden att köpa färdig mat direkt i matbutiken växer mycket snabbt i hela Europa. Utöver tillgång till en spännande marknad innebär förvärvet även en produktionsplattform för utveckling av andra flingade fetter.

Fyra frågor om livsmedel till Jens Harrysson, kommersiell produktchef inom Livsmedelsingredienser

Hur ser de stora trenderna inom livsmedelsområdet ut?

Själva förpackningen blir allt viktigare. Den skall tilltala konsumenten, kännas bekväm och vara lätt att använda. Vad det gäller innehållet skall produkten vara säker, nyttig, lätt att tillaga och självklart god! Trenden att konsumera "snabblagat" på vardagarna

för att ägna sig åt något mer avancerad tillagning i hemmet under helgerna verkar hålla i sig. Om ett par år kommer vi att kunna köpa ännu fler produkter där vi "monterar" vår mat i hemmen. Sortimentet på kylfärdigmat eller kylda komponenter (kött för sig, säs för sig etc) är nästa stora trend.

Vilket är det vanligaste felet i vårt kostintag?

Det vanligaste felet i vår kosthållning idag är att vi konsumerar alldeles för mycket socker. Socker är en bra bulkråvara med många fördelar. Det ger dock mycket energi och i kombination med stillasittande arbeten och ett minskat motionerande blir konsekvensen att vi istället ökar i vikt. För att komma tillrätta med detta måste vi bättre balansera intaget av föda och förbrukning av energi.

Skiljer sig den svenska livsmedelskonsumtionen från den i övriga världen?

Den västerländska dieten innehåller generellt betydligt mycket mer mättat fett än t ex den

asiatiska. I den pågående fettdebatten måste vi ju komma ihåg att det huvudsakligen är mängden transfetter och mättade fetter som behöver reduceras. I princip är det bara vi i västvärlden som har en överkonsumtion av dessa fetter. Överkonsumtionen av socker är en mer akut riskfaktor för oss än vad konsumtion av mättade fetter är.

Vad blir nästa stora mattrend?

Geografiskt är det med all säkerhet så att afrikansk mat kommer. Matrender brukar spegla sig i var vi turistar. Först åkte vi till länderna runt Medelhavet och inspirerades av maten där, sedan till Thailand. Trenden med snabb och lättillgängligt "streetfood" kommer att växa ytterligare. Utbudet av alternativa måltider på gatan kommer att bli större. Vi kommer även att ställa högre krav på att mat som serveras ska vara god, hälsosam och fräsch.

Kosmetik

Karlshamns affärssektor Kosmetik är marknadsledande inom utveckling och försäljning av högförädlade vegetabiliska fetter till kosmetik och hudvårdsprodukter samt för klinisk nutrition. Under 2004 ökade försäljningen med nästan 20 procent, till stor del beroende på ökad försäljning i Västeuropa och USA.

Vad driver kosmetikmarknaden?

Tillväxttakten på kosmetikmarknaden har under de senaste åren varit snabb. Den goda tillväxten är ett resultat av flera faktorer:

1. Ökat användande bland både äldre och yngre. I takt med att medellivslängden blir allt längre, ökar även användandet längre upp i åldrarna. Samtidigt spenderar ungdomar en allt större del av sin disponibla inkomst på hudvårdsprodukter och kosmetik.
2. Ökat fokus på hälsa och välmående.
3. Ökat användande av hud- och hårvårdsprodukter bland män.
4. Växande medelklass i bland annat Kina, Indien, Brasilien, Sydkorea och Ryssland.

Affärssektor Kosmetik är ledande när det gäller att utveckla innovativa, högförädlade fetter åt kosmetik- och hudvårdsindustrin. Fetterna används som avgörande ingredienser i bl a hud- och hårvårdsartiklar, make-up samt olika hygienartiklar för tvätt, dusch och bad. Karlshamns specialfetter spelar flera viktiga roller; som mjukgörare, fuktgivare och som bärare av biologiskt aktiva egenskaper.

Stark utveckling under 2004

Kosmetik stärkte under 2004 sin ställning på flera viktiga marknader, inte minst i USA och i Europa. De nyutvecklade produkter som lanserats de senaste åren står för en stor andel av volymtillväxten. Av tillväxtmarknaderna utvecklades Kina positivt.

Marknad i tillväxt

Marknaden för kosmetik- och hudvårdsprodukter växer snabbt; i genomsnitt med 3-4 procent per år. På vissa regionala marknader är tillväxttakten ännu snabbare. Tillväxten drivs framför allt av två faktorer; högre disponibel inkomst i västvärlden samt en snabbt växande medelklass i länder som Kina, Indien, Brasilien, Sydkorea och Ryssland.

Ökad efterfrågan på naturliga, vegetabiliska råvaror med funktion

Vegetabiliska oljor och fetter har länge använts i kosmetikprodukter, varför kunskapen om hälso- och säkerhetsaspekterna är omfattande och väldokumenterade.

Efterfrågan på naturliga och icke-animaliska råvaror som bidrar till slutprodukternas funktion, har ökat kraftigt under senare år. Slutkonsumenterna prioriterar i allt högre utsträckning kosmetikprodukter baserade på vegetabiliska råvaror framför syntetiska, animaliska och petroleumbaserade alternativ. Det avgörande för den ökade efterfrågan är att man nu alltmer erbjuder produkter med ett naturligt ursprung i kombination med mycket god, ibland unik funktion.

Shea - full kontroll från nöt till slutprodukt

Produkter baserade på olja utvunnen ur den västafrikanska sheanöten är sedan länge populära hos kosmetikindustrin. Till de främsta orsakerna hör att sheanötsoljan erbjuder mycket god "hudkänsla" (mjukgörare och fuktbindare) i kombination med bioaktivitet (t ex antiinflammatoriska egenskaper). Karlshamns har här en mycket stark position. Ett stort sortiment, "Shea Butter Family", har

utvecklats och erbjuder kunderna många användningsmöjligheter.

Genom tillgång till unika processer, bl a en mycket separeringsspecifik fraktionering, så möjliggörs utveckling av ett stort antal olika sheanötsbaserade produkter inom produktfamiljen "Shea Butter Family".

Full kontroll från nöt till slutprodukt

Karlshamns kontrollerar hela kedjan: kvalitetsäkrat inköp i Västafrika via eget lokalt kontor ➤ skeppning för lagring i Karlshamn ➤ egen oljeutvinning ➤ egen slutförädling och egen raffinering. Detta innebär att kunderna hela tiden garanteras hög och jämn kvalitet och säker försörjning; det senare inte minst viktigt eftersom tillgången till den vilt växande nöten varierar från år till år.

Skonsamma processer

Den råa oljan innehåller en del ämnen som man önskar behålla eftersom de bidrar positivt till slutprodukternas funktion. Som exempel kan nämnas naturliga antioxidanter/vitaminer. Genom den mildare form av rening som används, kan dessa positiva småkomponenter bibehållas medan alla oönskade ämnen, bl a miljögifter, smak- och luktämnen tas bort.

Ledande inom produktutveckling

Den stora satsningen på att utveckla och i eget namn marknadsföra vegetabiliska specialoljor för kosmetikmarknaden gör Karlshamns unikt. Produktutveckling bedrivs i eget kosmetiklaboratorium, ofta i samarbete med kunder och partners. Utvecklingsarbetet resulterade under 2004 i lanseringen av nya produkter Lipex® Sheasoft, Lipex® Cocoasoft och Lipex® Genova.

Lipex® Sheasoft är en innovativ nyhet som ingår i Kosmetiks "Shea Butter Family". Genom förbättrad temperaturstabilitet och förbättrade stelningsegenskaper skapas nya produktutvecklingsmöjligheter för kunden.

Konkurrenter

Högt tekniskt kunnande om fettmolekylen, unika tillverkningsprocesser (t ex fraktionering), kontroll av hela produktionskedjan, innovativa/säkra produkter och ett väl fungerande distributionssystem utgör Kosmetiks främsta konkurrensfördelar.

Tre skäl till den ökade efterfrågan på vegetabiliska fetter

- Naturliga råvaror.
- Unika funktionella egenskaper.
- God säkerhetsprofil.

Till de främsta konkurrenterna hör kemikonscerner som Cognis, Croda och Uniqema.

Framtiden

Kosmetiks målsättning är att fortsätta växa snabbare än marknaden. Detta skall åstadkommas genom fortsatt stora ansträngningar inom produktutveckling, ökade satsningar inom marknadsbearbetning, utvecklade samarbeten med distributörer i prioriterade länder samt fortsatt fokus på ett antal större nyckelkunder.

Sju frågor om kosmetik till Per-Anders Nilsson, säljare inom Kosmetik

Hur ser trenderna inom kosmetikbranschen ut?

Trenden mot mer naturliga ingredienser är stark runt om i världen. Konsumenterna visar en större medvetenhet om

vad som ingår i kosmetikprodukter vare sig det är hudkrämer, hårvårdsprodukter eller make-up. T ex byts syntetiska (silikon), mineraloljebaserade (paraffinolja) och animaliska råvaror (lanolin) allt oftare ut mot vegetabiliska råvaror som är säkra, förnyelsebara och mer miljövänliga.

När började man använda kosmetik?

Kosmetik har använts för utsmyckning av kroppen och för rituella syften sedan mänsklighetens begynnelse. Kosmetik i vår moderna mening användes redan under förhistorisk tid i Sumer, Egypten, Babylon och naturligtvis av greker och romare under antiken. Den moderna industriella kosmetiktillverkningen började i Frankrike efter Napoleontiden (1800-talets första hälft).

Det blir allt vanligare att även män använder kosmetik- och hudvårdsprodukter. Hur påverkar det försäljningen?

Produkter anpassade till män är ett relativt nytt område som våra kunder mer och mer utvecklar produkter omkring. Det rör sig företrädesvis om stylingprodukter för hårvård men även andra hudvårdsprodukter som t ex aftershave-lotions och face scrub. Segmentet växer starkt men utgör fortfarande bara några få procent av hela kosmetikområdet. Det är framförallt unga män upp till 25 år som är konsumenterna.

Var i världen säljs det mest kosmetik?

USA är helt klart den dominerande marknaden tillsammans med Europa som helhet. Men Asien är på stark framväxt och som många andra leverantörer hoppas vi mycket på Kina framöver.

Hur ser den svenska kosmetikkonsumtionen ut jämfört med övriga världen?

Mycket kosmetik i Sverige säljs via apoteken, framförallt hudvårdsprodukter. Fortfarande så är det de redan etablerade varumärkena som står för den största konsumtionen. Av naturliga skäl är Sverige inte någon stor marknad jämfört med befolkningstäta länder som Tyskland, Frankrike, Storbritannien, Italien och Spanien.

Vilka är de viktigaste ingredienserna i kosmetik?

En typisk kosmetikprodukt innehåller mjukgörare (exempelvis vegetabilisk olja eller mineralolja), vatten, extrakt från olika växter samt oftast en emulgator för att binda ihop vatten och olja i en emulsion. Alla dessa komponenter fyller en funktion i produkten. De olika ingredienserna, både mjukgörare, aktiva ämnen och emulgatorer, ersätts idag många gånger med vegetabiliska alternativ. Helt klart är t ex Shea Butter från sheanöten mycket viktigt. Här har Karlshamns en stor fördel då vi har full kontroll över shearåvaran, från lagring och förädling till färdig produkt.

Vilken typ av kosmetik forskas det mest kring?

Det finns en mycket intressant utveckling i gränsregionen mellan kosmetik och livsmedelsingredienser där bl a vegetabiliska oljor ingår. I framtiden kommer vi t ex att få se kosmetikprodukter baserade på ätbara ingredienser. Även utvecklingen av produkter i gränslandet mellan läkemedel och kosmetik går snabbt. Det forskas t ex mycket om hud- och hårvårdsprodukter som minskar skadeverkningar av UV-strålning från solen, från bilavgaser och tobaksrökning samt andra miljörelaterade föroreningar.

Tekniska Produkter

Tekniska Produkter omfattar de båda helägda dotterföretagen Tefac AB och Binol AB. Affärsområdet svarade under 2004 för 14 procent av koncernens omsättning och 16 procent av rörelseresultatet.

De senaste årens positiva utvecklingstrend bröts under 2004. Höjda råvarupriser i kombination med oförändrade priser på fettsyror medförde att Tekniska Produkters rörelseresultat minskade till 24 Mkr (41 Mkr).

Tefac

Tefac tillverkar och marknadsför fettsyror och glycerol. Produkterna som bildas när fett spaltas har flera användningsområden. Fettsyra används främst som råvara inom kemiteknisk industri, där den vidareförädlas till bl a aminer och estrar. Dessa används som insatsvaror inom flera marknadssegment. De främsta applikationsområdena är papperskemikalier, plastadditiv, gummitillsatser samt tvål- och tvättprodukter. Ett exempel på en produkt som uteslutande består av fettsyra är stearinljus.

Även användningsområdena för glycerol är många. Efter bearbetning och förädling förekommer glycerol i vitt skilda produkter som bl a kosmetik, sprängämnen, målarfärg och livsmedel.

Cirka 25 procent av Tefacs försäljning sker i Sverige. Övriga större marknader är bl a Tyskland, Storbritannien, Finland, Ryssland och Baltikum. Av försäljningen stod fettsyra för cirka 85 procent och glycerol för resterande 15 procent.

Fettsyra

Europamarknaden för fettsyra bedöms för 2004 vara i nivå med föregående år. Tefac stärkte sin marknadsposition och växte med cirka 6 procent. Tillväxten beror främst på ökad försäljning till den europeiska kemitekniska industrin. Kunder inom pappers-, tvål-, tvätt-, och ljusindustrin står fortfarande för mer än hälften av Tefacs försäljningsvolym av fettsyra.

Fettsyrasegmentet har påverkats starkt negativt av snabbt stigande råvarupriser. Till största delen beror detta på att råvarorna i allt större utsträckning används som biobränsle av flera europeiska energibolag. Detta beror i sin tur på kraftigt stigande priser på eldningsolja. Sammantaget har detta lett till krympande marginaler.

Glycerol

Glycerolmarknaden ökade marginellt under det gångna året. EU:s subventioner för produktionen av biodiesel har resulterat i kraftig överproduktion av glycerol, vilket erhålles som biprodukt. Överskottsvolymer medför prisfall och sänkta marginaler.

Strategi för framtiden

De negativa effekterna i marknaden, som följd av EU:s satsning på biobränslen, väntas inte vända inom överskådlig tid. Tefacs strategi för att möta förändringen är att öka förädlingsvärdet i produkterna. Dagens förädlingsgrad inom såväl fettsyra- som glycerolsegmentet är tämligen låg. Målsättningen för de kommande åren är att gå från bulkvaror till mer förädlade specialprodukter. Utvecklingen tillsammans med befintliga kunder har påbörjats och de första nya produkterna väntas vara färdiga under 2006.

Lokal marknad

Av logistiska skäl är marknaden för fettsyra och glycerol till stora delar lokal. Tefacs position och varumärke på den nordiska marknaden är stark. Samtidigt är Tefac tillräckligt stort för att vara intressant för kunder i bl a Tyskland, Storbritannien och Östeuropa. Ett konkurrenskraftigt pris, en flexibel leveransförmåga, en stabil kvalitetsnivå, långa kundrelationer och en stark koppling till övriga Karlshamns, gör att Tefac har ett bra utgångsläge på en marknad i förändring.

Konkurrenter

De största konkurrenterna på fettsyra-, och glycerolmarknaden i Europa är Uniqema, Cognis och Oleon. Marknaden har under de senare åren genomgått en omfattande strukturomvandling, vilket bl a resulterat i färre men större aktörer på såväl producent- som konsumentsidan. I Europa finns cirka 15 aktörer, varav tre klart dominerande. I USA har konsolideringen gått ännu längre, vilket lett till att antalet betydande aktörer minskat till sex stycken.

Binol

Binol ansvarar för utveckling, tillverkning och marknadsföring av Karlshamns miljöanpassade tekniska oljor. Oljorna används huvudsakligen som metallbearbetningsvätskor och andra smörjmedel inom verkstadsindustrin samt som hydraul- och sågkedjeoljor inom skogs- och entreprenadbranschen.

Merparten av Binols produkter avsätts på den nordiska hemmamarknaden. Förvärvet av Raisio Chemicals verksamhet för tekniska oljor och samarbetet med Quaker Chemical har medfört att den nordiska försäljningsandelen har ökat. Exportandelen minskade som en följd härav under 2004 till cirka 10 procent. Den totala exportvolymen har dock ökat. USA, Kanada och Tyskland utgjorde de enskilt största exportmarknaderna.

I Norden säljer Binol direkt till slutförbrukare under varumärkena Binol och BioSafe. På övriga marknader samarbetar Binol med partners, under vilkas varumärken produkterna säljs.

Marknads- och försäljningsutveckling

Binol stärkte under 2004 positionerna i Norden ytterligare. Försäljningen ökade med cirka 75 procent jämfört med 2003. Trots kraftigt höjda råvarupriser och prispress har även resultatutvecklingen varit god.

Den positiva utvecklingen beror huvudsakligen på ökad försäljning till verkstadsindustrin, lyckad integrering av Raisio Chemicals verksamhet för tekniska oljor samt positiva effekter av samarbetet med Quaker Chemical.

Ökad miljö- och kostnadsmedvetenhet samt ny miljömärkning skapar efterfrågan

En ökad miljömedvetenhet i samhället och på marknaden gör att marknaden för miljöanpassade

tekniska oljor inom EU väntas öka med 5-10 procent per år under de närmaste åren. Det råder dock stora regionala skillnader. I Tyskland ges skattesubventioner till företag som byter från mineralbaserade oljor till biobaserade. I flera EU-länder har det dock hittills varit svårt att få gehör för de miljömässiga argumenten. I december 2004 fattade EU-kommisionen beslut om en EU-gemensam miljömärkning (EU-blomman) för smörjmedel. Detta kommer troligtvis att bidra till en mer spridd ökad efterfrågan. EU-märkningen ställer dessutom krav på andelen förnybara råvaror i produkterna, vilket gynnar Binols produkter.

Användandet av nedbrytbara oljor ingår ofta i miljömålen för miljöcertifieringar, bl a ISO 14001. Kraven på miljöhänsyn blir dessutom allt vanligare vid offentliga upphandlingar inom EU.

Verkstadsindustrin

En fokuserad satsning på nykundsbearbetning av medelstora kunder i kombination med den positiva utvecklingen inom verkstadsindustrin medförde under 2004 att Binols försäljning av egna produkter ökade med cirka 18 procent. Inräknat försäljningen av Quaker-produkter har Binol ökat sina marknadsandelar i Norden och är nu tvåa. En stark prispress inom fordonsindustrin gjorde dock att marginalerna minskade.

Fördelarna med att gå över till miljöanpassade tekniska oljor inom verkstadsindustrin består framför allt i bättre prestanda, sänkt totalkostnad och avsevärt bättre arbetsmiljö. Det högre literpriset kompenseras mer än väl av längre livslängd på oljorna och minskad förbrukning med ända upp till 50 procent.

Skogs- och anläggningsbranschen

Försäljningen till skogs- och anläggningsbranschen har varit i linje med föregående år för Binol-produk-

Tekniska Produkter

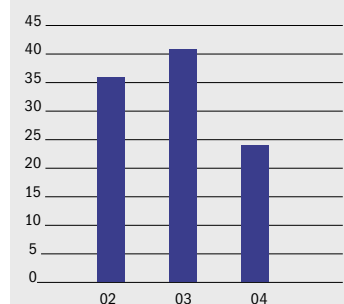
	2004	2003	2002
Nettoomsättning, Mkr	523	501	455
Bearbetningsersättning, Mkr	156	160	148
Rörelseresultat, Mkr	24	41	36
Operativt kapital, Mkr	212	195	164
Avkastning på operativt kapital, %	11	24	25
Medelantal anställda	101	94	90

Volymer, tusen ton

Fettsyror	69	57	52
Glycerol	7	6	6
Tekniska oljor	5	3	3

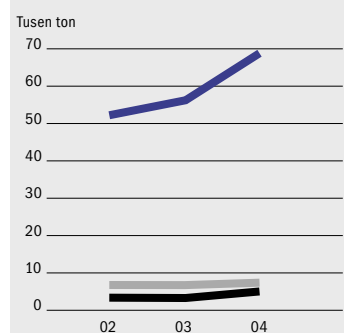
Verksamheten inom affärsområde Tekniska Produkter bedrivs inom två resultatenheter: Tefac och Binol.

Rörelseresultat (Mkr)

Rörelseresultatet inom affärsområde Tekniska Produkter uppgick till 24 Mkr (41).

Volymutveckling

— Fettsyror
— Glycerol
— Tekniska oljor

Binol i strategisk allians med Quaker Chemical

I mars 2004 tecknades ett globalt samarbetsavtal mellan Binol och amerikanska Quaker Chemical. Samarbetsavtalet innebär att Binols skäroljor för verkstadsindustrin kommer att säljas globalt under Quaker Chemicals varumärke. I Norden kommer dock produkterna även fortsättningsvis att säljas under respektive varumärke. Genom alliansen med Quaker Chemical ökar Binol sin marknadsandel på den nordiska verkstadsmarknaden och är nu näst störst med bred marginal.

"Samarbetet är helt i linje med Binols strategi att växa genom att erbjuda våra färdigformulerade produkter till stora internationella företag med starka varumärken och bra distributionskanaler. I det här fallet ger samarbetet också stora fördelar på vår nordiska hemmarknad", säger Magnus Jörsmo, affärsområdeschef för Tekniska Produkter.

ter. Inkluderat BioSafe-produkterna har volymerna mer än fördubblats jämfört med 2003. Trenden på marknaden har dock varit att kunderna sökt upplägg där de kunnat tillgodose hela sitt behov av smörjmedel och även bränsle från en leverantör. Detta har gynnat de större oljebolagen. Därtill har det rätt hård prispress, vilket sänkt marginalerna.

Binols konkurrensfördelar inom skogs- och anläggningsbranschen består utöver miljömässiga fördelar, av kundanpassade distributionslösningar.

Försäljningen av sågbandsoljor genom det egna europeiska återförsäljarnätverket steg under 2004 med cirka 10 procent. Här har dock konkurrensen ökat och flera aktörer tillkommit under året.

Sedan 2002 har Binol ett samarbetsavtal med Shell, vilket ger Shell rätten att under eget varumärke marknadsföra en stor del av Binols produkt-sortiment. Avtalet har utvecklats väl och lett till ökade volymer. Avtalet är globalt men fokus ligger på Europa.

Framtiden

Målsättningen för 2005 är att stärka positionen på den nordiska marknaden ytterligare och genom samarbeten även växa internationellt. Antalet samarbetsavtal och allianser väntas därför öka.

Även lanseringstakten av nya produkter väntas öka. Förvärvet av Raisio Chemicals miljöoljeverksamheter har ökat möjligheterna till produktutveckling avsevärt. Detta har resulterat i flera nya produkter inom bägge segmenten, vilka kommer att lanseras under 2005.

För verkstadssegmentet är målsättningen att fortsätta bearbetningen av medelstora kunder samt att öka ansträngningarna mot de större företagen inom fordonsindustrin. Dessa kunder kräver även ofta leverans av en och samma produkt över hela världen. Här öppnar Binols internationella allianser möjligheter i bägge riktningarna.

Inom skogs- och anläggningssegmentet är målsättningen att bilda allianser även med oljebolag verksamma i de nordiska länderna. För strategiska allianser kommer dessutom extra fokus att ligga på Tyskland.

Foderråvaror

Foderråvaror förädlar och marknadsför vegetabiliska protein- och fettråvaror till foderindustrin, samt ansvarar för Karlshamns utvinning av vegetabilisk olja ur rapsfrö och sheanötter. Affärsområdet svarade under 2004 för 14 procent av koncernens omsättning och 23 procent av rörelseresultatet.

2004 var ett bra år för Foderråvaror. Såväl omsättning som resultat ökade. Omsättningen uppgick till 490 Mkr och resultatet till 34 Mkr. Ökningen berodde huvudsakligen på höga rapsbearbetningsmarginaler, större volymer av både ExPro™-mjöl och foderfetter samt högre effektivitet och bättre kapacitetsutnyttjande i press- och extraktionsfabriken.

Den höga bearbetningsmarginalen för rapsfrö är huvudsakligen en följd av att efterfrågan på rapsolja till biobränsle ökat kraftigt. De goda bearbetningsmarginalerna för rapsfrö har medfört att bearbetningen av sheanötter har minskat aningen jämfört med tidigare år.

Utvinning av vegetabilisk olja och mjöl

Foderråvaror ansvarar för bearbetning av rapsfrö och sheanötter. Ur rapsfröna utvinns rapsolja och bypass-rapsmjöl (ExPro™-mjöl). Största delen av den råa rapsoljan vidareförädlas och säljs av affärsområdet Oljor & Fetter till huvudsakligen livsmedelsindustrin. ExPro™-mjölet säljs främst till den nordiska foderindustrin.

Konkurrenskraftigt produktbudande

Foderråvarors kunderbudande utgörs huvudsakligen av olika produktgrupper inom protein- och foderfettområdena. ExPro™-mjöl är ett bypass-protein som ökar foderproteinets effektivitet och höjer mjölkavkastningen hos kor.

Produktportföljen med olika sorters foderfett innehåller såväl fasta bypass-foderfetter som flytande foderfetter. Merparten av foderråvarorna används som ingredienser i foder till nötkreatur, svin och fjäderfä. Fodrets sammansättning påverkar i hög utsträckning bl a avkastningen hos mjölkkor samt tillväxthastigheten hos svin och fjäderfä.

Marknads- och försäljningsutveckling

Fodermarknaden omfattas främst av foder till nötkreatur, svin och fjäderfä. Kofoderprodukterna utgör cirka hälften av den totala fodermarknaden i Norden. Merparten av försäljningen sker till kunder i Sverige, Norge och Finland.

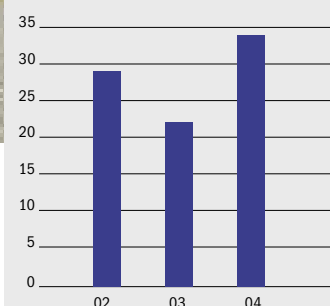
Foderråvaror

	2004	2003	2002
Nettoomsättning, Mkr	490	419	400
Bearbetningsersättning, Mkr	134	118	120
Rörelseresultat, Mkr	34	22	29
Operativt kapital, Mkr	105	112	58
Avkastning på operativt kapital, %	28	24	28
Medelantal anställda	51	51	47

Volym, tusen ton

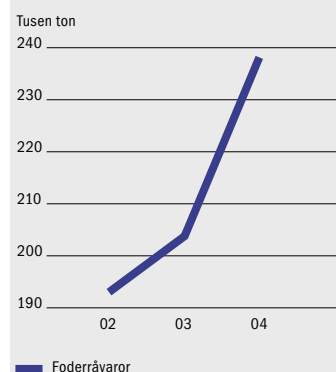
Foderråvaror	238	204	193
--------------	-----	-----	-----

Rörelseresultat (Mkr)

Årets rörelseresultat uppgick till 34 Mkr (22).

Volymutveckling

Kunderna är relativt få men stora. Svenska Lantmännen är den enskilt största kunden i Sverige.

Foderråvaror gynnades under året av kundernas fortsatta fokus på hög kostnadseffektivitet och hög fodersäkerhet, då främst rörande hygienfrågor.

Ökade resurser inom marknadsföring har inneburit högre marknadspenetration och försäljningen av ExPro™-mjöl ökade under 2004 med 20 procent. Försäljning av olika typer av foderfetter har tillsammans ökat med 11 procent. En stor del av tillväxten har skett på befintlig marknad i Norden, men viss ökning har också skett i Nordtyskland. Det fett till hästfoder som introducerades under 2003 har utvecklats väl, men är fortfarande på en relativt låg nivå.

Foderråvarors ställning inom fodersäkerhet stärktes under året genom att en ny snabb metod för salmonellaanalys togs i bruk (PCR-metoden). Denna metod har givit betydligt bättre förutsättningar att på ett tidigt stadium upptäcka tendenser till salmonella i utemiljön. Karlshamns är idag ensamma om att erbjuda garanterat salmonellafria proteinprodukter.

Framtiden

Arbetet under 2005 kommer i hög utsträckning att kretsas kring produktutveckling, ökade ansträngningar inom marknadsföring och försäljning samt fortsatta kostnadseffektiviseringar.

Inom produktionen av sheaolja kommer projekt som innebär högre effektivitet att initieras.

Marknadspenetrationen i Polen och de baltiska länderna kommer att öka. I takt med att djurnäringen i de nya EU-länderna effektiviseras och levnadsstandarden stiger, ökar även möjligheterna för kostnadseffektiva foderråvaror.

Rent generellt gynnas Karlshamns av att kraven på hygien och fodersäkerhet internationellt ökar, eftersom fodersäkerheten redan idag ligger betydligt högre i Skandinavien än i övriga EU.

De ökade volymerna under 2004 har till stor del möjliggjorts genom de investeringar i ny utrustning som gjordes under 2003. För att öka volymerna ytterligare kommer arbetet med att identifiera och åtgärda flaskhalsar att fortsätta under 2005. Även arbetet med kostnadseffektiviseringar kommer att fortsätta. Inte minst gäller detta målet att sänka energianvändningen och då främst ånganvändningen som är en tung kostnadspost.

Forskning och utveckling

Karlshamns FoU-avdelning är en av världens ledande inom utveckling kring fettmolekylen och dess egenskaper. Arbetet är en central del i Karlshamns strategi att klättra i värdekedjan och öka förädlingsvärdet i produkterna.

Kunskapen om fettmolekylen utgör den absoluta kärnan i Karlshamns verksamhet.

Företagets framtida konkurrensmöjligheter byggs dels på förmågan att ta tillvara på och vidareutveckla koncernens kunskaper om fettmolekylen och dess egenskaper, dels på att omvandla denna kunskap till attraktiva produkter.

Under 2004 uppgick FoU-kostnaderna till cirka 30 Mkr, motsvarande 3 procent av bearbetningsersättningen.

Central del i Karlshamns strategi

FoU-arbetet har alltid varit en central del i Karlshamns verksamhet. Betydelsen har förstärkts ytterligare under senare år i och med strategin att klättra i värdekedjan och öka förädlingsgraden i produkterna. Sedan Karlshamns nya strategi antogs 2001 delas FoU-arbetet in i två kategorier, långa och korta projekt.

Långa projekt. Med långa projekt avses projekt som syftar till att resultera i helt nya produkter och koncept. Projekten pågår ofta längre än ett år.

Korta projekt. Med korta projekt avses bl a förbättringar av befintliga produkter, kundanpassningar och vidareutveckling. Projekten bedrivs ofta tillsammans med kunder och/eller samarbetspartners.

Målsättningen med allt utvecklingsarbete inom koncernen är att få fram kommersialiserbara produkter. För att nå största möjliga effekt fokuseras FoU-arbetet till ett begränsat antal projekt per år. Under 2004 bedrevs ca 10 långa projekt och ett större antal kortare.

Arbetsprocess

För ett effektivt och givande FoU-arbete krävs tydligt fokus, en kontinuerlig omvärldsbevakning samt ett bra samarbete med de olika marknadsenheterna. De övergripande ramarna för arbetet läggs upp i samband med en årlig strategiprocess.

Tre huvudområden

Karlshamns utvecklingsarbete kan övergripande delas in i tre huvudområden;

1. Fysikaliska egenskaper. Karlshamns specialfetter används för att ge livsmedels-, choklad-, och kosmetikprodukter önskad konsistens och struktur. Av allt bedrivit utvecklingsarbete har forskning kring fetternas fysikaliska egenskaper traditionellt stått för

den största andelen. Arbetet syftar till att ständigt utveckla fetternas förmåga att skapa önskad struktur och konsistens hos slutprodukterna.

2. Biologiska funktioner. Vegetabiliska oljor och fetter innehåller många komponenter som kan påverka olika fysiologiska förlopp och därigenom ha betydelse för hälsa och välmående. Även om fetter med biologiska funktioner än så länge endast står för en begränsad andel av Karlshamns försäljning, bedöms potentialen vara stor. Karlshamns utvecklingsarbete omfattar såväl ingredienser till functional food som till kosmetik.

3. Tillverkningsprocesser. Utöver rent funktionella egenskaper syftar utvecklingsarbetet även till att effektivisera kundernas produktionsprocesser. Det kan t ex röra sig om att ta fram nya förpackningar eller distributionslösningar.

Fokus under 2004

Utvecklingsarbetet under 2004 fokuserade i hög utsträckning på utveckling av fetter med låg transhalt (läs mer om transfetter på sid 15). Efterfrågan har under de senaste åren ökat kraftigt, inte minst bland större internationella kunder. Karlshamns fetter med låg transhalt för chokladfyllningar började säljas under sommaren 2004 och transhalten har sedan dess sänkts ytterligare.

Utvecklingen av ett nytt, kärnbart fett inom DFA-familjen (Dairy Fat Alternatives) tog flera steg framåt och kommer att lanseras under 2005.

Även utvecklingen av fetter med biologiska funktioner fortsatte under året. Bl a fortsatte utvecklingsarbetet kring enzymer för att utveckla ett fett som kan ersätta modersmjölk.

Inom kosmetikområdet har arbetet fokuserat på utveckling av aktiva komponenter (t ex mjukgörare), samt utveckling av lösningar som underlättar kundernas produktionsprocesser. T ex fortsatte utvecklingen av fetter som bidrar till en snabbare kristallisationsprocess.

Samarbete med ledande aktörer

Utöver ett nära samarbete med kunderna har Karlshamns forskare kontinuerliga och nära kontakter med nationella och internationella myndighetsorgan, forskningsinstitutioner, universitet och högskolor. Karlshamns bedriver t ex projekt tillsammans med Universitetet i Gent, SIK – Institutet för Livsmedel och Bioteknik AB samt Vinnova.

Karlshamns Vetenskapliga Råd

Karlshamns Vetenskapliga Råd består av forskare och experter i Sverige, Storbritannien och USA. Genom Vetenskapliga Rådet ges Karlshamns tillgång till den senaste forskningen inom den akademiska världen.

Karlshamns Vetenskapliga Råd består av:

- Jari Alander, Karlshamns
- Professor Björn Bergenstahl, Lunds Universitet
- Professor Sven Engström, Chalmers Tekniska Högskola, Göteborg
- Professor Emeritus Frank Gunstone, Scottish Crop Research Institute
- Ulf Hansson, Karlshamns
- Professor Rich Hartel, University of Wisconsin-Madison, USA
- Professor Anne-Marie Hermansson, SIK – Institutet för Livsmedel och Bioteknik AB
- Jan-Olof Lidfelt, Karlshamns
- Stefan Karlsson, Karlshamns
- Staffan Norberg, Karlshamns
- Professor Bengt Vessby, Uppsala Universitet

Innovationsprocessen

Uppslag till nya projekt kan komma från flera håll; dialog med kund, den vetenskapliga forskningen, den allmänna debatten, ny lagstiftning, förändrade råvaruförutsättningar, eller interna uppslag. En kontinuerlig omvärldsbevakning och en bra dialog med affärsområdena och marknadsavdelningarna är därför helt avgörande för att fånga upp nya idéer och förändringar i kundernas efterfrågan.

Karlshamns Innovationsprocess kan övergripande delas in i fyra steg; Idégivning, Gallring och beslut, Utvecklingsarbete samt Lansering.

Idégivning

I idéstadiet är perspektivet brett. Karlshamns arbetar aktivt för att stimulera företagets egna medarbetare att komma med idéer. Alla idéer och uppslag tas emot och går igenom med idégivaren. Ett antal sk idécoacher ser till så att idéerna slussas vidare i organisationen.

Gallring och beslut

I nästa steg systematiseras idéerna i en tvåstegsprocess. I den första gallringen bedöms idéerna utifrån potential och timing. I steget därefter viktas idéernas bärkraft så att idéer som ligger rätt i tiden och passar in i affärsstrategierna prioriteras. Karlshamns strävar efter att ha en produktportfölj som är i balans men med god spridning.

Utvecklingsarbete

Vid beslut om genomförande tillsätts en projektorganisation, som ansvarar för att projektet genomförs. Allt utvecklingsarbete bedrivs med tydliga tidsramar. För att kunna samordna de olika utvecklingsprojekten och fördela resurserna rätt, beslutas redan tidigt i processen om bl a tidpunkt för lansering.

Lansering

Redan i utvecklingsarbetet bestäms hur produkten skall positioneras jämfört med konkurrerande produkter. Utvecklingsarbetet anses inte avslutat förrän försäljningen påbörjats. Under hela processen hålls idégivaren informerad om hur urvalsprocessen går och vad som händer med idén.

Thomas Kandell, ansvarar för försäljningen av tekniska oljor i Norden

Vad består ditt arbete av?

Jag ansvarar för Binols försäljning av miljöanpassade tekniska oljor till nordiska kunder inom verkstadsindustrin. Utöver att leda det dagliga arbetet har jag en aktiv del i såväl marknadsarbetet som arbetet med nya produkter. Jag reser mycket, cirka tre dagar i veckan, och försöker träffa både nya och gamla kunder så mycket som möjligt. Den täta kontakten är nödvändig för att förstå deras verksamheter och behov.

Vilka trender kan man spåra bland kunderna? Vad är det de efterfrågar?

Kunderna söker i allt större utsträckning funktionalitet. Man vill ha produkter som bidrar med specifika egenskaper. Även totalkostnaden har blivit allt viktigare. Priset på produkten är fortfarande viktig, men man väger allt oftare även in faktorer som effekt, livslängd, leveranssäkerhet och service.

I mars tecknade Binol ett globalt samarbetsavtal med Quaker Chemicals. Vad har det betytt för ditt ansvarsområde?

För Binol har avtalet bidragit till att vi nu är näst störst i Norden på miljöanpassade tekniska oljor. För den nordiska marknaden har det inneburit att vi breddat vårt produkt-erbjudande och stärkt vårt återförsäljarnät avsevärt.

Vad kommer ni att fokusera extra på under 2005?

Under det kommande året kommer vi att vara mycket offensiva inom segmentet större verkstadsföretag. Vi har steg för steg utökat vårt produktutbud och utvecklat återförsäljarnätet för att passa de krav riktigt stora verkstadsföretag ställer på sina leverantörer. Nu känner vi att vi har bitarna på plats. Vi kommer även att fortsätta marknadsbearbetningen

av de baltiska länderna. EU-medlemskapen kommer att innebära nya krav på en förändrad användning av tekniska oljor, och här ser vi en stor och intressant marknad.

Engagerade medarbetare

I takt med att Karlshamns produkter blir allt mer avancerade, ställs nya och allt högre krav på välutbildade, innovativa, kunniga och motiverade medarbetare. I kombination med en fungerande marknadsstrategi och en effektiv produktion är medarbetarna helt avgörande för Karlshamns målsättning att bli en globalt ledande aktör inom vegetabiliska fetter.

Kundernas ökade efterfrågan på allt mer avancerade och högförädlade produkter ställer höga krav på ständig kompetensutveckling. En viktig del i Karlshamns strategi är därför att kontinuerligt stärka organisationen internt, såväl på chefsnivå som ute i organisationen. Arbetet bedrivs strukturerat utifrån "Karlshamns Pyramid". Det övergripande målet är att möjliggöra de aktiviteter och ständiga förbättringar som är nödvändiga för att öka tillväxten och förbättra lönsamheten.

Ökad delaktighet och ansvarstagande

Viktiga delar i arbetet är att öka graden av delaktighet och ansvarstagande på alla nivåer inom organisationen. Tydliga mål, avgränsade ansvarsområden, eget resultatansvar och projektbaserade arbetsformer har under de senaste åren ökat de personliga initiativen avsevärt och lett till en effektivare organisation med ett brett ansvarstagande för företagets utveckling. Det nya arbetssättet ställer höga krav på den enskilda medarbetaren, men skapar även goda förutsättningar för personlig utveckling.

Kompetensutveckling helt avgörande

Att kontinuerligt utveckla de enskilda medarbetarnas kompetenser är avgörande för Karlshamns framgång. Kompetensutveckling genom interna och externa kurser och utbildningar är således viktiga inslag i den dagliga verksamheten. Utbildningsaktiviteterna kopplas direkt till såväl företagets som den enskilda medarbetarens behov och önskemål. Utöver

direkt befattningsrelaterade utbildningar har under 2004 utbildningspass givits inom bl a ledarskap, ekonomi och stresshantering.

Planering för framtida rekryteringsbehov

Arbetet med kompetensutveckling stannar inte vid den existerande organisationen. Karlshamns strategi att öka andelen högförädlade fetter ställer även nya krav på det framtida kompetensbehovet. En av Human Resource-avdelningens viktigaste uppgifter är att ansvara för rekryteringen av den arbetskraft som behövs för att nå de uppsatta målen.

Under 2004 genomfördes därför en första "Organisation Audit" på ett mer formaliserat sätt. Underlaget kommer att ligga till grund för ett utvecklingsprogram för såväl befintliga chefer som unga potentiella chefskandidater. Utredningen ger även en god bild av Karlshamns framtida rekryteringsbehov. Under de kommande åren väntas behovet huvudsakligen bestå av personer med kompetens inom produkt- och processutveckling, varav merparten med akademisk examen.

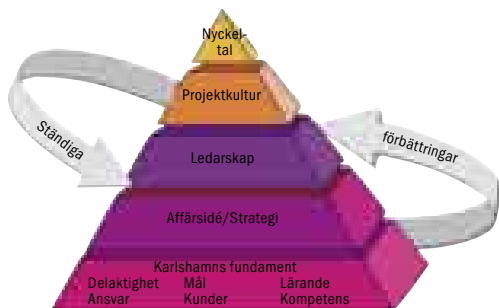
Låg sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro var under det gångna året relativt låg. Målsättningen är dock att sänka sjuktagen ytterligare: bl a har ett 50-tal chefer utbildats i stresshantering för att minska risken för sjukskrivningar p g a stressrelaterade sjukdomar. Därutöver har ett antal viktväktar- och rökavvänjningsprogram inletts under året.

Karlshamns pyramid - grunden för det framtida Karlshamns

Karlshamns har under de senaste två åren genomgått en omfattande förändringsprocess. Det övergripande syftet med processen har varit att lägga grunden för en snabbare tillväxt med god lönsamhet.

Förändringsprocessens framgång beror till stora delar på att den genomsyrar hela organisationen och förts på flera plan.

Ständiga förbättringar

Karlshamns pyramid är basen för ständiga förbättringar och ett verktyg för den pågående förändringsprocessen.

■ Karlshamns sex fundament anger vilka värderingar som gäller i det dagliga arbetet. Fundamenten genomsyrar det lagarbete som är basen i pyramiden och själva utgångspunkten för de ständiga förbättringar som krävs för tillväxt och ökad lönsamhet.

■ Affärsidé och strategi anger verksamhetsinriktning och beskriver hur tillväxten skall nås.

■ Ledarskap handlar om att skapa bästa möjliga förutsättningar för samtliga medarbetare. Det nya ledarskapet ska stimulera Karlshamns chefer att bli bättre på att skapa ambitioner hos medarbetarna, kommunicera och förklara mål och strategier, stimulera gruppkänslan samt påskynda förändringsarbetet.

■ Projektkultur handlar om att arbeta strukturerat. Genom den nya projektkulturen skapas förutsättningar för effektivitet och flexibilitet samtidigt som fokus kan läggas på rätt uppgifter.

■ Nyckeltal och uppföljningen av dessa bidrar till effektivitet och ökad lönsamhet. Nyckeltalen går som en röd tråd genom hela verksamheten. Förutom ekonomiska och produktivitetsrelaterade nyckeltal genomförs återkommande kundattitydundersökningar och medarbetarutvärderingar.

Pär Torstensson, inköpare av råvaror – på plats i Benin

Hur kom det sig att du hamnade i Benin?

När jag läste platsannonsern på Karlshamns Intranät kände jag direkt att det var en utmaning som jag inte borde missa. Idag är jag övertygad att jag hade ångrat mig om jag inte tagit chansen. Detta var något helt nytt. Jag skulle ju inte ta över något gammalt utan fick vara med om något helt nytt för Karlshamns. Det kändes utmanande!

Vad består ditt jobb av?

Mitt jobb i Benin går ut på att Karlshamns skall få en större inblick i marknaden för sheanötter och se till att vi får tag i våra kvantiteter till rätt kvalitet och pris. Vi arbetar ständigt med att effektivisera oss för att därigenom sänka kostnaderna.

Hur viktigt är det att vara på plats?

Genom att vara på plats får vi tillgång till mycket mer och bättre information om marknaden. Vi har t ex direktkontakt med leverantörer på en daglig basis, får bättre kontroll på kostnadsstrukturen, bättre kontakt med myndigheter och kan närvara vid skeppningar. Det betyder väldigt mycket.

Vad betyder råvarans kvalitet för slutprodukten?

Den största inverkan är ekonomiskt då vi raffinerar bort det vi inte vill ha, t ex fria fettsyror och vatten. Hur mycket olja vi får fram av en viss mängd nötter beror alltså helt på den ursprungliga kvaliteten.

Vad är det som avgör kvaliteten på sheaskörden?

Vädret spelar en viss roll men även hur skörden hanteras på vägen från uppsamlingen till lagerhus. Nötterna samlas in i byarna som lokalt behandlar nötterna innan de säljs vidare. Det viktiga är att nedbrytningsprocessen avbryts och detta görs på olika sätt i olika regioner. I en del regioner hettas nötterna upp genom kokning och i andra genom rökning eller rostning. Så det skiljer sig lite åt mellan de olika delarna av landet.

Hur mycket shea exporteras från Benin per år?

Det exporteras upp till 30 000 ton sheanötter från Benin och det är den tredje största exportprodukten för landet. Totalt arbetar vi med ett 70-tal leverantörer utspridda över hela Västafrika.

Vilka typer av problem stöter du på mer eller mindre ofta?

Inget går riktigt som på räls i denna del av världen. Bristen på drivmedel i form av diesel är påtaglig. Det är även mycket vanligt med strömavbrott. Allt som har med kommunikation att göra är komplicerat då infrastrukturen är klart undermålig.

Kontinuerligt kvalitetsarbete

Karlshamns konkurrenskraft är i hög utsträckning beroende av en ständig förbättring av produkter, tjänster och processer. För att säkerställa detta bedrivs ett kontinuerligt kvalitetsarbete inom samtliga koncernens affärsområden och sektorer.

Det övergripande syftet är att genom ständiga produkt- och processförbättringar öka konkurrenskraften. Kvalitetsarbetet skall därigenom bidra till nöjda kunder och en god resultatmässig utveckling. Arbetet omfattar därför allt från verksamhetsutveckling, kvalitetssäkring av rutiner och produkter till frågor kring livsmedelssäkerhet och hygienaspekter.

Alla aspekter av verksamheten

Ett effektivt kvalitetsarbete kräver målmedvetenhet, uthållighet och kunskap.

Karlshamns kvalitetsarbete bedrivs långsiktigt och omfattar alla aspekter av verksamheten; såväl produktutveckling och råvaruhantering som produktion och leverans av färdig produkt.

Ansvarsfull råvaruhantering

Kvaliteten på slutprodukten blir aldrig bättre än kvaliteten den är baserad på. Karlshamns kvalitetsarbete kring råvaruhanteringen är därför omfattande och omfattar hela vägen från godkända leverantörer till ankomsten i Karlshamn och den vidare hanteringen.

Arbetet består av allt från kvalitetskontroller av själva råvaran till val av transportsätt, tankinstallationer i hamnar, miljökonsekvenser, produkt- och produktionsutveckling samt etik- och hållbarhetsaspekter.

Intern delaktighet avgörande

För att lyckas med kvalitetsarbetet krävs dels en bred intern medvetenhet om själva kvalitetsbegreppet, dels en bred delaktighet i genomförandet. Utbildningsinsatser och en ständigt pågående dialog om förbättringsmöjligheter är därför viktiga inslag i det dagliga arbetet.

Produktsäkerhet och livsmedelshygien

Under 2004 genomfördes flera projekt för att stärka Karlshamns ställning inom produktsäkerhet och livsmedelshygien. Utvecklingen styrs av såväl hårdare krav från kunder som nya lagar. Lagstiftningen sker såväl på nationell som europeisk nivå. Nya EU-beslut berör bl a krav på spårbarhet och märkning.

Utvärdering

Arbetet med kvalitetsfrågor utvärderas på flera sätt; dels utifrån Karlshamns faktiska resultat, dels utifrån intern och extern revision. Internt mäts och utvärderas arbetet löpande med hjälp av ett antal kvalitetsindikatorer. Externt mäts resultatet av arbetet genom kundattitydmätningar och externa genomgångar av kvalitetsrevisorer, kunder och certifieringsorgan.

Viktiga certifieringar

- ISO 9001
- ISO 14001
- ISO 17025

Karlshamns miljöarbete

Karlshamns bedriver ett intensivt och engagerat miljöarbete. Målsättningen är att minimera verksamhetens belastning på miljön, optimera resursanvändandet och bidra till en ökad miljömedvetenhet hos leverantörer, medarbetare och samarbetspartners.

Miljöledning och tillstånd

Karlshamns miljöarbete bedrivs utifrån väl beprövade miljöledningssystem. I Sverige och Nederländerna följer koncernen ISO 14001 och i Storbritannien BS 7750. Miljöledningssystemen bidrar till en systematisk, successiv och kontinuerlig förbättring av Karlshamns miljöprestanda. Miljöledningssystemen i Karlshamn och Nederländerna är certifierade. Den engelska anläggningen är egendeklarerad.

Verksamheterna kräver myndigheternas tillstånd. I Sverige krävs tillstånd enligt miljöbalken och IPPC. Ett nytt tillstånd, som även innefattar IPPC-kraven, erhöles under 2003. Tillståndet medger de utbyggnadsplaner som finns för närvarande. Övriga anläggningar omfattas inte av IPPC-kravet. I Storbritannien finns tillstånd som täcker planerad verksamhet. Verksamheten i Nederländerna har ett nytt miljötillstånd.

Verksamhetens miljöpåverkan

Resursförbrukning

I produktionen förbrukas färskvatten, el, fossila bränslen samt hjälpkemikalier och tillsatser.

Karlshamns miljöarbete har under året till stora delar fokuserat på att långsiktigt minska energiförbrukningen och att så långt det går ersätta de fossila bränslena med biobränslen. Under 2004 intensifierades därför arbetet, bl a tillkom en flerstegsindunstning för fraktioneringsfabriken.

Verkningsgraden i ångcentralen har under året förbättrats vilket lett till sänkt energiförbrukning. Arbeta för att förbättra verkningsgraden ytterligare pågår. I början av 2006 står en anläggning för eldning av träpellets klar. Detta kommer att ge lägre bränslekostnader och ingen fossil koldioxid. Karlshamns står därigenom väl rustat inför handeln med utsläppsrätter för koldioxid.

Transporterna av råvaror och förädlade produkter till och från anläggningarna sker till ungefär lika delar med båt och med landtransporter. Under 2004 förbättrades hamnen i Karlshamn för att kunna ta emot större båtar. Transporterna effektiviseras också genom att andelen bulklevererad vara har ökat.

Avfall och restprodukter

Karlshamns verksamhet grundar sig på ett kretsloppstänkande. Koncernen har som målsättning att

ta tillvara verksamhetens materialströmmar. De växtnäringsämnen som avskiljs i reningsverket i Karlshamn har t ex omvandlats till kalk, ett jordförbättringsmedel som används i jordbruket. Beck från fettsyrautvinningen samt vissa andra restprodukter utnyttjas som bränsle.

I Sverige tillämpas det svenska systemet för att ta hand om förpackningsavfall. I övrigt genererar verksamheten sopor, processavfall och farligt avfall. Farligt avfall utgörs i huvudsak av laboratorieavfall och smörjoljor. Dessa tas om hand enligt de regler som gäller i respektive land. Genom att finna användningsområden för avfallet har mängden avfall till tipp undan för undan minskat. I princip finns nu alternativ för alla avfallsslag. Karlshamns står väl rustade för att klara gällande regler för avfallshantering.

Luftutsläpp

Karlshamns anläggningar genererar utsläpp från förbränning, lukt och av extraktionshexan. Utsläppen av extraktionshexan är störst vid den svenska anläggningen, p g a dess framställning av råolja. I utvinningen av råolja är hexanåtervinningen långt driven. Den hexanhaltiga luften från reningsstegen samlas upp och leds till ångpannor där hexanet förbränns.

Åtgärder som minskar luktsläpp har under flera år genomförts vid de svenska anläggningarna. P g a driftstörningar på äldre utrustning ökade problemet under 2004. Detta är nu åtgärdat och arbetet med att ytterligare minska lukten fortsätter.

Driftstörningar i en ny process har resulterat i stoftutsläpp. Problemet är uppmärksammat och åtgärder har vidtagits. Ytterligare åtgärder planeras under 2005 för att slutgiltigt lösa problemet.

Vattenutsläpp

Den belastning som oljereining ger upphov till är främst fosfor. Fosfor är ett näringsämne som bidrar

till ökad växtlighet i de vattendrag som tar emot utsläppen.

Samtliga Karlshamns anläggningar ger upphov till utsläpp av sanitärt spillvatten, industriavloppsvatten samt dag- och kylvatten. Spillvattnet leds till respektive kommuns avloppsnät. Dag- och kylvattnet tas i Sverige och Nederländerna omhand av särskilda system för att förhindra att eventuellt fettspill kommer ut i havet. Industriavloppsvattnet vid den svenska anläggningen renas i ett eget reningsverk innan det renade vattnet leds ut till den intilliggande hamnbassängen. I Storbritannien och Nederländerna leds industriavloppsvattnet efter rening till kommunens spillvattennät.

Buller

Bullerstörningarna från Karlshamns ligger vid samtliga anläggningar inom tillätna värden.

Markföroreningar

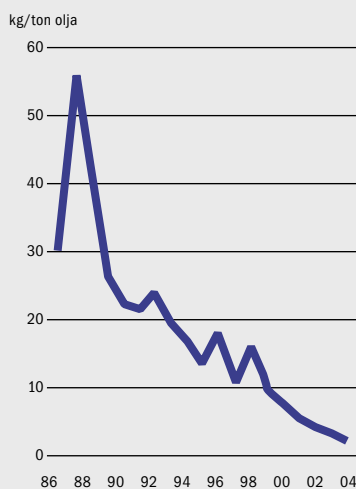
Markföroreningar i Nederländerna har åtgärdats. Förhållandena i övrigt har utretts och inga saneeringsåtgärder bedöms som nödvändiga.

Globalt ansvarstagande

Karlshamns miljöarbete bedrivs även på det globala planet. Ett konkret exempel på detta är Karlshamns engagemang gällande förbättringar vid produktion av palmolja. Palmolja utgör en central råvara för världens livsmedelsindustri. Den är en viktig och billig näringskälla och en väsentlig källa till exportintäkter för flera av producentländerna. Produktionen medför dock även problem. Årligen avverkas stora arealer regnskog och även om bara en mindre del av detta omvandlas till palmplantager, bidrar den ökande palmoljeproduktionen till att hota den biologiska mångfalden i Sydasiens tropiska regnskogar.

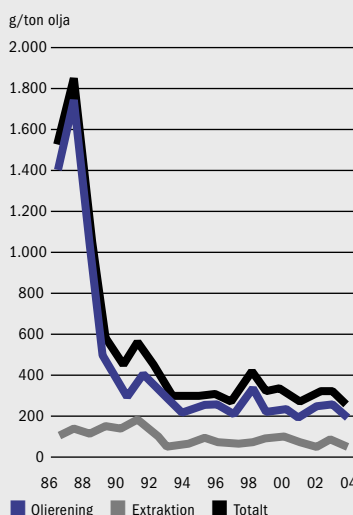
En grupp europeiska och indonesiska palmolja- och livsmedelsproducenter, tillsammans med WWF samt de malaysiska palmoljeproducenterna och deras organisation, arbetar med att finna former för fort-

Avfall till tipp

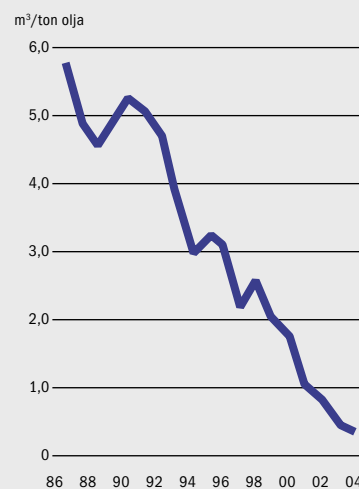
Anläggningarna i Karlshamn

Hexan

Anläggningarna i Karlshamn

Flöde till reningsverk

Anläggningarna i Karlshamn

satt arbete för en hållbar utveckling inom området.

Karlshamns köper palmolja enbart från utvalda leverantörer. Utöver högt ställda miljökrav ingår även sociala frågor i urvalskriterierna. Genom regelbundna besök hos leverantörerna samt samarbeten med lokala branschföreningar följer Karlshamns noga samtliga led i kedjan från råvara till färdig olja.

Miljöarbetets kostnader

Karlshamns kostnader för miljöskydd har utvecklats enligt nedan.

Mkr	2004	2003	2002
Administration	1	1	1
Drift	16	16	19
Skatter	7	6	5
Totalt	24	23	25

Utöver detta uppgick miljörelaterade investeringar till 25 Mkr. Totalt beräknas koncernens kostnader för att genomföra de planerade miljöåtgärderna under de kommande tre åren uppgå till 20 Mkr.

Karlshamns miljöpolicy

Karlshamns vill bidra till en hållbar utveckling i omvärlden genom att förverkliga kretsloppssamhället. Därför ska vår verksamhet bedrivas med minsta möjliga resursförbrukning och miljöpåverkan. Våra produkter ska vara säkra för miljö, människa och egendom. Driften av verksamheten ska uppfylla tillämpliga lagar, föreskrifter och förordningar. Miljöarbetet ska vara en dynamisk process som grundar sig på livscykel tänkande, från oljeväxt till konsument, och strävar efter användandet av ny kunskap och teknik. Processer där problemen minimeras eller undviks ska prioriteras. Arbetssättet ska ge ständiga förbättringar. Informationen om miljöfrågor till kunder, myndigheter, allmänhet och närboende ska vara saklig och präglas av öppenhet. Alla anställda ska ha god kunskap om miljöfrågor för att i sitt dagliga arbete kunna delta och utveckla företagets miljöarbete.

Planerade miljöåtgärder

Sverige:

- Minska luftstörningar i omgivningen.
- Minska energiförbrukningen med 3 procent till år 2007.
- Minska utsläppen av VOC.
- Minska användningen av fossila bränslen.
- Minska utsläppen av kväveoxider.

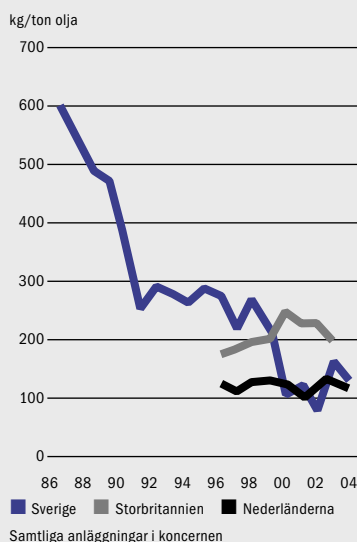
Storbritannien:

- Minska energiförbrukningen med 10 procent före utgången av år 2011.

Nederländerna:

- Minska energiförbrukningen i produktionen.
- Öka kapacitetsutnyttjandet i produktionen.

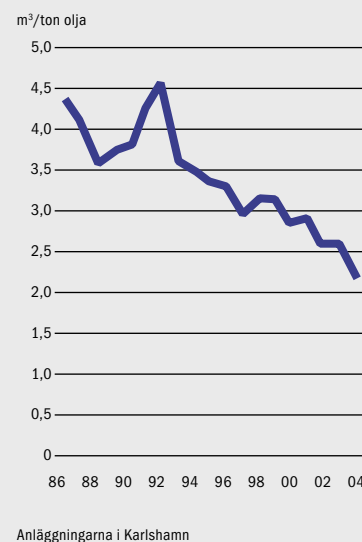
Koldioxid

El- och ångenergi

Färskvattenförbrukning

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Karlshamns tillverkar fetter och oljor med olika förädlingsgrad och är en av världens ledande tillverkare av högförädlade vegetabiliska specialfetter. Karlshamns produkter används inom flera användningsområden och kunderna återfinns inom många branscher. Merparten av kunderna är dock verksamma inom livsmedels-, choklad-, konfektyr-, kosmetik-, foder- och teknisk industri. Koncernen bedriver verksamhet i tre affärsområden: Oljor & Fetter, Tekniska Produkter och Foderråvaror. Affärsområdena är uppbyggda utifrån ett kretsloppstänkande där även sidoprodukter tas tillvara, förädlas och marknadsförs som egna produkter.

Oljor & Fetter, som är Karlshamns största affärsområde, är indelat i tre affärssektorer; Choklad- & Konfektyrfetter, Livsmedelsingredienser (Livsmedelsfetter) och Kosmetik. Var och en av de tre sektorerna har ett tydligt resultatansvar och deras uppgift är att utveckla, tillverka och marknadsföra sina respektive produkter för berörda kundgrupper över hela världen.

Choklad- & Konfektyrfetter inriktar sig på högkvalitativa chokladfetter, såsom Cocoa Butter Alternatives (CBA) och premium filling fats, dvs. fyllningsfetter som skapar tekniska mervärden.

Livsmedelsingredienser är uppdelat i tre produktområden som inriktar sig på hela livsmedelsindustrin;

- Formulerade fetter – som utvecklar och marknadsför såväl högförädlade livsmedelsfetter som hela konceptet mot tre kundsegment; Bageri, Storhushåll och Hälsoprodukter.
- Mejerifetter (DFA) – som är vegetabiliska fetter för mejeriapplikationer.
- Volymprodukter – fetter som säljs i stora volymer och som används bl.a. vid tillverkning av margarin, majonnäs och dressing samt fritering.

Kosmetik inriktar sig på högförädlade fetter till kosmetik, hudvård och klinisk nutritionsmarknad.

Tillsammans med de gemensamma resurserna för råvaruinköp, produktion, administration och FoU ansvarar affärssektorerna för affärsområdets resultat. Koncernens tillverkning inom Oljor & Fetter sker i Karlshamns egna anläggningar vilka utmärks av stor flexibilitet, vilket möjliggör ett brett produktsortiment och möjlighet att relativt snabbt ställa om produktionen. Anläggningarna finns i Karlshamn, Sverige, i Hull, Storbritannien samt i Zaandijk, Nederländerna.

Tekniska Produkter, som är Karlshamns näst största affärsområde, bedriver verksamhet i de två helägda dotterföretagen Tefac AB och Binol AB. Tefac utvecklar, tillverkar och marknadsför fettsyror och glycerol, som huvudsakligen utgör råvaror för kemisk industri. Binol utvecklar, tillverkar och marknadsför miljöanpassade tekniska oljor för verkstads- och entreprenadindustrin samt för skogsbruket. Produkterna används som ersättning för petroleumbaserade oljor i vissa tekniska tillämpningar. Inom koncernen finns en anläggning för produktion av fettsyra och glycerol, samt en anläggning för blandning av miljöanpassade tekniska oljor. Båda dessa anläggningar finns i Karlshamn.

Foderråvaror ansvarar för förädling och marknadsföring av vegetabiliska protein- och fettråvaror till foderindustrin. Affärsområdet ansvarar dessutom för Karlshamns utvinning av vegetabilisk olja ur rapsfröer och sheanötter. Huvudsakligen utvinns rå rapsolja och rapsmjöl ur rapsfrö. Det proteinrika rapsmjölet vidareförädlas inom affärsområdet, medan den råa rapsoljan vidareförädlas inom affärsområde Oljor & Fetter för att säljas till livsmedelsindustrin. Foderråvarors anläggning finns i Karlshamn.

Händelser under 2004

Den kontinuerliga produktivitetsutvecklingen har starkt bidragit till att 2004 års resultat och kassaflöde har hållits uppe trots helt nya omvärldsförhållanden. Engångskostnader för personalrationaliseringar har belastat 2004 års resultat med 26 Mkr. Den kraftiga volymtillväxten inom specialfetter har också medfört omställningskostnader om ca 20 Mkr under 2004. För att ytterligare öka produktiviteten inleddes ett klart definierat program under hösten 2004. Detta skall ge full effekt med 100 Mkr från 2006 och framåt. Förändringsprojekten berör främst områdena energi, process, logistik, personalrationaliseringar samt åtgärder för att få bort flaskhalsar i produktionen av specialprodukter. Under 2004 uppgick tillväxten för specialfetter inom Oljor & Fetter till 20 procent och dessa svarar nu för cirka 50 procent av Oljor & Fetter's bearbetningsersättning.

Inom Choklad- & Konfektyrfetter har volymerna ökat med 6 procent jämfört med föregående år. Volymtillväxten beror till stor del på ökad efterfrågan på fetter med låg transhalt, ett segment där ett flertal produkter lanserats under året. Prispressen har fortsatt samtidigt som Karlshamns konkurrenskraft stärkts genom kostnadseffektiviseringar, vilket också har lett till att Karlshamns kunnat öka sina marknadsandelar.

Livsmedelsingredienser ökade volymerna under året med 13 procent jämfört med föregående år. Volymtillväxten har varit störst i Norden och Väst Europa. Som ett led i strategin att öka andelen specialfetter i produktsortimentet, förvärvade Karlshamns i september 2004 inkrämet av det engelska specialistföretaget Kelanco. I november 2004 invigdes Karlshamns nya produktionslinje för flytande industrimargarin. Anläggningen innebär avsevärt ökad produktionskapacitet och möjlighet att bättre anpassa produkterna direkt efter kundernas behov. Investeringen är ett led i Karlshamns strävan mot mer högförädlade och tekniskt avancerade fetter.

Intresset för vegetabiliska produkter till kosmetikindustrin fortsätter att växa. Försäljningen ökade inom Kosmetik med 20 procent jämfört med 2003. Kosmetik fortsätter att öka andelen högförädlade produkter, vilket bidragit till en bra lönsamhetsutveckling under året. Till kosmetikindustrin lanserades under året flera produkter med viktiga funktionella egenskaper. Stark volymtillväxt har främst uppnåtts i USA där intjäningen dubblerats under året. Under året har viktiga genombrott gjorts hos flertalet kunder. Kosmetiks distributörsnät täcker nu 70 procent av den globala kosmetikmarknaden.

Karlshamns och Danisco startar ett samarbete innebärande att Karlshamns affärssektor Kosmetik kommer att ansvara för försälj-

ningen av Danisco's emulgatorer till kosmetikindustrin från och med den 1 februari 2005. Danisco's produkter kommer att säljas globalt under Karlshamns varumärke Akoline.

Tefac stärkte sin position på den europeiska fettsyramarknaden då volymerna ökade med ca 6 procent jämfört med 2003. Ofördelaktiga råvarupriser påverkade dock marginalerna kraftigt negativt då motsvarande prisökningar inte kunde genomföras. Prisutvecklingen för glycerol var fortsatt negativ till följd av ökat utbud från den skattesubventionerade biodieselindustrin.

Binol har under året väsentligt stärkt sina marknadspositioner i Norden, bl a via inkrämsförvärvet från finska Raisio, och genom det i mars 2004 tecknade globala samarbetsavtalet med amerikanska Quaker Chemical. Den organiska tillväxten uppgick till 12 procent, med inräknade förvärv och allianser blev ökningen 75 procent jämfört med 2003.

Foderråvaror gynnades under året av kundernas fortsatta fokus på hög kostnadseffektivitet, fodersäkerhet och hygienfrågor. Tillsammans med ökade resurser inom marknadsarbetet ökade försäljningen av ExPro™-mjöl under 2004 med 10 procent och försäljningen av AkoFeed foderfetter med 20 procent. En stor del av tillväxten har skett i England, Polen och Finland. Ett antal nya produkter lanserades under året, bl a ett helt nytt foder för hästar. Försäljningen av detta har utvecklats mycket väl. Foderråvaror ställning inom fodersäkerhet stärktes under året genom att en ny metod för salmonellaanalys togs i bruk.

Miljö

Koncernens verksamhet påverkar miljön genom utsläpp av luftande ämnen, VOC och rökgaser till luft, utsläpp av fett, syreförbrukande ämnen och närsalter till vatten, samt uppkomst av organiskt avfall och buller. Vid samtliga anläggningar har Karlshamns sedan flera år etablerat erkända och väl beprövade miljöledningssystem. I Sverige och Nederländerna följer koncernen ISO 14001 och i Storbritannien BS 7750. Genom miljöledningssystemet uppnås en systematisk, successiv och kontinuerlig förbättring på alla plan av Karlshamns miljöprestanda. Verksamheterna kräver myndigheternas tillstånd såväl i Sverige som i Storbritannien och Nederländerna. I Sverige krävs tillstånd enligt miljöbalken och IPPC. Ett nytt tillstånd erhöles under 2003. Verksamheten utvecklas snabbt och en ny tillståndsansökan har lämnats in för att täcka de planerade förändringarna. Övriga anläggningar omfattas inte av IPPC-kravet. I Storbritannien och Nederländerna finns tillstånd

som täcker nuvarande och planerad verksamhet. Inga stora åtgärder väntas till följd av pågående omprövning i Sverige. Sammantaget väntas koncernens planerade miljöåtgärder under de kommande tre åren kosta cirka 20 Mkr.

Forskning och utveckling

Karlshamns FoU-avdelning är en av världens ledande inom utveckling kring fettmolekylen och dess egenskaper. Kunskapen om fettmolekylen utgör kärnan i Karlshamns verksamhet. Företagets framtida konkurrensmöjligheter bygger dels på förmågan att ta tillvara på och vidareutveckla koncernens kunskaper om fettmolekylen och dess egenskaper, dels på att omvandla denna kunskap till attraktiva produkter. FoU-arbetet har alltid varit en central del i Karlshamns verksamhet. Betydelsen har förstärkts ytterligare under senare år i och med strategin att klättra i värdekedjan och öka förädlingsgraden i produkterna.

Sedan Karlshamns nya strategi antogs 2001 delas FoU-arbetet in i två kategorier, långa och korta projekt. Med *lång projekt* avses projekt som syftar till att resultera i helt nya produkter och koncept. Projekten pågår ofta längre än ett år. Med *korta projekt* avses bl a förbättringar av befintliga produkter, kundanpassningar och vidareutveckling. Projekten bedrivs ofta tillsammans med kunder och/eller samarbetspartners.

Forskningsarbetet bedrivs i syfte att optimera oljors och specialfetterns egenskaper och funktioner, dels för den slutprodukt där olja och fett skall ingå, dels för de biologiska funktionerna och dels för att effektivisera tillverkningsprocessen av slutprodukten i fråga. Merparten av produktutvecklingsarbetet sker i nära samarbete med kunderna i syfte att stärka deras marknadspositioner och konkurrenskraft.

Koncernens forskningsarbete bedrivs i huvudsak inom Karlshamns största affärsområde, Oljor & Fetter, men även inom Tekniska Produkter och Foderråvaror. I linje med koncernens strategi att öka andelen högförädlade produkter, fokuseras forsknings- och utvecklingsarbetet på att finna nya och förbättrade applikationer inom Choklad- & Konfektyrfetter, Livsmedelsingredienser och Kosmetik. Förutom ett nära samarbete med kunderna har Karlshamns forskare kontinuerliga och nära kontakter med nationella och internationella myndighetsorgan, forskningsinstitutioner, universitet och högskolor. Under 2004 uppgick kostnaderna till cirka 30 Mkr motsvarande cirka 3 procent av bearbetningssättningen på 973 Mkr.

Övergång till International Financial Reporting Standards 2005 (IAS/IFRS)

Sammanfattning

Från och med den 1 januari 2005 upprättar Karlshamns sin koncernredovisning i enlighet med IFRS. Övergången till IFRS redovisas i enlighet med IFRS 1, "First-time Adoption of International Financial Reporting Standards", varvid övergångsdatum är den 1 januari 2004. IFRS 1 föreskriver att även jämförelseåret 2004 ska redovisas enligt IFRS. De förändringar i redovisningsprinciper som denna övergång medför samt övergångseffekterna på koncernens resultat- och balansräkningar presenteras i det följande. Nedanstående effekter är preliminära och kan komma att ändras då översyn av vissa IAS/IFRS-standarder fortfarande pågår och ytterligare IFRIC-uttalanden kan förväntas under 2005. Vidare kan nya standarder med tillämpning fr.o.m. 1 januari 2006 bli möjliga att införa med förtida tillämpning.

Inledning

Karlshamns kommer att rapportera i enlighet med International Financial Reporting Standards (tidigare IAS) från och med 2005. Även om rekommendationerna från Redovisningsrådet successivt har anpassats till IFRS kvarstår ett antal skillnader. Skillnaderna avser huvudsakligen tillämpningsdatum, övergångsregler men också delar av de ändringar som har införts i IAS/IFRS genom International Accounting Standards Board (IASB) pågående förändringsprojekt. Som helhet är det svenska regelverket, i de för Karlshamns tillämpliga delarna, i allt väsentligt anpassat till de förändringar som införs inom den Europeiska Unionen.

Karlshamns IFRS-projekt

För att utvärdera påverkan av övergången till IAS/IFRS, etablerades under 2003 ett projekt. En särskild projektorganisation har arbetat under ledning av CFO med stöd av Karlshamns revisorer. Resultatet av detta projekt har löpande kommunicerats till såväl koncernledning, revisionskommitté som till styrelsen. Den mest väsentliga effekten avser redovisning av valuta- och råvaruderivat.

Övergången – generellt

Karlshamnskoncernen kommer att nollställa omräkningsdifferensen i eget kapital vilket är en valmöjlighet enligt IFRS 1. Enligt IFRS 1 väljer koncernen också att inte räkna om förvärv före 2004 samt att redovisa mark till antaget anskaffningsvärde vilket utgörs av tidigare uppskrivet värde.

Goodwillavskrivningar

Goodwillavskrivningar kommer enligt IAS 38 att upphöra från och med den 1 januari 2005 och goodwillavskrivningar som har belastat resultatet under 2004, 2,5 Mkr, kommer att återläggas när 2004 visas som jämförelseår justerat i enlighet med IFRS.

Finansiella instrument

Karlshamns kommer att införa IAS 39 "Financial Instruments: Recognition and Measurement" från och med 1 januari 2005, utan att jämförelsetalen justeras i enlighet med undantagsregeln i IFRS.

Alla ackumulerade effekter hänförliga till omvärderingen av finansiella instrument enligt IAS 39 kommer att redovisas som en justering av eget kapital per 2005-01-01.

Karlshamns har inte förändrat sin syn på råvaru- och valutaexponeringen och synen på strategierna att ekonomiskt säkra verksamheten är densamma. Från 2005 kommer dock inte samtliga derivatinstrument som används under dessa strategier att kvalificera för säkringsredovisning under IAS 39. Detta kommer att ge upphov till volatilitet i såväl resultaträkningen som balansräkningen och kommer därmed också att påverka koncernens nyckeltal.

Terminskontrakt i råvara och valuta har t o m 2004 varit föremål för säkringsredovisning och resultatet avseende stängda positioner har resultatförts löpande. Den använda metoden för säkringsredovisning kan ej tillämpas under IAS 39.

Införandet av IAS 39 innebär att:

- Från och med 2005 kommer råvaruderivat att värderas till verkligt värde i balansräkningen och värdeförändringen i derivaten kommer att resultatföras löpande. Råvarukontrakt som leder till leverans av råvara hanteras som inköpskontrakt, d v s redovisas i samband med leverans till lager.
- Ingångna valutaderivat avseende säkring av framtida flöden kommer i viss utsträckning att kvalificera för säkringsredovisning och värderas till verkligt värde i balansräkningen och värdeförändringen i eget kapital.
- Ingångna valutaderivat som inte kvalificeras för säkringsredovisning värderas till verkligt värde i balansräkningen och resultatföras löpande.
- Försäljningskontrakt i tredjepartsvaluta innehåller enligt IAS 39 inbäddade valutaderivat vilka separeras och redovisas till verkligt värde i balansräkningen. Värdeförändringar resultatföras löpande.

Påverkan på externa finansiella nyckeltal utöver IAS 39

Effekten på de externa finansiella nyckeltalen nedan baseras på effekten på koncernens resultaträkning och bryggan mellan utgående balans enligt svenska redovisningsregler den 31 december 2003 och IAS/IFRS den 1 januari 2004.

Total försäljning kommer inte att påverkas av övergången till IAS/IFRS.

Bearbetningsersättningen kommer inte att påverkas av övergången till IAS/IFRS.

Resultat före skatt kommer att påverkas marginellt av övergången till IAS/IFRS. Resultatet för 2004 påverkas positivt av att goodwillavskrivningar upphör med 2,5 Mkr.

Avkastning på operativt kapital påverkas marginellt av övergången till IAS/IFRS. Övergången medför en ökning för 2004 från 10,88 procent till 11,05 procent.

Soliditeten kommer inte att påverkas av övergången till IAS/IFRS.

Nettoskuldssättningsgraden kommer inte att påverkas av övergången till IAS/IFRS.

Resultat per aktie kommer att påverkas marginellt av att goodwill inte längre skrivs av. Baserat på effekten på koncernens resultaträkning kommer resultat per aktie för 2004 att öka från 5,25 kr till 5,33 kr.

Riskhantering och känslighetsanalys

Koncernens hantering av risker beskrivs i avsnittet Riskhantering och känslighetsanalys på sidan 66.

Styrelseberättelse

Styrelsens sammansättning och arbete redogörs för i avsnittet Ägarstyrning på sidan 72.

Moderbolaget

Moderbolaget bedriver affärsverksamhet inom affärsområdena, Oljor & Fetter och Foderråvaror. Därutöver har moderbolaget

huvudansvaret för samtliga koncerngemensamma funktioner. Moderbolagets omsättning uppgår till 2.566 tkr, cirka 70 procent av koncernens omsättning, och antalet anställda till 499, cirka 60 procent av koncernens totalt antal anställda.

Förslag till vinstdisposition

Koncernen

Enligt upprättad balansräkning uppgår koncernens fria egna kapital den 31 december 2004 till 288.729 tkr. Ingen avsättning föreslås till bundna reserver.

Moderbolaget

Till bolagsstämmans förfogande står:

Balanserade vinstmedel	153.319.689 kr
Årets resultat	<u>52.013.011 kr</u>
	205.332.700 kr

Styrelsen föreslår att företagets vinstmedel disponeras på följande sätt: Till aktieägarna utdelas 5 kr per aktie jämte 4,50 kr per aktie som extra utdelning.

Ordinarie utdelning	105.461.500 kr
Extra utdelning	94.915.350 kr
I ny räkning balanseras	<u>4.955.850 kr</u>
	205.332.700 kr

Resultaträkning för koncernen

Belopp i tusental kronor		2004	2003
Nettoomsättning	Not 1,2	3.629.250	3.316.670
Förändring av varulager		-25.194	8.994
Aktiverat arbete för egen räkning		14.733	14.990
Övriga rörelseintäkter		13.941	12.411
Summa rörelseintäkter		3.632.730	3.353.065
Råvaror och förnödenheter		-2.492.909	-2.223.788
Handelsvaror		-143.639	-160.159
Övriga externa kostnader		-316.362	-292.802
Personalkostnader	Not 3	-433.343	-384.119
Avskrivningar	Not 11, 12	-98.555	-94.738
Övriga rörelsekostnader		-69	-166
Summa rörelsekostnader		-3.484.877	-3.155.772
Rörelseresultat	Not 1	147.853	197.293
Resultat från finansiella investeringar	Not 6	3.643	-11.705
Resultat efter finansiella poster		151.496	185.588
Skatt	Not 8	-40.832	-44.223
Årets resultat		110.664	141.365

Resultat per aktie

	Not 9	2004	2003
Antal aktier, tusental		21.092	21.033
Utestående optioner och konvertibler, tusental		746	881
Resultat per aktie före konvertering och utnyttjande			
av optionsrätter, kr		5,25	6,73
Resultat per aktie efter konvertering och utnyttjande			
av optionsrätter, kr		5,15	6,58
Eget kapital per aktie före konvertering och utnyttjande			
av optionsrätter, kr		48,01	46,30
Eget kapital per aktie efter konvertering och utnyttjande			
av optionsrätter, kr		46,45	44,79
Föreslagen utdelning per aktie, kr	Not 10	9,50	3,50

Karlshamns resultatutveckling, kvartalsfördelat

(Mkr)	2004					2003				
	Kv. 1	Kv. 2	Kv. 3	Kv. 4	Helår	Kv. 1	Kv. 2	Kv. 3	Kv. 4	Helår
Nettoomsättning	869	888	906	966	3.629	853	803	813	848	3.317
Bearbetningsärsättning	242	238	238	255	973	236	242	229	237	944
Rörelseresultat	49	40	53	6	148	47	52	58	40	197
Resultat från finansiella investeringar	-3	-2	-2	11	4	-2	-4	-4	-2	-12
Resultat efter finansiella poster	46	38	51	17	152	45	48	54	38	185

Kommentarer till resultaträkningen

Nettoomsättning

Koncernens nettoomsättning ökade med 9,4 procent till 3.629 Mkr (3.317), vilket i huvudsak beror på ökade försäljningsvolymerna inom samtliga affärsområden.

Bearbetningsersättning

Bearbetningsersättningen ökade med 3,1 procent till 973 Mkr (944). Affärsområde Oljor & Fetter ökade med 17 Mkr, Foderråvaror med 16 Mkr medan Tekniska Produkter minskade med 4 Mkr.

Rörelseresultat

Koncernens rörelseresultat minskade med 49 Mkr till 148 Mkr jämfört med föregående år. Resultatet har påverkats negativt med 37 Mkr av engångskostnader som fördelas på 26 Mkr för personalrationaliseringar, samt 11 Mkr för investmentbank-, advokat- och andra konsultkostnader i samband med pågående förvävsprojekt respektive systemanpassning till nya redovisningsprinciper, IFRS. Avskrivningarna ökade med 4 Mkr jämfört med föregående år och uppgår till 99 Mkr.

Affärsområde Oljor & Fetter

(Mkr)	2004	2003	2002
Nettoomsättning	2.616	2.397	2.394
Bearbetningsersättning	683	666	694
Rörelseresultat	90	134	146
Operativt kapital	1.040	997	958
Avkastning på operativt kapital, %	9	13	14

Resultatet för affärsområde Oljor & Fetter minskade med 44 Mkr till 90 Mkr, varav 20 Mkr i engångskostnader till följd av omställning till ökade volymer specialprodukter. Vidare har resultatet påverkats negativt med 37 Mkr av engångskostnader som fördelas på 26 Mkr för personalrationaliseringar, samt 11 Mkr för investmentbank-, advokat- och andra konsultkostnader i samband med pågående förvävsprojekt respektive systemanpassning till nya redovisningsprinciper, IFRS. Försäljningen av specialprodukter utvecklas väl, men kompenserar inte marginalbortfallet och extra kostnader vid omställ-

ningen till ökade volymer specialprodukter. Försäljningsutvecklingen har under perioden varit positiv på flertalet marknader. Totalt ökade volymerna med cirka 11 procent jämfört med föregående år.

Affärsområde Tekniska Produkter

(Mkr)	2004	2003	2002
Nettoomsättning	523	501	455
Bearbetningsersättning	156	160	148
Rörelseresultat	24	41	36
Operativt kapital	212	195	164
Avkastning på operativt kapital, %	11	24	25

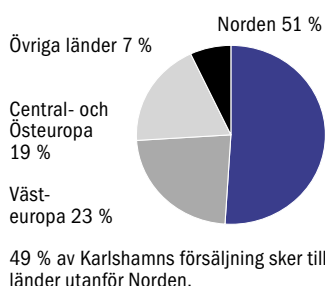
Affärsområde Tekniska Produkters rörelseresultat uppgick till 24 Mkr (41). Höga råvarupriser under del av året, som inte kunde överföras i motsvarande prisökningar för fettsyror, resulterade i sänkta marginaler med ca 15 Mkr. Tefacs resultat har också påverkats negativt av låga glycerolpriser med ca 10 Mkr. Karlshamns bedömning är att glycerolpriset kommer att förbli lågt under de närmaste åren som en följd av den ökade produktionen av biodiesel. Binol har genom organisk tillväxt och förvärv stärkt sin marknadsposition, vilket tillsammans med kostnadsanpassning av verksamheten bidragit till en resultatförbättring under året.

Affärsområde Foderråvaror

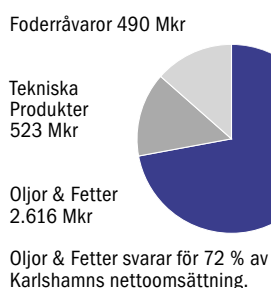
(Mkr)	2004	2003	2002
Nettoomsättning	490	419	400
Bearbetningsersättning	134	118	120
Rörelseresultat	34	22	29
Operativt kapital	105	112	58
Avkastning på operativt kapital, %	28	24	28

Affärsområde Foderråvarors rörelseresultat förbättrades till 34 Mkr (22). Ökade försäljningsvolymerna, höga bearbetningsmarginaler för rapsfrö samt högre effektivitet och kapacitetsutnyttjande är huvudledning till resultatförbättringen. Försäljningen av foderråvaror har fortsatt att öka och Karlshamns har stärkt sina marknadspositioner i Norden. Speciellt under andra halvåret bidrog idrifttagandet av en ny torkanläggning i hög grad till de ökade försäljningsvolymerna.

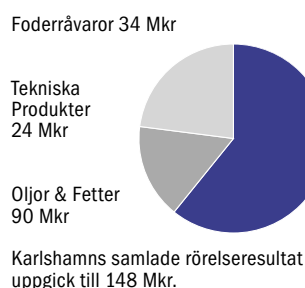
Geografisk fördelning av Karlshamns försäljning 2004

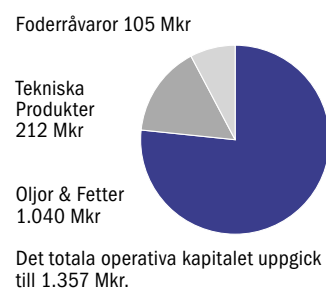
Nettoomsättning per affärsområde

Rörelseresultat per affärsområde

Operativt kapital per affärsområde

Kassaflödesanalys för koncernen

Belopp i tusental kronor	2004	2003
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Rörelseresultat	147.853	197.293
Avskrivningar	98.555	94.738
Förändring av avsättningar	-2.287	-1.492
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-4.101	1.197
	240.020	291.736
Erhållen ränta	1.177	-194
Erhållen utdelning	24	228
Erlagd ränta	-10.870	-11.278
Betald inkomstskatt	723	-68.731
	231.074	211.761
Förändring av rörelsekapital		
Minskning/ökning av varulager	15.490	-17.987
Ökning av kundfordringar	-28.636	-18.975
Ökning av kortfristiga fordringar	-26.754	-32.836
Ökning/minskning av leverantörsskulder	11.330	-34.132
Minskning/ökning av övriga kortfristiga rörelseskulder	-18.221	8.781
Kassaflöde från den löpande verksamheten	184.283	116.612
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar	-102.402	-101.189
Avyttrade aktier och andelar	11.419	-
Placeringar i övriga finansiella anläggningstillgångar	712	122
Förändring av långfristiga fordringar	2.998	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-87.273	-101.067
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Inlösen av optionsrätter	5.565	2.417
Upptagna lån	-	91.547
Amortering av skulder	-31.417	-
Minskning/ökning av kortfristiga finansiella skulder	-9.968	6.040
Utbetald utdelning	-73.770	-73.511
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-109.590	26.493
Årets kassaflöde	-12.580	42.038
Likvida medel vid årets början	144.036	105.994
Omräkningsdifferens i likvida medel	-139	-3.996
Likvida medel vid årets slut	131.317	144.036

Kommentarer till kassaflödesanalys

Den löpande verksamheten

Kassaflödet från den löpande verksamheten ökade under 2004 och uppgick till 184 Mkr (116) eller 8,74 kronor per aktie (5,54). Minskningen av resultatet samt en ökning av rörelsekapitalet har påverkat kassaflödet negativt medan möjligheten till avsättning till obeskattade reserver har påverkat betald skatt positivt, vilket gör att kassaflödet ökar jämfört med föregående år.

Investeringsverksamheten

Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick under året till -87 Mkr (-101). Kassaflödet från investeringsverksamheten har påverkats positivt med 11 Mkr från försäljningen av samtliga aktier (20 procent) i det schweiziska bolaget AKOLEO. Koncernens direktinvesteringar i anläggningstill-

gångar uppgick under året till 97 Mkr (108). Affärsområde Oljor & Fetter svarade för 76 Mkr (47) av koncernens direktinvesteringar, Tekniska Produkter för 13 Mkr (24) samt Foderråvaror för 8 Mkr (37).

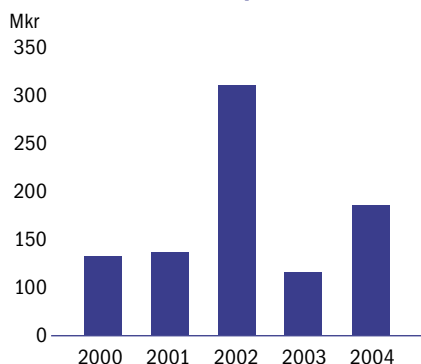
Likvida medel

Koncernens likvida medel uppgick vid årets slut till 131 Mkr (144), varav 131 Mkr (142) avser kassa och bank. Föregående år fanns det även 2 Mkr i kortfristiga placeringar.

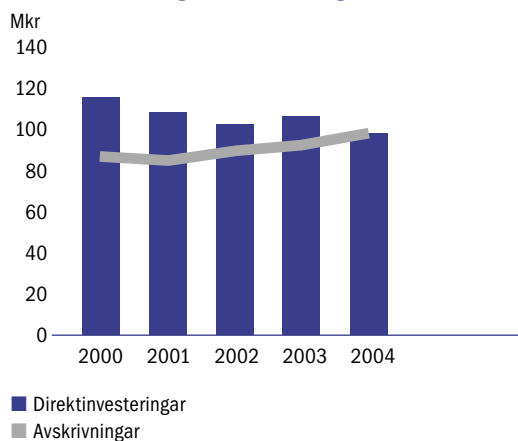
Nettolåneskuld

Nettolåneskulden minskade med 29 Mkr under 2004 och uppgick vid årets slut till 182 Mkr. Koncernens skulder till kreditinstitut minskade med 31 Mkr och uppgick vid årsskiftet till 245 Mkr.

Kassaflöde från den löpande verksamheten

Direktinvesteringar - avskrivningar

Förändring av nettolåneskuld

Belopp i tusental kronor	03-12-31	Kassa- flöde	Förändring av lån	Andra för- ändringar	04-12-31
Långfristiga fordringar	2.858			-491	2.367
Kortfristiga fordringar	616			4.359	4.975
Likvida medel	144.036	-12.580		-139	131.317
Skulder till kreditinstitut	-276.337		31.350		-244.987
Konvertibellån	-74.625				-74.625
Övriga skulder	-7.226			6.457	-769
Räntebärande nettolåneskuld	-210.678	-12.580	31.350	10.186	-181.722

Balansräkning för koncernen

Belopp i tusental kronor		04-12-31	03-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	Not 11		
Datorprogram		11.502	-
Goodwill		11.738	13.906
		23.240	13.906
Materiella anläggningstillgångar	Not 12		
Byggnader och mark		146.727	142.898
Maskiner och tekniska anläggningar		527.424	524.618
Inventarier, verktyg och installationer		14.917	14.502
Pågående nyanläggningar		38.783	57.840
		727.851	739.858
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar	Not 13, 24	150	432
Långfristiga fordringar	Not 14	18.580	10.494
		18.730	10.926
Summa anläggningstillgångar		769.821	764.690
Omsättningstillgångar			
Varulager	Not 15	439.397	455.039
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		473.200	442.332
Övriga fordringar	Not 16	93.754	74.440
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		25.653	18.739
		592.607	535.511
Kortfristiga placeringar			
Obligationer och värdepapper		-	2.450
Kassa och bank		131.317	141.586
Summa omsättningstillgångar		1.163.321	1.134.586
SUMMA TILLGÅNGAR		1.933.142	1.899.276

Kommentarer till balansräkningen

Tillgångar och rörelsekapital

Koncernens totala tillgångar vid årets slut uppgick till 1.933 Mkr, vilket var 34 Mkr högre än föregående år. Koncernens rörelsekapital per den 31 december 2004 uppgick till 590 Mkr (543). Det ökade rörelsekapitalbehovet beror framförallt på högre kundfordringar som en följd av ökad nettoomsättning. I rörelsekapitalet ingår varulagret, som den 31 december 2004 uppgick till 439 Mkr, en minskning med 16 Mkr jämfört med föregående år. Rörelsefordringarna har ökat med 54 Mkr under året. Övriga fordringar ökade med 23 Mkr och kundfordringar ökade med 31 Mkr.

Eget kapital

Koncernens egna kapital ökade under året med 40 Mkr och uppgick per balansdagen till 1.013 Mkr.

Förändringen består av följande delposter:

	Mkr
Årets resultat	111
Inlösen av optionsrätter	5
Utdelning	-74
Omräkning av utländska dotterbolag	-2
Summa	40

Nyckeltal

Soliditeten vid årets slut uppgick till 52 procent (51). Avkastningen på eget kapital minskade med 26 procent till 11 procent och avkastningen på operativt kapital minskade med 30 procent till 11 procent under 2004. Resultat per aktie minskade från 6,73 kr till 5,25 kr medan eget kapital per aktie ökade med 1,71 kr och uppgick vid årets slut till 48,01 kr.

Belopp i tusental kronor

04-12-31

03-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER**Eget kapital**

Not 17

Bundet eget kapital

Aktiekapital

210.923

210.326

Bundna reserver

512.895

486.483

723.818**696.809**

Fritt eget kapital

Fria reserver

178.065

134.411

Årets resultat

110.664

141.365

288.729**275.776****Summa eget kapital****1.012.547****972.585****Avsättningar**

Pensioner och liknande förpliktelser

16.318

1.523

Uppskjutna skatter

Not 19

146.223

119.939

Summa avsättningar**162.541****121.462****Långfristiga skulder**

Skulder till kreditinstitut

Not 20

244.987

276.337

Konvertibellån

74.625

74.625

Övriga långfristiga skulder

Not 21

-

848

Summa långfristiga skulder**319.612****351.810****Kortfristiga skulder**

Förskott från kund

5.667

-

Leverantörsskulder

241.626

236.190

Övriga kortfristiga skulder

Not 22

46.089

62.260

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Not 23

145.060

154.969

Summa kortfristiga skulder**438.442****453.419****SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER****1.933.142****1.899.276****Ställda säkerheter****Inga****Inga****Ansvarsförbindelser**

Not 25

15.736**20.260****Förändring av eget kapital**

	Aktie- kapital	Bundna reserver	Fritt eget kapital	Summa
Enligt fastställd balansräkning 02-12-31	210.020	406.492	298.970	915.482
Inlösen av optionsrätter	306	2.111		2.417
Utdelning			-73.510	-73.510
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital		77.880	-77.880	-
Omräkningsdifferenser			-13.169	-13.169
Årets resultat			141.365	141.365
Enligt fastställd balansräkning 03-12-31	210.326	486.483	275.776	972.585
Effekt av byte av redovisningsprincip (RR 29)			-386	-386
Inlösen av optionsrätter	597	4.968		5.565
Utdelning			-73.770	-73.770
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital		21.444	-21.444	-
Omräkningsdifferenser			-2.111	-2.111
Årets resultat			110.664	110.664
Enligt balansräkning 04-12-31	210.923	512.895	288.729	1.012.547

Resultaträkning för moderbolaget

Belopp i tusental kronor		2004	2003
Nettoomsättning	Not 1, 2	2.565.935	2.309.589
Förändring av varulager		-30.543	17.232
Aktiverat arbete för egen räkning		14.733	14.990
Övriga rörelseintäkter		8.185	10.536
Summa rörelseintäkter		2.558.310	2.352.347
Råvaror och förnödenheter		-1.774.514	-1.525.639
Handelsvaror		-117.275	-146.130
Övriga externa kostnader		-249.501	-260.591
Personalkostnader	Not 3	-283.480	-259.704
Avskrivningar	Not 11, 12	-63.831	-62.461
Summa rörelsekostnader		-2.488.601	-2.254.525
Rörelseresultat	Not 1	69.709	97.822
Resultat från finansiella investeringar	Not 6	65.771	24.297
Resultat efter finansiella poster		135.480	122.119
Bokslutsdispositioner	Not 7	-83.146	-56.045
Skatt	Not 8	-321	-14.898
Årets resultat		52.013	51.176

Kassaflödesanalys för moderbolaget

Belopp i tusental kronor	2004	2003
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Rörelseresultat	69.709	97.822
Avskrivningar	<u>63.831</u>	<u>62.461</u>
	133.540	160.283
Erhållen ränta	8.511	10.365
Erhållen utdelning	50.953	8.244
Erlagd ränta	-17.835	-22.640
Återbetald/betald inkomstskatt	<u>10.819</u>	<u>-59.367</u>
	185.988	96.885
Förändring av rörelsekapital		
Minskning/ökning av varulager	30.098	-28.692
Ökning/minskning av kundfordringar	-9.553	26.577
Ökning av kortfristiga fordringar	-22.527	-4.016
Ökning av leverantörsskulder	4.877	156
Minskning av övriga kortfristiga rörelseskulder	-46.043	-76.121
Kassaflöde från den löpande verksamheten	142.840	14.789
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar	-73.530	-69.204
Avyttrade aktier och andelar	11.419	-
Förändring i övriga finansiella anläggningstillgångar	23.938	10.914
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-38.173	-58.290
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Inlösen av optionsrätter	5.565	2.417
Upptagna lån	7.410	92.240
Amortering av skulder	-42.259	-1.695
Erhållna koncernbidrag	29.200	22.700
Utbetald utdelning	-73.770	-73.511
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-73.854	42.151
Årets kassaflöde	30.813	-1.350
Likvida medel vid årets början	66.861	68.211
Likvida medel vid årets slut	97.674	66.861

Balansräkning för moderbolaget

Belopp i tusental kronor		04-12-31	03-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	Not 11		
Datorprogram		11.502	-
Goodwill		4.297	5.837
		15.799	5.837
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	Not 12	127.698	122.007
Maskiner och tekniska anläggningar		303.436	294.363
Inventarier, verktyg och installationer		4.052	4.031
Pågående nyanläggningar		36.544	57.053
		471.730	477.454
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar	Not 13, 24	276.779	285.111
Långfristiga fordringar	Not 14	76.716	92.363
		353.495	377.474
Summa anläggningstillgångar		841.024	860.765
Omsättningstillgångar			
Varulager	Not 15	304.634	334.732
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		280.119	270.566
Övriga fordringar	Not 16	196.074	185.470
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		19.367	15.351
		495.560	471.387
Kassa och bank		97.674	66.861
Summa omsättningstillgångar		897.868	872.980
SUMMA TILLGÅNGAR		1.738.892	1.733.745

Belopp i tusental kronor

04-12-31

03-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER**Eget kapital**

Not 17

Bundet eget kapital

Aktiekapital	210.923	210.326
Överkursfond	7.217	2.249
Uppskrivningsfond	34.848	34.848
Reservfond	42.000	42.000

294.988 **289.423**

Fritt eget kapital

Balanserad vinst	153.320	175.914
Årets resultat	52.013	51.176

205.333 **227.090**
Summa eget kapital
500.321 **516.513**
Obeskattade reserver

Not 18

378.679 **295.533**
Långfristiga skulder

Skulder till kreditinstitut	Not 20	244.663	274.896
Konvertibellån		74.625	74.625
Övriga långfristiga skulder	Not 21	3.526	8.142

Summa långfristiga skulder
322.814 **357.663**
Kortfristiga skulder

Förskott från kund		5.667	-
Leverantörsskulder		163.475	164.059
Övriga kortfristiga skulder	Not 22	260.662	272.002
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 23	107.274	127.975

Summa kortfristiga skulder
537.078 **564.036**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER
1.738.892 **1.733.745**
Ställda säkerheter

Inga

Ansvarsförbindelser

Not 25

34.946

Inga

26.379

Förändring av eget kapital

Moderbolaget	Aktie- kapital	Överkurs- fond	Uppskriv- ningsfond	Reserv- fond	Fritt eget kapital	Summa
Enligt fastställd balansräkning 02-12-31	210.020	138	34.848	42.000	249.424	536.430
Inlösen av optionsrätter	306	2.111				2.417
Utdelning					-73.510	-73.510
Årets resultat					51.176	51.176
Enligt fastställd balansräkning 03-12-31	210.326	2.249	34.848	42.000	227.090	516.513
Inlösen av optionsrätter	597	4.968				5.565
Utdelning					-73.770	-73.770
Årets resultat					52.013	52.013
Enligt balansräkning 04-12-31	210.923	7.217	34.848	42.000	205.333	500.321

Noter

(Belopp i tusentals kronor om inget annat anges)

Redovisningsprinciper

De viktigaste redovisningsprinciperna som tillämpats när denna års- och koncernredovisning upprättats anges nedan. Dessa principer har tillämpats konsekvent för alla angivna år om inte annat anges.

Grund för års- och koncernredovisningens upprättande

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och Redovisningsrådets rekommendationer och uttalanden. Såväl års- som koncernredovisningen har upprättats enligt anskaffningsvärdemetoden.

Anpassning har under 2004 skett till RR 29 "Ersättningar till anställda" vilket inneburit att ingående balansen i eget kapital för koncernen har justerats med -386 tkr.

Koncernredovisning

Dotterföretag

Koncernredovisningen omfattar Karlshamns AB och samtliga dotterföretag. Dotterföretag är alla de företag där Koncernen har rätten att utforma finansiella och operationella strategier på ett sätt som vanligen följer med ett aktieinnehav uppgående till mer än hälften av rösträtterna. Dotterföretag konsolideras fr o m förvärvsdagen (den dag då det bestämmande inflytandet överförs till koncernen) t o m avyttringsdagen (den dag då det bestämmande inflytandet upphör).

Förvärvsmetoden

Förvärvsmetoden används för redovisning av Koncernens förvärv av dotterföretag. Anskaffningskostnaden för ett förvärv utgörs av verkligt värde på tillgångar som lämnats som ersättning plus kostnader som direkt kan hänföras till förvärvet. Identifierbara förvärvade tillgångar och övertagna skulder i ett företagsförvärv värderas inledningsvis till verkliga värden på förvärvsdagen. Det överskott som utgörs av skillnaden mellan anskaffningsvärdet för aktierna i det förvärvade dotterföretaget och det verkliga värdet på dotterföretagets förvärvade nettotillgångar vid förvärvstidpunkten, redovisas som goodwill. Samtliga koncerninterna transaktioner, balansposter och realiserade internvinster har eliminerats om inte transaktionen utgör ett bevis på att en värdenedgång föreligger för den överlätna tillgången. Där det har ansetts nödvändigt har redovisningsprinciperna för dotterföretag ändrats för att garantera en konsekvent tillämpning av koncernens principer.

Omräkning av utländska dotterföretags bokslut

Samtliga utländska dotterföretag har klassificerats som självständiga utlandsverksamheter, varför dotterföretagens bokslut har omräknats enligt dagskursmetoden, d v s balansräkningen omräknas till balansdagskurs och resultaträkningen till genomsnittskurs. Härvid uppkomna kursdifferenser förs direkt till eget kapital. Vid avyttring av utländska dotterföretag resultatförs ackumulerade kursdifferenser som en del av realisationsresultatet. Omräkning har skett till följande valutakurser:

Valuta	Genomsnittskurs		Balansdagskurs	
	2004	2003	04-12-31	03-12-31
USD	7,32	8,08	6,62	7,25
EURO	9,12	9,12	9,02	9,06
GBP	13,37	13,24	12,72	12,89

Uppskjuten skatt

Koncernen redovisar uppskjuten skatt hänförlig till obeskattade reserver och koncernmässiga justeringar. Obeskattade reserver och bokslutsdispositioner i enskilda företag återförs i koncernredovisningen med tillämpning av aktuell skattesats i respektive land. Den därvid beräknade uppskjutna skatten redovisas i koncernens resultaträkning som uppskjuten skatt. Den ackumulerade uppskjutna skatteskulden redovisas i koncernens balansräkning som uppskjuten skatt under Avsättningar.

Intresseföretag

Intresseföretag är alla de företag, i vilka Karlshamnskoncernen har ett betydande men inte bestämmande inflytande, vilket i regel gäller för aktieinnehav som omfattar mellan 20 och 50 procent av röstetalet. Vid utgången av 2004 har inte Karlshamns AB några innehav att klassificera som intresseföretag. Det under 2004 sålda innehavet var sammantaget av mycket ringa betydelse, både i relation till övriga balansposter och till resultaträkningens poster, och redovisades därför enligt anskaffningskostnadsmetoden i koncernredovisningen.

Värdering

Intäktsredovisning

Intäkter innefattar det verkliga värdet av sålda varor exklusive moms och rabatter och efter att koncernintern försäljning har eliminerats. Försäljning redovisas vid leverans av varor, efter kundens accept och det i rimlig grad är säkert att motsvarande fordran kommer att betalas. Ränteintäkter redovisas fördelat över löptiden med tillämpning av effektivräntemetoden.

Ersättningar till anställda

a) Pensionsförpliktelser

Koncernföretagen har olika pensionsplaner. Pensionsplanerna finansieras vanligen genom betalningar till försäkringsbolag eller förvaltaradministrerade fonder enligt periodiska aktuariella beräkningar. Koncernen har både förmånsbaserade och avgiftsbaserade pensionsplaner. En förmånsbaserad pensionsplan är en pensionsplan som anger ett belopp för den pensionsförmån en anställd erhåller efter pensionering, vanligen baserat på en eller flera faktorer såsom ålder, tjänstgöringstid eller lön. En avgiftsbaserad pensionsplan är en pensionsplan enligt vilken koncernen betalar fasta avgifter till en separat juridisk enhet. Koncernen har inte några rättsliga eller informella förpliktelser att betala ytterligare avgifter om fonden inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda som hänger samman med de anställdas tjänstgöring under innevarande eller tidigare perioder.

Den skuld, som redovisas i balansräkningen avseende förmånsbestämda pensionsplaner, är nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen på balansdagen. Den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen beräknas regelbundet av oberoende aktuarier med tillämpning av den sk projected unit credit method. Nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen fastställs genom diskontering av uppskattade framtida kassaflöden med användning av räntesatsen för företagsobligationer med hög rating som är utfärdade i samma valuta som ersättningarna kommer att betalas i och med löptider som är jämförbara med den aktuella pensionsskulden.

Aktuariella vinster och förluster som uppstår från erfarenhetsbaserade justeringar och förändringar i aktuariella antaganden, kostnads- eller intäktsförs över de anställdas uppskattade genomsnittliga återstående tjänstgöringstid. Den del av de ackumulerade aktuariella vinsterna och förlusterna, vid föregående års utgång, som överstiger 10 % av de största förpliktelsernas nuvärde och för-

valtningstillgångarnas verkliga värde redovisas i resultatet över de anställdas genomsnittliga tjänstetid. Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder redovisas direkt i resultaträkningen om inte förändringarna i pensionsplanen är villkorade av att de anställda kvarstår i tjänst under angiven period.

Åtaganden för ålderspension och familjepension för tjänstemän i Sverige tryggas genom en försäkring i Alecta eller motsvarande inom KP (KP Pensionskassa). Enligt ett uttalande från Redovisningsrådets Akutgrupp, URA 42, är försäkringen i Alecta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. För räkenskapsåret 2004 har koncernen inte haft tillgång till sådan information som gör det möjligt att redovisa denna plan som en förmånsbestämd plan. Pensionsplanen enligt ITP, som tryggas genom en försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan. Årets avgifter för pensionsförsäkringar som är tecknade i Alecta, uppgår till 771 tkr. Alectas överskott kan fördelas till försäkringstagarna och/eller de försäkrade. Motsvarande förutsättningar föreligger för försäkringen i KP (KP Pensionskassa). Årets avgifter för pensionsförsäkringar som är tecknade i KP (KP Pensionskassa) uppgår till 3.402 tkr.

b) Ersättningar vid uppsägning

Ersättningar vid uppsägning utgår när en anställds anställning sagts upp före normal pensioneringstidpunkt eller då en anställd accepterar frivillig avgång från anställning i utbyte mot sådana ersättningar. Koncernen redovisar avgångsvederlag när den bevisligen är förpliktad endera att säga upp anställda enligt en detaljerad formell plan utan möjlighet till återkallande, eller att lämna ersättningar vid uppsägning som resultat av ett erbjudande som gjorts för att uppmuntra till frivillig avgång från anställning.

Leasing

Leasing där en väsentlig del av riskerna och fördelarna med ägandet behålls av leasegivaren klassificeras som operationell leasing. Samtliga Koncernens leasingavtal är operationella leasingavtal. Betalningar som görs under leasingperioden (efter avdrag för eventuella incitament från leasegivaren) kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

Forskning och Utveckling

Utgifter för Forskning och Utveckling kostnadsförs i takt med att de uppkommer. FoU-arbetet består främst av arbete i syfte att optimera oljors och specialfettets egenskaper och funktioner, dels för den slutprodukt där olja och fett skall ingå, och dels för att effektivisera tillverkningsprocessen av slutprodukten i fråga. Inget av detta uppfyller kraven för aktivering enligt RR 15 och kostnadsförs därför.

Nedskrivningar

Tillgångar som skrivs av bedöms med avseende på värdeminskning närhelst händelser eller förändringar i förhållanden indikerar att det redovisade värdet kanske inte är återvinningsbart. En nedskrivning görs med det belopp med vilket tillgångens redovisade värde överstiger dess återvinningsvärde. Återvinningsvärdet utgörs av det högre av en tillgångs verkliga värde minskat med försäljningskostnader och tillgångens nyttjandevärde. Vid bedömning av nedskrivningsbehov grupperas tillgångar på de lägsta nivåer där det finns separata identifierbara kassaflöden (kassagenererande enheter). Koncernen har inte gjort några nedskrivningar under 2003 och 2004.

Lånekostnader

Samtliga lånekostnader kostnadsförs i den period till vilken de hänförs sig.

Immateriella anläggningstillgångar

Goodwill utgörs av det belopp varmed anskaffningsvärdet överstiger det verkliga värdet på Moderbolagets andel av förvärvade tillgångar och skulder respektive Koncernens andel av det förvärvade dotterföretagets nettotillgångar. Goodwill värderas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och skrivs av över 5 eller 10 år. Utgifter för programvara som utvecklas eller på ett omfattande sätt anpassats för Koncernens räkning, balanseras som immateriell tillgång om de har troliga ekonomiska fördelar som efter ett år överstiger kostnaden. Balanserade utgifter för förvärvade programvaror skrivs av linjärt över nyttjandetiden, dock högst fem år. Förvärvad programvara av standardkaraktär kostnadsförs.

Materiella anläggningstillgångar

Byggnader och mark innefattar huvudsakligen fabriker och kontor. Samtliga materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

Tillkommande utgifter läggs till tillgångens redovisade värde eller redovisas som en separat tillgång, beroende på vilket som är lämpligt, endast då det är sannolikt att de framtida ekonomiska förmåner som är förknippade med tillgången kommer att komma Koncernen tillgodo och tillgångens anskaffningsvärde kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra former av reparationer och underhåll kostnadsförs i den period de uppkommer.

Inga avskrivningar görs på mark. Avskrivningar på andra materiella anläggningstillgångar, för att fördela deras anskaffningsvärde ner till det beräknade restvärdet, görs linjärt över tillgångarnas bedömda nyttjandetid. Industribyggnader och forskningslaboratorium skrivs av över 20 respektive 25 år och kontorsbyggnader över 50 år. För maskiner och tekniska anläggningar samt inventarier, verktyg och installationer tillämpas avskrivningstider som ligger mellan 3 och 15 år. I de fall en tillgångs redovisade värde överstiger dess beräknade återvinningsvärde, skrivs tillgången ned omedelbart till sitt återvinningsvärde.

Tillgångarnas restvärden och nyttjandetid provas vid varje balansdag och justeras vid behov.

Vinster och förluster vid avyttring fastställs genom en jämförelse mellan försäljningsintäkt och redovisat värde och redovisas i resultaträkningen.

Varulager

Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde. Anskaffningsvärdet beräknas genom först-in-först-ut-principen (FIFU). Anskaffningsvärdet för färdiga varor och varor under tillverkning består av direkt material, direkt lön, andra direkta tillverkningskostnader och en skälig andel av indirekta tillverkningskostnader baserade på normal produktionskapacitet, men exklusive lånekostnader. Nettoförsäljningsvärdet utgörs av det beräknade försäljningspriset under normala omständigheter minskat med kostnaden för eventuellt färdigställande samt tillämpliga rörliga försäljningskostnader.

Kundfordringar

Kundfordringar redovisas inledningsvis till verkligt värde och där efter till detta värde minskat med eventuell reservering för värdeminskning. En reservering för värdeminskning av kundfordringar görs när det finns objektiva bevis för att Koncernen inte kommer att kunna erhålla alla belopp som är förfallna enligt fordringarnas ursprungliga belopp. Det reserverade beloppet redovisas i resultaträkningen.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs. I de fall valutasäkringsåtgärd genomförts används terminkursen. Vinst och förlust på rörelsefordringar och rörelseskulder redovisas i rörelseresultatet, medan vinst och förlust på finansiella fordringar och skulder redovisas som finansiella poster.

Eget kapital

Stamaktier klassificeras som eget kapital. Transaktionskostnader som direkt kan hänföras till nyemission av aktier eller optioner redovisas, netto efter skatt, i eget kapital som ett avdrag från inbetalt belopp.

Upplåning

Upplåning redovisas inledningsvis till verkligt värde, netto efter transaktionskostnader. Upplåning redovisas därefter till upplupet anskaffningsvärde.

Verkligt värde på skulddelen av konvertibla skuldebrev fastställs genom användning av marknadsränta för ett likvärdigt icke-konvertibelt skuldebrev. Detta belopp ska enligt RR 27 redovisas som skuld till upplupet anskaffningsvärde till dess att skulden upphör genom konvertering eller inlösen. Skillnaden mellan en sådan värdering och konvertiblernas teckningskurs är dock så obetydlig att teckningskursen använts.

Övriga avsättningar

Övriga avsättningar redovisas när koncernen har en legal eller informell förpliktelse till följd av tidigare händelser, det är mer sannolikt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera åtagandet än att så inte sker och beloppet har beräknats på ett tillförlitligt sätt.

Terminskontrakt i råvaror och valutor

Huvuddelen av de råvaru- och valutakontrakt som ingåtts avser att säkra inköpspriset i tecknade försäljningsavtal. Resultat avseende stängda positioner resultatförs löpande.

Skatter

Skattekostnaden i resultaträkningen inkluderar all skatt som belöper på redovisat resultat. Dessa skatter har beräknats med tillämpning av de skatteregler som har beslutats eller aviserats per balansdagen och som förväntas gälla när den berörda uppskjutna skattefordran realiseras eller den uppskjutna skatteskulden regleras. Skattekostnaden består av såväl aktuell skatt som uppskjuten skatt.

Uppskjuten skatt redovisas i sin helhet enligt balansräkningsmetoden på samtliga temporära skillnader som uppkommer mellan det skattemässiga värdet på tillgångar och skulder och dessas redovisade värden i balansräkningen. De huvudsakliga temporära skillnaderna härrör från avskrivning av materiella anläggnings-tillgångar, avsättningar för pensioner och andra pensionsförmåner samt skattemässiga underskottsavdrag.

Beslutade skattesatser i respektive land har använts vid beräkning av uppskjuten skatt.

Uppskjutna skattefordringar redovisas i den omfattning det är sannolikt att framtida skattemässiga resultat kommer att kunna avräknas mot överskott vid framtida taxering.

Uppskjuten skatt beräknas på temporära skillnader som uppkommer på andelar i dotterföretag, förutom där tidpunkten för återföring av den temporära skillnaden kan styras av Koncernen och det är sannolikt att den temporära skillnaden inte kommer att återföras inom överskådlig framtid.

I moderbolaget redovisas den uppskjutna skatteskulden på obeskattade reserver som en del av obeskattade reserver på grund av kopplingen mellan redovisning och beskattning.

Övrigt

Likvida medel

I kassaflödesanalysen inkluderar likvida medel kassa, banktillgodohavanden och övriga kortfristiga placeringar som kan omvandlas till kontanter inom tre månader.

Segmentsredovisning

En rörelsegren är en grupp av tillgångar och verksamheter som tillhandahåller produkter som är utsatta för risker och möjligheter som skiljer sig från vad som gäller för andra rörelsegrenar. Karlshamnskoncernens rörelsegrenar benämns affärsområden. Koncernen bedriver verksamhet i tre affärsområden: Oljor & Fetter, Tekniska Produkter och Foderråvaror. I moderbolaget återfinns affärsområdena Oljor & Fetter och Foderråvaror. Koncernens och Moderbolagets affärsområden utgör dess primära segment.

Geografiska områden tillhandahåller produkter inom en ekonomisk miljö som är utsatt för risker och möjligheter som skiljer sig från vad som gäller för andra ekonomiska miljöer. Koncernens verksamhet fördelas på de geografiska områdena Norden, Väst Europa, Central- och Östeuropa samt Övriga länder. De geografiska områdena utgör koncernens sekundära segment. Försäljningssiffrorna redovisas baserade på det land där kunden finns. Tillgångar och investeringar redovisas baserat på var tillgångarna finns.

Internprissättning

Prissättning mellan koncernföretag sker på marknadsmässiga villkor.

Resultat per aktie

Resultat per aktie har beräknats som resultatet enligt resultaträkningen justerat för räntekostnaden på konvertibla skuldebrev i relation till genomsnittligt antal aktier före och efter konvertering.

Utdelning

Utdelning till Karlshamns AB:s aktieägare redovisas som skuld i de finansiella rapporterna i den period då utdelningen fastställts av Moderbolagets aktieägare.

Not 1 – Primära segment – affärsområde

2004	Oljor & Fetter	Tekniska Produkter	Foderråvaror	Ej fördelat	Eliminering	Koncernen
Intäkter						
Extern försäljning	2.616.358	522.933	489.959			3.629.250
Intern försäljning	58.614	209.364	548.980		-816.958	-
Summa intäkter	2.674.972	732.297	1.038.939		-816.958	3.629.250
Resultat						
Rörelseresultat per affärsområde	90.273	23.458	34.122			147.853
Utdelning						255
Vinst vid avyttring av aktier						10.906
Ränteintäkter						3.176
Räntekostnader						-10.694
Årets skattekostnad						-40.832
Årets nettoresultat						110.664
Övriga upplysningar						
Operativa tillgångar	1.424.427	293.206	182.811	-	-105.961	1.794.483
Övriga tillgångar	-	-	-	138.659	-	138.659
Summa tillgångar	1.427.427	203.206	182.811	138.659	-105.961	1.933.142
Operativa skulder	383.571	80.904	78.082	-	-104.884	437.673
Övriga skulder och eget kapital	-	-	-	1.495.469	-	1.495.469
Summa skulder och eget kapital	383.571	80.904	78.082	1.495.469	-104.884	1.933.142
Investeringar	76.358	13.100	7.660			97.118
Avskrivningar	74.888	12.383	11.284			98.555
Kostnader, utöver avskrivningar, som inte motsvaras av utbetalningar						6.388
2003						
Intäkter						
Extern försäljning	2.396.783	500.954	418.933			3.316.670
Intern försäljning	48.816	190.099	405.742		-644.657	-
Summa intäkter	2.445.599	691.053	824.675		-644.657	3.316.670
Resultat						
Rörelseresultat per affärsområde	133.758	41.584	21.951			197.293
Utdelning						244
Ränteintäkter						2.963
Räntekostnader						-14.912
Årets skattekostnad						-44.223
Årets nettoresultat						141.365
Övriga upplysningar						
Operativa tillgångar	1.383.528	255.374	196.369	-	-86.649	1.748.622
Övriga tillgångar	-	-	-	150.654	-	150.654
Summa tillgångar	1.383.528	255.374	196.369	150.654	-86.649	1.899.276
Operativa skulder	387.004	60.180	84.456	-	-86.563	445.077
Övriga skulder och eget kapital	-	-	-	1.454.199	-	1.454.199
Summa skulder och eget kapital	387.004	60.180	84.456	1.454.199	-86.563	1.899.276
Investeringar	46.685	23.699	37.249			107.633
Avskrivningar	73.657	10.203	10.878			94.738
Kostnader, utöver avskrivningar, som inte motsvaras av utbetalningar						295

Nettoomsättning och rörelseresultat per affärsområde i Moderbolaget

Affärsområde	Nettoomsättning		Rörelseresultat	
	2004	2003	2004	2003
Oljor & Fetter	2.075.976	1.890.656	30.787	75.871
Foderråvaror	489.959	418.933	38.922	21.951
Summa	2.565.935	2.309.589	69.709	97.822

Not 2 – Försäljning, tillgångar och investeringar på geografiska områden

Koncernen	Nettoomsättning		Tillgångar		Investeringar	
	2004	2003	2004	2003	2004	2003
Norden	1.840.796	1.635.822	1.510.269	1.486.945	82.820	100.276
Västeuropa	839.055	787.133	313.685	309.380	14.178	7.081
Central- och Östeuropa	690.118	656.694	34.141	33.109	90	227
Övriga länder	259.281	237.021	2.653	5.837	29	49
Summa	3.629.250	3.316.670	1.860.748	1.835.271	97.118	107.633
Ofördelade tillgångar samt elimineringar			72.394	64.005		
Summa			1.933.142	1.899.276		

Moderbolaget	Nettoomsättning	
	2004	2003
Norden	1.634.830	1.586.997
Västeuropa	151.598	103.382
Central- och Östeuropa	603.367	490.719
Övriga länder	176.140	128.491
Summa	2.565.935	2.309.589

Not 3 – Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	Koncernen		Moderbolag	
	2004	2003	2004	2003
Löner och andra ersättningar	279.212	259.294	177.206	167.809
Sociala kostnader	144.032	116.292	98.602	83.857
(varav pensionskostnader)	(59.221)	(38.313)	(39.722)	(28.825)

Av koncernens pensionskostnader avser 5.622 tkr (8.615) styrelse, VD och övriga ledande befattningshavare.

Löner och andra ersättningar fördelade per land och mellan styrelseledamöter m fl och övriga anställda:

	2004			2003		
	Styrelse, VD samt övriga ledande befattningshavare		Övriga anställda	Styrelse, VD samt övriga ledande befattningshavare		Övriga anställda
	Lön och ersättning	Varav rörlig ersättning	Lön och ersättning	Lön och ersättning	Varav rörlig ersättning	Lön och ersättning
Moderbolag i Sverige	12.286	828	164.275	15.412	772	152.397
Dotterföretag i Sverige	2.210	89	43.027	2.113	-	40.184
	14.496	917	207.302	17.525	772	192.581
Dotterföretag utomlands:						
Nederländerna	1.051	-	37.335	1.019	-	31.656
Storbritannien	1.016	-	13.146	927	-	11.589
Litauen	-	-	457	-	-	598
Malaysia	388	-	322	590	-	509
Polen	-	-	1.406	-	-	1.692
Tjeckien	468	-	148	453	-	156
Finland	-	-	1.677	-	-	-
	2.923	-	54.491	2.989	-	46.200
Koncernen totalt	17.419	917	261.793	20.514	772	238.780

I enlighet med bolagsstämans beslut har arvode till styrelseledamöter, som inte är anställda i koncernen, utgått med 1.020 tkr (900), varav 370 tkr (370) till ordföranden. Inga arvoden utöver styrelsearvoden har utgått.

Till verkställande direktören har utgått lön under 2004 på sammanlagt 3.185 tkr (3.029) inklusive bostadsförmån och bilförmån. Därutöver har utgått rörlig ersättning med 500 tkr (500) som är relaterad till uppfyllda mål gällande affärsutveckling. Övriga ledande befattningshavare innefattar totalt 10 (14) personer. Till dessa har utgått ersättningar, förmåner och i förekommande fall rörlig ersättning om totalt 9.105 tkr (11.997) under 2004.

Verkställande direktören har enligt avtal rätt att avgå i pension från 58 års ålder med bibehållande av 54 procent av årslönen exklusive förmåner fram till 65 års ålder, då normal pension utgår. Övriga ledande befattningshavare har pensionsvillkor i enlighet med gällande kollektivavtal. Alla pensioner har tryggats genom premieinbetalningar till försäkringsbolag.

Uppsägningstiden från företagets sida för verkställande direktören är ett år, medan uppsägningstiden från VD:s sida är sex månader. Vid uppsägning från företagets sida har VD rätt till avgångsvederlag motsvarande ett års lön. I gruppen övriga ledande befattningshavare har tre personer likartade uppsägningsvillkor medan övriga har uppsägningsvillkor i enlighet med gällande kollektivavtal.

Ersättningar till verkställande direktören bereds av ersättningskommittén och beslutas av moderbolagets styrelse. Ersättningar till övriga ledande befattningshavare bereds av verkställande direktören och beslutas av ersättningskommittén.

Personalkonvertibelprogram

Personalkonvertibel 1999

Bolagsstämman den 18 maj 1999 beslutade att Moderbolaget skulle upptaga förlagslån om nominellt högst 2.825.000 kronor genom emission av skuldebrev med högst 565.000 optionsrätter till nyteckning av aktier. Totalt tecknades 167.800 optionsrätter av det totalt erbjudna antalet om 546.400 optionsrätter. Priset på en optionsrätt fastslogs till 7,20 kr och teckningskursen för tiden 1 september 1999 – 31 augusti 2001 till 101 kr per aktie samt för tiden 1 september 2001 – 1 juli 2004 till 79 kr per aktie. Utspädning vid full konvertering blir 0,8 procent. Förlagslånet löpte med en årlig ränta på tre procent och förföll till betalning den 1 juli 2000. Sista dagen för konvertering till aktier var 1 juli 2004. Av totalt 167.800 optionsrätter konverterades 92.300 till aktier, vilket innebär en utspädning med 0,4 procent.

Personalkonvertibel 2002

Bolagsstämman beslutade i april 2002 att erbjuda de fast anställda i Sverige, Storbritannien och Nederländerna att teckna konvertibla skuldförbindelser i Moderbolaget om totalt 93.700.000 kr. Av det totala erbjudandet tecknades konvertibler för totalt 74.625.000 kr, eller cirka 80 procent. Utspädningseffekten vid full konvertering blir cirka 3,5 procent av aktiekapitalet och rösterna. Lånebeloppet förfaller till betalning den 20 juni 2007 i den mån konvertering inte ägt rum dessförinnan. Konverteringskursen fastställdes till 100 kr och lånet kan konverteras från 10 maj 2005 till 10 maj 2007. Förlagslånet löper med en årlig räntesats motsvarande STIBOR med avdrag av 0,50 procentenheter.

Not 4 – Medelantalet anställda, mm

	2004			2003		
	Antal anställda	Varav män	Varav kvinnor	Antal anställda	Varav män	Varav kvinnor
Medelantalet anställda						
Moderbolag Sverige	499	391	108	487	381	106
Dotterföretag Sverige	141	113	28	136	111	25
	640	504	136	623	492	131
Dotterföretag utomlands:						
Nederländerna	84	69	15	83	68	15
Storbritannien	39	30	9	33	27	6
Litauen	3	2	1	5	3	2
Malaysia	5	2	3	5	2	3
Polen	9	4	5	5	2	3
Tjeckien	3	1	2	3	1	2
Finland	4	2	2	-	-	-
Totalt utanför Sverige	147	110	37	134	103	31
Koncernen totalt	787	614	173	757	595	162

	2004		2003	
	Antal på balansdagen	Varav män (%)	Antal på balansdagen	Varav män (%)
Styrelseledamöter och ledande befattningshavare				
Koncernen (inkl dotterbolag)				
Styrelseledamöter	72	81	70	90
Verkställande direktörer och andra ledande befattningshavare	46	83	51	92
Moderbolaget				
Styrelseledamöter ⁽¹⁾	9	78	8	87
Verkställande direktör och andra ledande befattningshavare	11	91	15	93

⁽¹⁾ Därav två personalrepresentanter, varav en man.

	Moderbolag	
Sjukfrånvaro (%)	2004	2003-07-01--12-31
Total sjukfrånvaro	4,2	3,8
varav långtidssjukfrånvaro	45,7	24,0
- sjukfrånvaro för män	4,0	3,5
- sjukfrånvaro för kvinnor	4,8	4,8
- anställda - 29 år	2,0	1,4
- anställda 30 - 49 år	3,1	2,4
- anställda 50 år -	7,3	7,1

Not 5 – Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser

Förmånsbestämda pensionsplaner

Inom Koncernen finns förmånsbestämda pensionsplaner, där de anställda har rätt till ersättning efter avslutad anställning baserat på slutlön och tjänstgöringstid. De förmånsbestämda pensionsplanerna finns i Sverige och Nederländerna. Vidare finns åtagande för ålderspension och familjepension för tjänstemän i Sverige som tryggas genom en försäkring i Alecia eller motsvarande försäkring inom KP (KP Pensionskassa). Övergångsbestämmelserna i RR 29 innebär att redovisningen av förmånsbestämda planer tillämpas framåt, varför jämförelseuppgifter inte kan lämnas vid den första tillämpningen. Kommande år skall dock jämförelseuppgifter presenteras.

Förmånsbestämda pensionsplaner 2004	
De belopp som redovisas i Koncernens balansräkning har beräknats enligt följande:	
Nuvärdet av fonderade förpliktelser	368.736
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	<u>-345.303</u>
	23.433
Nuvärdet av ofonderade förpliktelser	-
Oredovisade aktuariella vinster (-) och förluster (+)	-17.945
Oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare år	-
Nettoskuld i balansräkningen	5.488
Nettobeloppet redovisas i följande poster i Koncernens balansräkning:	
Finansiella anläggningstillgångar	-9.983
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	15.471
Nettoskuld i balansräkningen	5.488

Förmånsbestämda pensionsplaner 2004	
De belopp som redovisas i Koncernens resultaträkning är följande:	
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	10.092
Räntekostnader	16.705
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	-15.468
Aktuariella förluster (+) och vinster (-) netto som redovisas för året	-
Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare år	-
Förluster (+) eller vinster (-) på reduceringar och regleringar	-1.358
Summa	9.971

Pensionskostnader 2004	
Totala pensionskostnader som redovisas i Koncernens resultaträkning är följande:	
Summa kostnader för förmånsbestämda planer inkl löneskatt	10.687
Summa kostnader för avgiftsbestämda planer inkl löneskatt	48.534
Summa	59.221

Förmånsbestämda pensionsplaner 2004	
Specifikation av förändringarna i den nettoskuld som redovisas i Koncernens balansräkning:	
Nettoskuld vid årets början enligt fastställd balansräkning	-
Effekt av byte av redovisningsprincip	<u>3.961</u>
Justerad nettoskuld vid årets början	3.961
Nettokostnad redovisad i resultaträkningen	9.971
Utbetalning av förmåner	-10.587
Tillskjutna medel från arbetsgivaren till fonderade planer	2.115
Valutakursdifferenser på utländska planer	28
Nettoskuld vid årets slut	5.488

Förmånsbestämda pensionsplaner 2004		
	Nederländerna	Sverige
Viktiga aktuariella antaganden på balansdagen:		
Diskonteringsränta	4,5 %	4,1 %
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	4,5 %	4,5 %
Framtida årliga löneökningar	2,0 %	3,0 %
Framtida årliga pensionsökningar	2,0 %	2,0 %
Personalomsättning	5,0 %	5,0 %

Not 6 – Resultat från finansiella investeringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Resultat från aktier i dotterföretag				
Utdelning			50.698	8.000
Koncernbidrag			11.500	29.200
Resultat från aktier i intresseföretag				
Vinst vid avyttring av aktier	10.906	-	10.906	-
Utdelning	255	244	255	244
Resultat från fordringar				
Ränteintäkter dotterföretag, långfristiga			6.829	8.040
Ränteintäkter övriga	3.176	2.963	1.250	1.906
Räntekostnader och liknande resultatposter				
Räntekostnader dotterföretag			-5.845	-9.330
Räntekostnader konvertibellån	-1.838	-2.609	-1.838	-2.609
Räntekostnader övriga	-8.856	-12.303	-7.984	-11.154
Finansnetto	3.643	-11.705	65.771	24.297

Not 7 – Bokslutsdispositioner

	Moderbolaget	
	2004	2003
Förändring avskrivning utöver plan,		
-byggnader	3.536	3.724
-maskiner och tekniska anläggningar samt inventarier, verktyg och installationer	-110.500	-68.336
Förändring periodiseringsfond	23.818	8.567
Summa	-83.146	-56.045

Not 8 – Skatt

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Aktuell skatt för året	-9.264	-30.539	-793	-14.744
Aktuell skatt hänförlig till tidigare år	-122	916	-	937
Uppskjuten skatt avseende skattepliktiga temporära skillnader	-30.637	-12.204	-	-
Kursdifferenser	-466	-1.369		
Uppskjuten skatt avseende avdragsgilla temporära skillnader	-343	-1.027	472	-1.091
Summa	-40.832	-44.223	-321	-14.898
Skillnaden mellan nominell skatt och faktisk skattekostnad				
	2004	2003	2004	2003
Redovisat resultat före skatt	151.496	185.588	52.334	66.074
Nominell skatt 28%	42.421	51.965	14.654	18.501
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	4.032	2.122	2.212	807
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	-4.736	-3.267	-16.545	-3.158
Justering för aktuell skatt tidigare år	122	-916	-	-937
Effekt av utländska skattesatser	-447	-8.829	-	-
Skatt på koncernjusteringar	-560	3.501	-	-
Övrigt	-	-373	-	-315
Summa	40.832	44.223	321	14.898

Not 9 – Resultat per aktie

	Koncernen	
	2004	2003
Redovisat resultat	110.664	141.365
Räntekostnader på konvertibla skuldebrev	1.838	2.608
Skatt hänförlig till ovanstående poster	-515	-730
Resultat för beräkning av resultat per aktie efter utspädning	111.987	143.243

	Koncernen	
	2004	2003
Genomsnittligt antal aktier före utspädning (tusental)	21.092	21.006
Förmodad inlösen av optionsrätter	-	6
Förmodad konvertering av konvertibla skuldebrev	746	746
Genomsnittligt antal aktier efter utspädning	21.838	21.758

Not 10 – Utdelning per aktie

På bolagsstämman 2005-05-11 kommer en utdelning avseende år 2004 på 9,50 kr per aktie varav 4,50 kr per aktie som extra utdelning, totalt 200.376.850 kr, att föreslås. Detta belopp har inte redovisats som skuld, utan kommer att redovisas som en vinstdisposition under eget kapital, för räkenskapsåret 2005. Utdelningarna avseende 2003 och 2002 uppgick till 3,50 kr respektive 3,50 kr.

Not 11 – Immateriella anläggningstillgångar

	Koncernen				Moderbolaget			
	Goodwill		Datorprogram		Goodwill		Datorprogram	
Koncernen	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003
Ingående anskaffningsvärde	15.842	7.700	-	-	7.700	7.700	-	-
Inköp	288	8.142	663	-	-	-	663	-
Omklassificeringar	-	-	13.715	-	-	-	13.715	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	16.130	15.842	14.378	-	7.700	7.700	14.378	-
Ingående avskrivningar	1.936	323	-	-	1.863	323	-	-
Årets avskrivningar	2.456	1.613	2.876	-	1.540	1.540	2.876	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	4.392	1.936	2.876	-	3.403	1.863	2.876	-
Utgående planenligt restvärde	11.738	13.906	11.502	-	4.297	5.837	11.502	-

Not 12 – Materiella anläggningstillgångar

Koncernen	Byggnader och mark		Maskiner och tekniska anläggningar		Inventarier, verktyg och installationer		Pågående nyanläggningar	
	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003
Ingående anskaffningsvärde	354.612	354.802	1.211.622	1.195.013	109.971	96.623	57.840	8.790
Inköp	4.266	764	58.633	40.472	6.442	5.436	26.825	52.820
Försäljningar och utrangeringar	–	–	-5.102	-1.392	-4.030	-1.617	–	–
Omklassificeringar	9.125	815	20.648	-7.733	2.308	10.688	-45.796	-3.770
Kursdifferenser	-411	-1.769	-3.065	-14.738	-267	-1.159	-86	–
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	367.592	354.612	1.282.736	1.211.622	114.424	109.971	38.783	57.840
Ingående avskrivningar	246.562	238.365	687.004	627.135	95.469	83.985	–	–
Försäljningar och utrangeringar	–	–	-4.917	-778	-4.033	-1.614	–	–
Omklassificeringar	18	–	-2.114	-6.853	2.096	6.853	–	–
Årets avskrivningar	9.429	9.030	77.555	76.838	6.243	7.255	–	–
Kursdifferenser	-296	-833	-2.216	-9.338	-268	-1.010	–	–
Utgående ackumulerade avskrivningar	255.713	246.562	755.312	687.004	99.507	95.469	–	–
Ingående uppskrivningar	34.848	34.848	–	–	–	–	–	–
Utgående ackumulerade uppskrivningar	34.848	34.848	–	–	–	–	–	–
Utgående planenligt restvärde	146.727	142.898	527.424	524.618	14.917	14.502	38.783	57.840
Varav mark	62.734	57.429						
Taxeringsvärden								
Svenska företag								
Byggnader och mark	137.733	139.934						
Bokfört värde för motsvarande tillgångar	129.850	124.294						

Moderbolaget	Byggnader och mark		Maskiner och tekniska anläggningar		Inventarier, verktyg och installationer		Pågående nyanläggningar	
	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003
Ingående anskaffningsvärde	287.890	286.311	518.850	495.838	31.153	28.998	57.053	8.789
Inköp	4.265	764	35.312	20.057	2.542	2.155	25.287	52.034
Försäljningar och utrangeringar	–	–	–	–	–	–	–	–
Omklassificeringar	9.125	815	22.956	2.955	–	–	-45.796	-3.770
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	301.280	287.890	577.118	518.850	33.695	31.153	36.544	57.053
Ingående avskrivningar	200.731	193.452	224.487	174.900	27.122	23.067	–	–
Försäljningar och utrangeringar	–	–	–	–	–	–	–	–
Årets avskrivningar	7.699	7.279	49.195	49.587	2.521	4.055	–	–
Utgående ackumulerade avskrivningar	208.430	200.731	273.682	224.487	29.643	27.122	–	–
Ingående uppskrivningar	34.848	34.848	–	–	–	–	–	–
Utgående ackumulerade uppskrivningar	34.848	34.848	–	–	–	–	–	–
Utgående planenligt restvärde	127.698	127.007	303.436	294.363	4.052	4.031	36.544	57.053
Varav mark	56.127	50.742						
Taxeringsvärden								
Byggnader och mark	133.499	135.753						

Not 13 – Aktier och andelar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Aktier i dotterföretag				
Ingående anskaffningsvärde			238.595	238.595
Likvidation av dotterföretag			-8.050	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden			230.545	238.595
Ingående uppskrivningar			94.878	94.878
Utgående ackumulerade uppskrivningar			94.878	94.878
Ingående nedskrivningar			48.793	48.793
Utgående ackumulerade nedskrivningar			48.793	48.793
Utgående planenligt restvärde			276.630	284.680
Aktier i intresseföretag				
Ingående anskaffningsvärde	282	282	282	282
Försäljning	-282	-	-282	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	-	282	-	282
Utgående planenligt restvärde	-	282	-	282
Aktier i övriga företag				
Ingående anskaffningsvärde	150	150	149	149
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	150	150	149	149
Utgående planenligt restvärde	150	150	149	149
Summa	150	432	276.779	285.111

Specifikation över aktieinnehav återfinns i not 24.

Not 14 – Långfristiga fordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Fordringar hos dotterföretag				
Ingående anskaffningsvärde			152.424	163.338
Utlåning			-	330
Amortering			-15.374	-9.178
Omräkningsdifferenser			-745	-2.066
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden			136.305	152.424
Ingående nedskrivningar			65.935	65.935
Utgående ackumulerade nedskrivningar			65.935	65.935
Bokfört värde fordringar hos dotterföretag			70.370	86.489
Övriga fordringar				
<i>Räntebärande</i>				
Ingående anskaffningsvärde	2.858	-	-	-
Omräkningsdifferenser	-10	-	-	-
Återbäringsmedel KP och Alecta	-481	2.858	-	-
	2.367	2.858	-	-
<i>Ej räntebärande</i>				
Ingående anskaffningsvärde	7.636	11.659	5.874	6.965
Uppskjuten skattefordran	-3.896	-1.028	472	-1.091
Återbäringsmedel KP och Alecta	-	-2.995	-	-
Pensioner och löneskatt enligt RR29	12.473	-	-	-
	16.213	7.636	6.346	5.874
Bokfört värde övriga fordringar	18.580	10.494	6.346	5.874
Summa långfristiga fordringar	18.580	10.494	76.716	92.363

Not 15 – Varulager

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Råvaror och förnödenheter	318.815	318.214	239.688	239.243
Varor under tillverkning	36.519	56.329	24.448	49.191
Färdiga varor och handelsvaror	84.063	80.496	40.498	46.298
Summa	439.397	455.039	304.634	334.732

Not 16 – Övriga fordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
<i>Räntebärande</i>				
Övriga fordringar	4.975	616	-	-
<i>Ej räntebärande</i>				
Fordran dotterföretag			143.403	139.698
Skattefordran	20.491	24.825	15.900	27.512
Övriga fordringar	68.288	48.999	36.771	18.260
	88.779	73.824	196.074	185.470
Summa	93.754	74.440	196.074	185.470

Not 17 – Eget kapital

Koncernen	Aktie- kapital	Bundna reserver	Fritt eget kapital	Summa
Enligt fastställd balansräkning 02-12-31	210.020	406.492	298.970	915.482
Inlösen av optionsrätter	306	2.111		2.417
Utdelning			-73.510	-73.510
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital		77.880	-77.880	-
Omräkningsdifferenser			-13.169	-13.169
Årets resultat			141.365	141.365
Enligt fastställd balansräkning 03-12-31	210.326	486.483	275.776	972.585
Effekt av byte av redovisningsprincip (RR 29)			-386	-386
Inlösen av optionsrätter	597	4.968		5.565
Utdelning			-73.770	-73.770
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital		21.444	-21.444	-
Omräkningsdifferenser			-2.111	-2.111
Årets resultat			110.664	110.664
Enligt balansräkning 04-12-31	210.923	512.895	288.729	1.012.547

Moderbolaget	Aktie- kapital	Överkurs- fond	Uppskriv- ningsfond	Reserv- fond	Fritt eget kapital	Summa
Enligt fastställd balansräkning 02-12-31	210.020	138	34.848	42.000	249.424	536.430
Inlösen av optionsrätter	306	2.111				2.417
Utdelning					-73.510	-73.510
Årets resultat					51.176	51.176
Enligt fastställd balansräkning 03-12-31	210.326	2.249	34.848	42.000	227.090	516.513
Inlösen av optionsrätter	597	4.968				5.565
Utdelning					-73.770	-73.770
Årets resultat					52.013	52.013
Enligt balansräkning 04-12-31	210.923	7.217	34.848	42.000	205.333	500.321

Aktiekapitalet är fördelat på 21.092.300 aktier à nominellt 10 kronor. Samtliga aktier är till fullo betalda.

Antal aktier 03-12-31	21.032.600
Utnyttjade optioner	59.700
Antal aktier 04-12-31	21.092.300

Not 18 – Obeskattade reserver

	Moderbolaget	
	2004	2003
Avskrivningar utöver plan,		
- byggnader	18.079	21.615
- maskiner och tekniska anläggningar samt inventarier, verktyg och installationer	233.059	122.559
Periodiseringsfond	127.541	151.359
Summa	378.679	295.533

Not 19 – Uppskjutna skatter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Temporära skillnader				
Uppskjuten skattefordran				
Underskottsavdrag	120	1.133	-	-
Pensioner	3.127	5.960	5.853	5.331
Övrigt	493	543	493	543
Summa	3.740	7.636	6.346	5.874
Uppskjuten skatteskuld				
Underskottsavdrag	-2.000	-	-	-
Pensioner	-5.112	-	-	-
Obeskattade reserver	131.291	106.050	-	-
Koncernjusteringar	-1.381	-5.958	-	-
Maskiner och inventarier	23.425	19.847	-	-
Summa	146.223	119.939	-	-

Uppskjuten skattefordran redovisas i posten, Långfristiga fordringar, se not 14.

Not 20 – Skulder till kreditinstitut

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Räntebärande				
Upplåning i utländsk valuta	126.218	126.910	126.218	126.910
Kreditmarknadslån	118.769	149.427	118.445	147.986
Summa	244.987	276.337	244.663	274.896
Varav förfaller till betalning efter mer än fem år	0	0	0	0

Not 21 – Övriga långfristiga skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Räntebärande				
Skulder till dotterföretag	-	-	-	3.768
Övriga långfristiga skulder	-	848	-	-
	-	848	-	3.768
Ej räntebärande				
Skulder till dotterföretag	-	-	3.526	3.526
Övriga långfristiga skulder	-	-	-	848
	-	-	3.526	4.374
Summa	-	848	3.526	8.142
Varav förfaller till betalning efter mer än fem år	-	0	0	0

Not 22 – Övriga kortfristiga skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
<i>Räntebärande</i>				
Skulder till dotterföretag			-	-
Övriga skulder	761	6.378	-	-
	761	6.378	-	-
<i>Ej räntebärande</i>				
Skatteskulder	5.629	-	-	-
Skulder till dotterföretag			243.403	258.091
Övriga skulder	39.699	55.882	17.259	13.911
	45.328	55.882	260.662	272.002
Summa	46.089	62.260	260.662	272.002

Not 23 – Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
<i>Ej räntebärande</i>				
Upplupna lönekostnader	45.588	42.615	31.038	29.656
Upplupna sociala kostnader	24.252	20.769	15.620	14.753
Upplupna pensionskostnader	20.769	12.180	10.987	9.596
Tullavgifter	35.135	55.250	35.135	55.250
Övrigt	19.316	24.155	14.494	18.720
Summa	145.060	154.969	107.274	127.975

Not 24 – Specifikation av aktier och andelar**MODERBOLAGETS AKTIER I DOTTERFÖRETAG**

	Org. nummer	Säte	Antal aktier	Kapitalandel %	Bokfört värde
Karlshamns Sweden AB	556377-1574	Karlshamn	1.000	100	144.778
Tefac AB	556283-5214	Karlshamn	1.000	100	40.050
Binol AB	556111-3472	Karlshamn	20.000	100	3.000
BioSafe Oy	1877093-5	Reso	100	100	-
Karlshamns Crushing & Feed AB	556026-0811	Karlshamn	81.000	100	9.238
Belico Holding AB	556537-0904	Karlshamn	9.000	100	750
Karlshamns Lipid Specialities AB	556283-5156	Karlshamn	20.000	100	3.040
Gnikiv East Holding AB	556379-1598	Karlshamn	1.000	100	100
Karlshamns Baltic Holding AB	556381-8664	Karlshamn	1.000	100	100
UAB Karlshamns Baltic, Litauen		Vilnius	254	100	-
Karlshamns spol. s.r.o., Tjeckien		Prag		100	-
Karlshamns Polska Sp.z o.o., Polen		Warszawa	100	100	-
Lipex AB	556345-4585	Karlshamn	1.000	100	100
Filium AB	556305-9426	Karlshamn	20.000	100	230
Binol Vegetabiliska Oljor AB	556345-4577	Karlshamn	2.000	100	200
Karlshamns BV, Nederländerna		Zaandijk	500	100	2.145
Karlshamns UK Holdings Plc., Storbritannien		Hull	4.848.499	100	69.960
Karlshamns International Plc., Storbritannien		Hull	50.000	100	-
Chambers & Fergus Ltd, Storbritannien		Hull	900.000	100	-
Karlshamns Ltd, Storbritannien		Hull	1.500.000	100	-
Karlshamns (M) Sdn. Bhd., Malaysia		Kuala Lumpur	1.500.000	100	2.806
Karlshamns Far East Sdn. Bhd., Malaysia		Kuala Lumpur	500.000	100	133
Karlshamns Specialty Fats Sdn. Bhd., Malaysia		Kuala Lumpur	2	100	0
Summa					276.630

KONCERNENS OCH MODERBOLAGETS AKTIER OCH ANDELAR I ÖVRIGA FÖRETAG

	Org. nummer	Säte	Antal aktier	Kapitalandel %	Bokfört värde
Svensk Raps AB	556220-7406	Malmö	300	10,0	59
Elektronikcentrum i Svängsta AB	556254-0905	Svängsta	1.609	8,7	90
Föreningsandelar och mindre aktieposter			5	0	1
Summa					150

Not 25 – Ansvarsförbindelser

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Borgensförbindelser				
Till förmån för dotterföretag			18.966	20.379
Övriga	15.736	20.260	15.980	6.000
Summa	15.736	20.260	34.946	26.379

Not 26 – Arvode till revisorer

	Koncernen		Moderbolaget	
	2004	2003	2004	2003
Öhrlings PricewaterhouseCoopers				
Revisionsuppdrag	1.353	1.631	393	503
Andra uppdrag	3.129	913	2.564	773

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som för-
anleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

Not 27 – Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Moderbolagets försäljning till andra koncernföretag uppgår till 11 procent (11) av nettoomsättningen och inköpen uppgår till 7 procent (10) av rörelsekostnaderna.

Not 28 – Riskhantering och känslighetsanalys

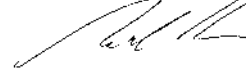
Koncernens hantering av risker beskrivs i avsnittet Riskhantering och känslighetsanalys på sidan 66.

Karlshamn den 10 mars 2005

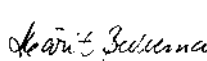

Melker Schörling
Styrelsens ordförande

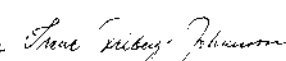

Clas Eriksson

Håkan Hellmo

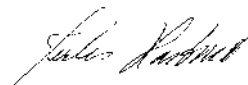

Mikael Ekdahl

Gösta Wiking

Märta Beckman

Irene Friberg-Johansson

Leif Håkansson

Jerker Hartwall
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 10 mars 2005
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Åke Christiansson
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Karlshamns AB (publ)

Org nr 556478-1796

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Karlshamns AB (publ) för år 2004. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av bolagets och koncernens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Karlshamn den 10 mars 2005

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Åke Christiansson
Auktoriserad revisor

Aktiemarknadens analys av Karlshamns

Karlshamnsaktien är sedan 1997 noterad på Stockholmsbörsens O-lista. Här ger tre analytiker sin syn på bl a aktiens utveckling, styrkor och svagheter samt tillämpbara analysmodeller.

1. Vilka faktorer bedömer du har störst betydelse för Karlshamnsaktiens utveckling?

1. Grundläggande för ett företags utveckling är försäljnings- och vinsttillväxt. Försäljningen kan öka organiskt eller genom tillköp. För att öka vinsten bör det ske ökad försäljning av produkter med hög marginal.

2. Vad ska jag hålla ögonen på i kvartalsrapporterna?

2. Försäljningsutvecklingen samt inom vilket segment ökningen/minskningen sker. Karlshamns strävar efter ett ökat inslag av högförädlade produkter vilket bör innebära att marginalerna successivt skall öka. Självklart bör kostnaderna även hållas under uppsyn.

3. Välj tre nyckeltal som bäst beskriver utvecklingen i bolaget.

3. Försäljningstillväxten, rörelsemarginalen och avkastningen på sysselsatt kapital.

4. Vad är aktiens styrka (positivt) respektive svaghet (negativt)?

4. Aktiens styrka: Relativt trygg placering med en bra direktavkastning. Aktiens svaghet: Bolaget och dess produkter är relativt okända. Likviditeten i aktien är ganska låg.

5. Vilken analysmodell använder du när du analyserar bolaget?

5. Aktiespararnas analysprogram "Hitta kursvinnare" vilket är marknadens enda program som bygger på fundamental analys och som lämpar sig väl för analys av företag som Karlshamns.

GERTH FRISTRÖM

1. Framförallt två faktorer, dels tillväxttakten för de högförädlade fetterna, som har betydligt högre förädlingsmarginal än de mer konkurrensutsatta bulkorienterade fetterna och dels det faktum att den nordiska marknaden står inför en konsolidering med danska Aarhus United till salu, norska Denofa (Orkla) som stängt sitt raffinaderi och svag lönsamhet hos de finska aktörerna Raisio och Mildola. Karlshamns bör med sin starka position ha goda förutsättningar att komma ut som vinnare i denna process.

2. Tillväxttakten för de högförädlade fetterna och bearbetningsmarginalen. Kommentarer om konkurrens-läget och nyhetsflödet från FoU-arbetet är också av stort intresse. Investeringsplaner.

3. Tillväxten för bearbetnings-sättningen. Bearbetnings-marginalen, d v s rörelse-resultatet dividerat med bearbetnings-sättningen, ger ett mått på utvecklingen för den interna effektiviteten. Nettoskuld-sättningsgraden.

4. Styrkan är aktiens defensiva karaktär genom starka finanser, hög direktavkastning och att merparten av kunderna finns inom konjunkturstabila sektorer. Det finns också en bra potential beroende på hur väl de lyckas med överflyttningen mot en högre andel specialfetter. Bland svagheter kan nämnas en låg likviditet i handeln med aktien och en verksamhet som är svårförståelig för den icke-initierade. Bristen på jämförelseobjekt ökar inte heller investerarnas intresse.

5. Vi använder oss av en kombination av olika värderingsmodeller, där en kassaflödesmodell har stor vikt. Karlshamns starka finansiella ställning medför att vi vid relativvärderingar lägger tyngdpunkten på värderingen av rörelsen oberoende av finansieringen och rensat för olikheter i finansiella tillgångar.

MATS LARSSON

1. Rapporterad vinsttillväxt, utdelning och marknadens fokus på småbolag och/eller defensiva sektorer.

2. Förutom faktorerna som övergripande driver aktien så är förändrade marknadsförhållanden (konkurrens, priser o s v) och indikationer på ökning/minskning av visibilitet viktiga.

3. Vinsttillväxt, volymförändring, högmarginalprodukter och kostnadsnivå.

4. Stabilitet/trygghet samt utdelning (positivt) kontra begränsad likviditet i aktien, nischad aktör (få har djup kunskap) och brist på god marknadsinformation.

5. Ett flertal olika: DCF, absolut PE, totalavkastning, etc. En kombination av fokus på Karlshamn i sig och aktiens attraktivitet relativt likartade placeringar samt kontra lämpliga index.

THOMAS JOHANSSON

GERTH FRISTRÖM,
Aktiespararna, Regions-
chef Syd

MATS LARSSON.
Swedbank

THOMAS JOHANSSON,
Carnegie

Analytiker som följer Karlshamns

Carnegie

Thomas Johansson

thojoh@carnegie.se

www.carnegie.se

Telefon 08 - 676 88 00

Swedbank

Mats Larsson

mats.larsson@foreningssparbanken.se

www.foreningssparbanken.se

Telefon 08 - 58 59 18 00

Handelsbanken Capital Markets

Jonas Eixmann

joei02@handelsbanken.se

www.handelsbanken.se

Telefon 08 - 701 16 81

6. Vilka bolag på Stockholmsbörsen skall jag jämföra Karlshamns med?

6. Det finns inga direkt jämförbara bolag på Stockholmsbörsen. Närmast att jämföra med är Aarhus United som är noterat på Köpenhamns Fondbörs. I viss liten omfattning kan man jämföra med andra bolag typ Sardus och Cloetta Fazer.

6. Det finns inget bra jämförelseobjekt, men livsmedelsproducenterna Cloetta Fazer och Sardus är väl de som kommer närmast i fråga. Vissa likheter finns också med SSAB som utifrån en stark position på hemmamarknaden (höga transportkostnader) på lågförädlade produkter satsat kraftigt på högförädlade nischer där de kan växa globalt. Känsligheten för förändringar i råvarupriser, valutor och energipriser är andra likheter.

6. Svårt att hitta direkt jämförbara. Bästa alternativet är i mitt tycke defensiva småbolag, framförallt konsumentvarubolag.

7. Finns det några utländska noterade bolag som är intressanta som jämförelseobjekt?

7. Se svar i fråga 6.

7. Aarhus United (Danmark) är det bästa jämförelsebolaget, men där är de kursrelaterade nyckeltalen i dag "störda" av att huvudägaren satt ut huvuddelen av bolaget till försäljning. Andra bolag som kan vara aktuella är Bunge (USA), Raisio (Finland), Danisco (Danmark) och Archer Daniels Midland (USA).

7. Bolag inom specialkemi.

8. Finns det några bolag i andra branscher som du tycker kan fungera som indikatorer även för Karlshamns?

8. I så fall får man titta på råvaruföretag inom massa och papperstillverkning. Dessa är mycket beroende av råvaruprisers utveckling, har stora kapitalintensiva anläggningar, är energiintensiva, samt är i viss mån beroende av valuta-utvecklingen.

8. Jag kan inte komma på något utöver de redan nämnda.

8. Även om verksamheten i sig är skild åt så hamnar små och mellanstora bolag med defensiva kvaliteter i samma fack som Karlshamns. Hit hör bl a Sardus, Axfood och Cloetta Fazer.

9. Tycker du att aktien är mer eller mindre riskfylld i jämförelse med börsen i stort?

9. Risken är låg till medel i Karlshamns. Bolaget verkar inom en bransch som förändras relativt långsamt över tiden vilket minskar riskerna för snabba negativa överraskningar. Dessutom gäller att den del av försäljningen som sker till livsmedelsindustrin är relativt konjunkturoberoende.

9. Den starka finansiella ställningen och den höga direktavkastningen gör att jag bedömer risken som lägre. Den operativa risken har historiskt visat sig vara betydligt större än vad man kan tro med hänsyn till att kunderna till stor del återfinns inom konjunkturstabla sektorer. Jag tror dock att de tidigare lokala monopolsituationerna nu till stor del upphört och att effekterna av detta i stort redan drabbat marginalerna.

9. Mindre.

10. I vilken riktning kommer Stockholmsbörsen att gå på 12 månaders sikt?

10. Under senaste 24 månaderna har vi haft en bra börs. Kurserna på Stockholms Fondbörs ökade med i snitt 29,8 procent under år 2003 och med 17,8 procent under 2004 samt hitintills i år med 6,5 procent. Under denna tid har vi årligen haft en mycket låg inflation på endast några procentenheter vilket gör att realavkastningen har varit mycket god. Om de goda förutsättningarna fortsätter så finns det möjligheter till en god avkastning även under kommande 12 månaders period.

10. Jag tror på en börsuppgång på 10-15 procent under 2005. Förutsättningarna för börsen är goda med hög likviditet i marknaden, god vinstutveckling och en hyggligt attraktiv värdering. Speciellt i relation till ränteplaceringar framstår börsen som ett intressant alternativ.

10. Uppåt.

Karlshamnsaktien

Karlshamnsaktien är sedan 1997 noterad på Stockholmsbörsens O-lista. Under 2004 omsattes 2.440.186 (4.529.326) aktier till det sammanlagda värdet av 216.517.657 kronor (370.053.056 kr) vilket motsvarar en omsättningshastighet på 11,6 procent.

Den genomsnittliga handeln i Karlshamnsaktien per börsdag under 2004 var 9.645 aktier (18.190). Vid årets slut var kursen 95,75 kronor (94,00) och Karlshamns marknadsvärde 2.020 Mkr (1.977). Lägsta betalkurs under året var 80 kronor (2004-04-27, 2004-05-12 samt 2004-05-13) och högsta kurs var 100 kronor (2004-12-23).

Aktiekapital

Det nominella aktiekapitalet i Karlshamns uppgår per 31 december 2004 till 210.923 Tkr, fördelat på 21.092.300 aktier om vardera 10 kronor. Varje aktie medför lika rätt till andel i bolagets tillgångar och vinst. Varje aktie har en röst och vid bolagsstämman får röstberättigad rösta för fulla antalet av innehavaren ägda och företrädde aktier utan någon begränsning i röstetalet.

Ägarförhållanden

Antalet aktieägare uppgick den 31 december 2004 till 6.328, vilket innebär en ökning med 1 procent sedan 31 december 2003. De senaste större ägarförändringarna inträffade dels under 1999 då KF Invest överlät sitt innehav i Karlshamns AB till Kooperativa Förbundet Ekonomisk Förening (KF Finans), dels under 2000 då Melker Schörling AB förvärvade 9,3 procent av aktiekapital och röster, motsvarande 1.960.257 aktier. Melker Schörling AB blev därmed den enskilt största aktieägaren i Karlshamns AB. Totalt innehar Melker Schörling AB 31 procent av aktiekapital och röster.

Den största antalsmässiga förändringen under 2004 ägde rum i gruppen med ett innehav upp till 500 aktier. Där ökade antalet aktieägare med 81 till 4.596. Vid utgången av 2004 uppgick det institutionella ägandet till 25,7 procent (25,6). Andelen svenska institutioner ökade till 22,9 procent (22,6) samtidigt som andelen utländska institutioner minskade till 2,8 procent (3,0).

Andelen svenska privatpersoners ägande var oförändrad, 21,8 procent. Motsvarande del för utländska privatpersoner ökade till 0,6 procent (0,5). Det totala utlandsägandet uppgick vid utgången av 2004 till 3,4 procent (3,5), vilket motsvarar 707.502 aktier (745.521).

Av totala antalet aktier var 64,3 procent (65,2) direktregistrerade. Totalt var 13.561.467 aktier (13.705.755) direktregistrerade fördelade på 2.896 ägare (2.963). Antalet förvaltarregistrerade aktier uppgick vid utgången av 2004 till 7.530.833 aktier (7.326.845) motsvarande 35,7 procent (34,8) fördelat på 3.432 ägare (3.301). De största ägarna vid utgången av 2004 framgår av tabell på sidan 65.

Personalkonvertibel 1999

Bolagsstämman i maj 1999 beslutade att moderbolaget skulle upptaga förlagslån om nominellt högst 2.825.000 kronor genom emission av skuldebrev med högst 565.000 optionsrätter till nyteckning av aktier. Totalt erbjöds 546.400 optionsrätter varav 167.800 tecknades. Priset på en optionsrätt fastslogs till 7,20 kronor och teckningskursen för tiden

Data per aktie

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Antal aktier, tusental	14.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.002	21.033	21.092
Utestående optioner och konvertibler, tusental	-	-	-	168	168	168	912	881	746
Antal aktieägare	-	4.686	4.971	5.203	4.964	5.510	6.034	6.264	6.328
Börskurs bokslutsdagen, kr	-	124,00	60,00	70,50	67,00	80,50	89,00	94,00	95,75
Utdelning, kr	10,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	9,50 ¹⁾
Direktavkastning, %	-	2,8	5,8	5,0	5,2	4,3	3,9	3,7	9,9
Utdelningsandel efter skatt, %	88,6	40,3	51,5	59,9	258,8	55,4	48,4	52,0	181,1
Vinst per aktie före konvertering och utnyttjande av optionsrätter, kr	11,84	8,68	6,80	5,84	1,35	6,32	7,23	6,73	5,25
Vinst per aktie efter konvertering och utnyttjande av optionsrätter, kr	11,84	8,68	6,80	5,80	1,34	6,27	7,16	6,58	5,15
Eget kapital per aktie före konvertering och utnyttjande av optionsrätter, kr	45,96	33,10	36,77	39,14	37,20	40,46	43,59	46,30	48,01
Eget kapital per aktie efter konvertering och utnyttjande av optionsrätter, kr	45,96	33,10	36,77	38,83	36,91	40,13	42,81	44,79	46,45
P/E tal efter skatt, kr	-	14,3	8,8	12,1	49,6	12,7	12,3	14,0	18,2
Börskurs/Eget kapital	-	3,7	1,6	1,8	1,8	2,0	2,0	2,0	2,0

1) Föreslagen utdelning, varav extra utdelning 4,50 kr per aktie.
Definitioner, se sid 71.

1 september 1999 – 31 augusti 2001 till 101 kronor per aktie samt för tiden 1 september 2001 – 1 juli 2004 till 79 kronor per aktie. Utspädning vid full konvertering blir 0,8 procent. Förlagslånet löpte med en årlig ränta på tre procent och förföll till betalning den 1 juli 2000. Sista dagen för konvertering till aktier var 1 juli 2004.

Av totalt 167.800 optionsrätter konverterades 92.300 till aktier, vilket innebär en utspädning med 0,4 procent.

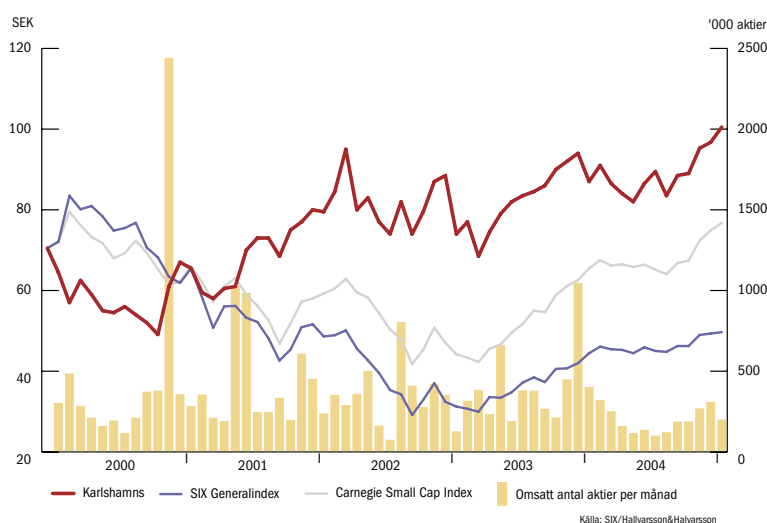
Personalkonvertibel 2002

Bolagsstämman beslutade i april 2002 att erbjuda de fast anställda i Sverige, Storbritannien och Nederländerna att teckna konvertibla skuldförbindelser i Moderbolaget om totalt 93.700.000 kr. Av det totala erbjudandet tecknades konvertibler för totalt 74.625.000 kr, eller cirka 80 procent. Utspännings-effekten vid full konvertering blir cirka 3,5 procent av aktiekapitalet och rösterna. Lånebeloppet förfaller till betalning den 20 juni 2007 i den mån konvertering inte ägt rum dessförinnan. Konverteringskursen fastställdes till 100 kr och lånet kan konverteras från 10 maj 2005 till 10 maj 2007. Förlagslånet löper med en årlig räntesats motsvarande STIBOR med avdrag för 0,50 procentenheter.

Utdelningspolicy

Styrelsen har tagit beslut om att ändra utdelningspolicyn. Enligt den nya policyn är styrelsens målsättning att, med beaktande av Koncernens resultatutveckling, finansiella ställning och framtida utvecklingsmöjligheter, föreslå årliga aktieutdelningar som motsvarar minst 50 procent av årets resultat efter skatt för Koncernen. Enligt tidigare policy var målsättningen att föreslå aktieutdelningar som motsvarade 35-50 procent av resultat efter skatt.

Karlshamnsaktien 1 januari 2000 till 31 januari 2005

Förslag till utdelning

Karlshamns styrelse föreslår att utdelning för verksamhetsåret 2004 lämnas med 5,00 kr (3,50) per aktie, totalt 105 Mkr (74). Utdelningen motsvarar 95 procent (52) av resultat efter skatt och 57 procent (64) av kassaflödet från den löpande verksamheten. För att uppnå en bättre kapitalstruktur för Koncernen föreslår styrelsen därutöver en engångsutdelning på 4,50 kr per aktie, totalt 95 Mkr.

Aktieägarkontakt

Karlshamns ledning har en uttalad målsättning att föra en kontinuerlig dialog med media och kapitalmarknad. Företagets pressreleaser distribueras genom Waymaker och finns även tillgängliga på webbplatsen www.karlshamns.com. Ledningen är tillgänglig för frågor på telefon 0454-820 00, fax 0454-828 20 eller e-post info@karlshamns.se.

De största aktieägarna per 2004-12-31

	Antal aktier	Andel av aktiekapital och röster i %
Melker Schörling AB	6.512.823	30,88
Lantmännen Invest AB	4.454.245	21,12
SEB Fonder	1.086.035	5,15
AMF Pension Fondförvaltning AB	955.300	4,53
AMF Pensionsförsäkring AB	888.600	4,21
TIBIA Konsult AB	401.700	1,90
Östersjöstiftelsen	258.000	1,22
Livförsäkrings AB	200.000	0,95
Försäkringsbolaget Pensionsgaranti	192.700	0,91
Robur Fonder	123.000	0,58
Övriga aktieägare	6.019.897	28,54
Totalt	21.092.300	100,00

Fördelning av aktieinnehavet per 2004-12-31

Antal aktier	Antal aktieägare	Andel av alla aktieägare, %	Andel av aktiekapital och röster, %
1-500	4.596	72,63	4,43
501-1.000	953	15,06	3,93
1.001-2.000	389	6,15	3,14
2.001-5.000	222	3,51	3,60
5.001-10.000	90	1,41	3,28
10.001-20.000	26	0,41	1,81
20.001-50.000	25	0,40	3,68
50.001-100.000	13	0,21	4,21
100.001-	14	0,22	71,92
Totalt	6.328	100,00	100,00

Riskhantering och känslighetsanalys

Karlshamnskoncernen är genom sin internationella närvaro utsatt för ett antal olika risker. Riskhanteringen inom Koncernen styrs av fastlagda policies och rutiner, vilka årligen revideras av Karlshamns styrelse. Koncernens Risk Manager har ett övergripande ansvar för att identifiera, följa upp och hantera riskerna.

Risker relaterade till råvara styrs av Koncernens råvaruinköpspolicy. Valuta-, ränte-, och likviditetsrelaterade risker styrs främst av Karlshamns finanspolicy. I Koncernens kreditpolicy fastställs hanteringen av kredit- och kontraktsrisker.

Omvärlds- och verksamhetsrelaterade risker

De viktigaste omvärldsrelaterade riskerna utgörs av den ekonomiska utvecklingen inom Karlshamns kundsegment. Detta ställer ständigt ökande krav på förståelse för såväl kundernas som slutkundernas nuvarande och framtida behov, krav och önskemål. För att reducera denna risk strävar Karlshamns efter nära samarbeten med kunderna, omfattande omvärldsanalys och en ständig översyn av valda strategier.

Energiprisrisker

Karlshamns verksamhet är energikrävande, vilket innebär att förändrade kostnader för energi kan få ett relativt stort genomslag på Koncernens resultat. Koncernen arbetar löpande med att minska sin energiförbrukning samt ha flera olika alternativa energislag. För att minska prisrisken för el terminssäkra framtida energibehov via elkontrakt på Nordpool.

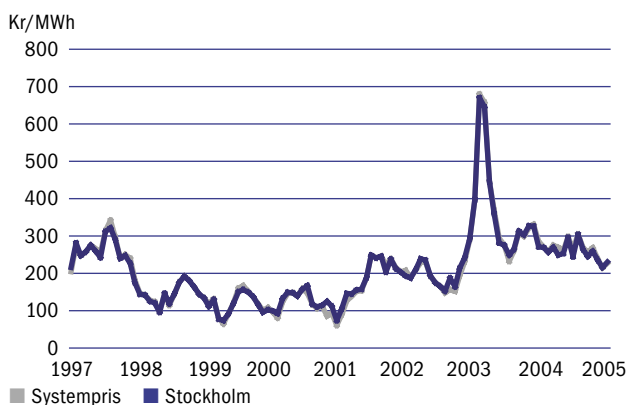
Elprisrisken hanteras inom ramen för Koncernens riskpolicy för elhandel.

Köpta elkontrakt på Nordpool

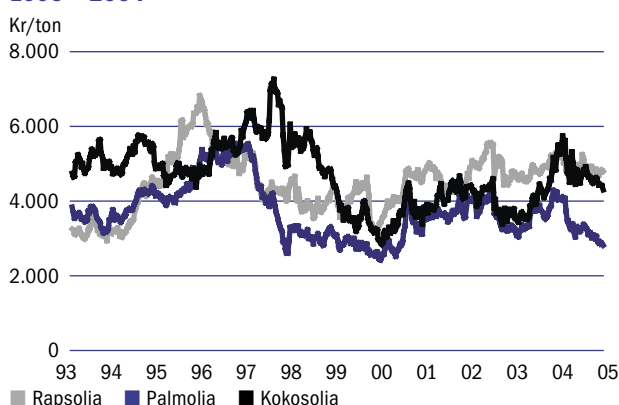
Period år	Terminsäkrat i % av totalt årsbehov	Terminsäkrad volym (GWh)	Marknads- värde 2004-12-31 (Mkr)
2005	69,7	80	-6,01
2006	20,9	24	-0,04
2007	0	0	0
2008	0	0	0
Totalt			-6,05

Råvaruprisrisker

Råvaruanskaffningen sköts av en koncerngemensam inköpsorganisation, vilken kontinuerligt övervakar och styr Koncernens råvaruexponering. Råvarukostnaden för Koncernen uppgår årligen till cirka tre fjärdedelar av försäljningsvärdet. Merparten av produkterna prissätts till aktuellt världsmarknadspris för råvaran plus en konkurrensutsatt bearbetningsersättning.

Spotpriser på el i Sverige 1997 – 2004

Elpriserna har stabiliserats under 2004.

Råvaruprisutveckling av raps-, palm- och kokosolja 1993 – 2004

Råvarupriserna har sjunkit under 2004.

Då ett genomsnittligt kundkontrakt har leveranstid på cirka sex månader efter ingånget avtal prissäkras råvaruinköp genom terminskontrakt på världsmarknaden. På så sätt påverkas Karlshamns resultat endast marginellt av förändringar i råvarupriserna. Däremot påverkas Koncernens omsättning och behov av rörelsekapital.

Priserna på råvarumarknaden fluktuerar och därför är en prioriterad uppgift att kontinuerligt övervaka och styra Koncernens råvaruexponering för att begränsa råvaruprisernas resultatpåverkan. För att effektivisera inköpsprocesserna tillåts dock råvaruhandlarna att, enligt styrelsens fastställda ramar, ta begränsade råvaruprisrisker.

En stor del av Koncernens råvaror köps i Sydostasien, med långa ledtider från köp till försäljning. Prissäkring sker såväl med terminskontrakt som med inköpskontrakt till fast pris. Inköp av råvaror och försäljning av bearbetade råvaror prissäkras löpande genom handel med standardiserade råvarukontrakt på råvarubörser eller via mäklare.

Råvaruinköpen görs och administreras utifrån fem olika portföljer av likvärdiga olje- eller fröprodukter; liquids (raps och soja), palm (palmfrukt), laurics (kokos och palmkärna) seed/meal (raps) samt exotiska fetter (shea och illipe). För de exotiska råvarorna saknas en väl fungerande terminshandel, vilket innebär att dessa inte kan prissäkras genom terminshandel.

Marknadsvärdet av de finansiella instrument som används för att säkra råvarupriset, framgår av ovanstående tabell. Tabellen visar skillnaden mellan kontraktspris på instrumentet och marknadsvärdet på balansdagen.

Marknadsvärdering av finansiella råvarusäkringar 2004-12-31

Råvarugrupp	Köp ton	Sälj ton	Marknads värde Mkr
Liquids	26.333	10.300	-0,4
Laurics	11.500	10.475	-0,1
Palm	32.500	3.000	-1,4
Seed/meal	6.500	19.000	3,7
Totalt	76.833	42.775	1,8

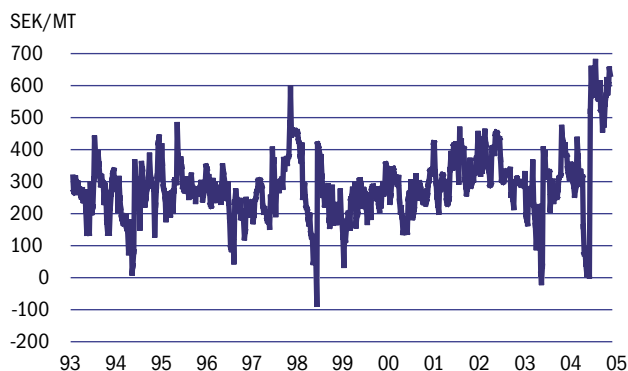
Bearbetningsersättning för rapsfrö

Med bearbetningsersättning avses skillnaden mellan det försäljningspris Karlshamns kan ta ut för en bearbetad produkt och det inköpspris Koncernen betalar för de råvaror som ingår i produkten. Bearbetningsersättningen från utvinning av rapsolja och rapsmjöl varierar kraftigt över tid och påverkar därigenom lönsamheten inom affärsområde Foder-råvaror.

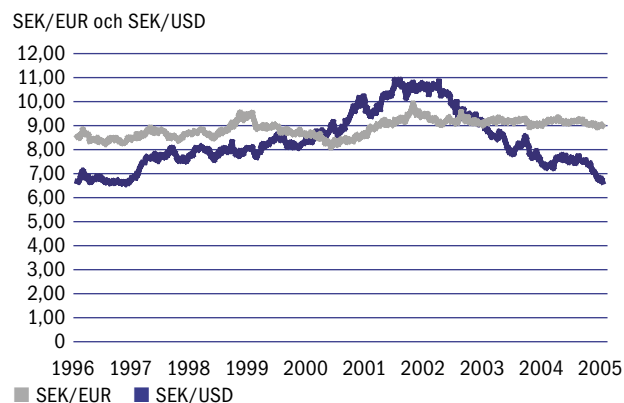
Genom att sälja rå rapsolja och rapsmjöl på terminsmarknaden i samband med köp av rapsfrö, elimineras prisen på rapsfrö samtidigt som bearbetningsersättningen säkras. Affärsområde Foderråvaror råvaruprissäkrar samtliga inköp av rapsfrö och all försäljning av fodermjöl och rapsolja via Koncernens centrala funktion för råvaruinköp.

Finansiellt relaterade risker

Finansverksamheten i Karlshamnskoncernen är centraliserad till moderbolagets finansfunktion, vilken även fungerar som internbank och ansvarar för upplåning, kassaflödeshantering och finansiell riskhantering. Finanshanteringen styrs av en koncerngemensam finanspolicy, vilken årligen revideras av styrelsen.

Bearbetningsärsättning av rapsfrö 1993 - 2004

Bearbetningsärsättningen har varit hög under andra halvåret.

Valutakursutveckling 1996 - 2004

Dollarn har fortsatt att försvagas under 2004.

Finanspolicyen anger målen för finanshanteringen, beskriver den övergripande ansvarsfördelningen i finansfrågor samt innehåller regler för hantering av de finansiella riskerna. Till de främsta målsättningarna med finansverksamheten hör att:

- Begränsa de finansiella riskerna.
- Minimera kostnaden för främmande kapital.
- Säkerställa tillgången till nödvändig finansiering.

Till de finansiella riskerna torde risker relaterade till valuta, refinansiering/likviditet, ränta samt kontrakt och krediter utgöra de mest betydande.

Valutarisk

Karlshamns berörs på flera sätt av förändringar i valutakurser:

- Kommersiella flöden med fakturering samt in- och utbetalningar i olika valutor ger upphov till en transaktionsrisk.
- Utländska dotterföretags resultat påverkas av förändringar i valutakurser när de omräknas till svenska kronor.
- Koncernens egna kapital påverkas när de utländska dotterföretagens egna kapital omräknas till svenska kronor.

Stora delar av koncernens försäljning av produkter, liksom inköp av råvaror, sker i främmande valuta. Karlshamns policy är att valutasäkra sina försäljnings- och råvarukontrakt för sina dotterföretag enligt en av styrelsen fastställd policy. Bearbetningsärsättningen i varje försäljningskontrakt är därmed valutasäkrad i respektive bolags hemvaluta. Storleken på koncernens valutasäkringar bestäms av styrelsen i enlighet med finanspolicy som revideras varje år. De utländska dotterbolagens egna kapital, vilka är relativt låga, valutasäkras ej.

Marknadsvärdet av de finansiella instrument som används för att säkra valutor, framgår av ovanstående tabell. Med dessa valutaterminsavtal säkerställs bearbetningsärsättningen för koncernen redan vid kontraktstillfället.

Den genomsnittliga återstående löptiden av valutasäkringarna är cirka 6 månader.

Marknadsvärdering av valutasäkringar per 2004-12-31

Säkrad valuta (Mkr)	Kurs 31/12	Köpt	Sålt	Marknadsvärde
CZK	0,2964	6,1	25,9	-1,3
DKK	1,2113	0,0	20,0	0,0
EUR	9,0156	35,4	321,7	2,1
GBP	12,723	32,5	3,2	1,6
NOK	1,0921	55,2	275,8	1,8
PLN	2,2131	0,0	76,8	-4,9
SKK	0,2326	0,0	3,0	0,0
USD	6,6199	134,3	59,5	6,8
Totalt		263,5	785,9	6,1

Karlshamns svenska tillverkningsenheter konkurrerar framför allt med företag vars kostnader är kopplade till euro. Karlshamns konkurrenskraft är således till stor del avhängig av växelkursen mellan svenska kronor och euro. Utvecklingen av de för koncernen viktigaste valutorna under 2004 kännetecknas av en fortsatt betydligt starkare krona relativt US-dollarn. En förändring av valutakurserna påverkar koncernens resultat cirka sex månader senare.

Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk menas risken för att inte kunna finansiera verksamheten och/eller att omsättningen av utestående lån måste göras i ett ofördelaktigt marknadsläge.

Detta kan inträffa vid behov av nya krediter för t ex investeringar eller när befintliga krediter förfaller till slutbetalning. För att minimera denna risk har Karlshamns som målsättning att förfallet i lånevolymen skall spridas jämnt över tiden. Den genomsnittliga löptiden på utestående finansiering skall kopplas till Koncernens nettoskuldsettningsgrad.

Har Koncernen en högre nettoskuldssättningsgrad skall finansieringen bindas på längre sikt. Koncernens internbank ska i enlighet med finanspolicyen alltid ha tillgänglig likviditet för att kunna klara tillfälliga likviditetssvackor. Med kort varsel skall den operationella verksamheten kunna förses med kapital eller finansiering och därmed skall det alltid finnas likviditet och outnyttjade kreditlöften som motsvarar 10 procent av årsomsättningen.

Ränterisk

Ränterisken avser den effekt en ränteförändring får på Koncernens räntenetto. Den genomsnittliga räntebindningstiden för Karlshamns uppgår till 2 månader. Koncernens ränterisk är kvantifierad till att en räntehöjning aldrig får påverka årets resultatet med mer än 4 Mkr. För att klara detta mål får Koncernen omvandla rörliga räntor till fasta genom finansiella derivat.

Finansiell kreditrisk

Koncernen har i sin finanspolicy definierat finansiell kreditrisk som den risk koncernen löper i förhållande till finansiella institut. Motparten i finansiella transaktioner är institut med hög kreditrating enligt Standard & Poor's eller Moody's.

Kontrakts- och kundkreditrisk

Med kontrakts- och kreditrisk menas en minsk-

ning av intäkter till följd av att en kund eller annan finansiell motpart inte kan fullgöra sina plikter enligt kontrakt. Relationen med Koncernens kunder sker i respektive affärsdrivande enhet. Kontrakts- och kreditrisken hanteras därför inom respektive affärsdrivande enhet men följs kontinuerligt upp centralt för hela Koncernen. Karlshamnskoncernens kundstruktur visar att den största enskilda kunden svarar för mindre än 5 procent och normalkunden för mindre än 1 procent av intäkterna.

Risken och den eventuella resultateffekten kan anses vara relativt låg. Drygt en fjärdedel av Koncernens försäljning sker i länder där de kommersiella och politiska riskerna bedöms vara högre än i Norden och Västeuropa.

Försäkringsrelaterade risker

Hanteringen av skaderisker ombesörjs centralt för hela Koncernen, vilket resulterar i samordningsvinster i form av lägre försäkringspremier och ett enhetligt försäkringsskydd för de olika enheterna.

Känslighetsanalys

Samtliga risker som beskrivits ovan påverkar på ett eller annat sätt koncernens resultat. Hur stor den teoretiska påverkan är för ett normalår framgår av nedanstående tabell:

Riskfaktorer (Mkr)	Förändring +/-	Påverkan på koncernen		
		Resultat	Omsättning	Rörelsekapital
Råvarupriser (säkrade)	10 %	+/- 0	+/- 200	+/- 50
Växelkurser SEK/EUR	10 %	+/- 30	-	-
Växelkurser SEK/USD	10 %	+/- 5	-	-
Bearbetningsersättning Rapsfrö	25 kr/ton	+/- 5	-	-
El (Sverige)	5 öre/kWh	+/- 5	-	-
Räntekostnader (2004 års nettolåneskuld)	1% på låneränta	+/- 2	-	-

Flerårsöversikt

Mkr om inget annat anges

Resultaträkning	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ⁴⁾
Nettoomsättning	3.188	3.163	3.000	2.728	2.942	3.249	3.317	3.629
Utlandsandel av nettoomsättning, %	57,9	60,6	62,9	61,5	62,0	62,2	66,1	67,3
Bearbetningsersättning	862	833	817	759	892	962	944	973
Rörelseresultat	252	210	199	63	196	211	197	148
Resultat efter finansiella poster	239	194	185	52	182	200	185	152
Årets resultat	182	143	123	28	133	152	141	111

Rörelseresultat per affärsområde

Oljor & Fetter	210	162	155	6	143	146	134	90
Tekniska Produkter	23	31	29	39	36	36	41	24
Foderråvaror	19	17	15	18	17	29	22	34

Balansräkning

Anläggningstillgångar	537	632	687	736	770	760	765	770
Omsättningstillgångar	899	1.006	939	926	1.045	1.011	1.134	1.163
Eget kapital	695	772	822	781	850	915	972	1.013
Avsättningar	106	113	103	97	132	111	121	163
Skulder	635	753	701	784	833	745	806	757
Operativt kapital	930	1.185	1.108	1.101	1.264	1.180	1.304	1.357
Nettolåneskuld	159	318	183	223	282	154	211	182

Nyckeltal

Avkastning på operativt kapital, %	30,3	19,8	16,0	5,6	16,4	16,7	15,6	10,9
Avkastning på eget kapital, %	27,2	19,5	15,5	3,4	16,4	17,5	15,1	11,2
Soliditet, %	48,4	47,2	50,6	47,0	46,8	51,7	51,2	52,4
Nettoskudsättningsgrad, ggr	0,23	0,41	0,22	0,29	0,33	0,17	0,22	0,18
Andel riskbärande kapital, %	53,7	53,3	56,2	52,3	53,3	57,3	57,1	59,8
Räntetäckningsgrad, ggr	16,0	11,2	11,2	4,0	9,4	11,0	13,4	15,2
Kapitalomsättningshastighet, ggr	3,9	3,0	2,4	2,4	2,5	2,6	2,6	2,7
Kassaflöde från den löpande verksamheten	139	76	307	131	137	310	116	184
Direktinvesteringar i anläggningstillgångar	124	160	136	117	109	103	108	97
Forskning och utvecklingskostnader	33	34	34	35	36	38	30	30
Medelantal anställda	806	787	782	761	751	754	757	787
varav i Sverige	629	617	619	620	611	611	623	640
varav utanför	177	170	163	141	140	143	134	147
Löner och ersättningar	225	223	226	229	239	259	259	279

Aktiedata

Antal aktier, tusental	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000	21.002	21.033	21.092
Utestående optioner och konvertibler, tusental	-	-	168	168	168	912	881	746
Resultat per aktie före konvertering och utnyttjande av optionsrätter, kr	8,68	6,80	5,84	1,35	6,32	7,23	6,73	5,25
Resultat per aktie efter konvertering och utnyttjande av optionsrätter, kr	8,68	6,80	5,80	1,34	6,27	7,16	6,58	5,15
Eget kapital per aktie före konvertering och utnyttjande av optionsrätter ¹⁾ , kr	33,10	36,77	39,14	37,20	40,46	43,59	46,30	48,01
Eget kapital per aktie efter konvertering och utnyttjande av optionsrätter ¹⁾ , kr	33,10	36,77	38,83	36,91	40,13	42,81	44,79	46,45
Utdelning per aktie ²⁾ , kr	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	3,50	9,50 ³⁾

1) Före föreslagen utdelning, varav extra utdelning 4,50 kr per aktie. Utdelning för 2003, som betalades ut i maj 2004, var 73,8 Mkr eller 3,50 kronor per aktie.

2) Beslutad utdelning.

3) Föreslagen utdelning varav extra utdelning 4,50 kr per aktie.

4) RR 29 har endast beaktats för 2004. (Se redovisningsprinciper sid 46)

Definitioner

Nyckeltal

Andel riskbärande kapital

Eget kapital, minoritetens andel av eget kapital och uppskjuten skatteskuld dividerat med balansomslutningen.

Avkastning på eget kapital

Årets resultat i procent av genomsnittligt eget kapital.

Avkastning på operativt kapital

Rörelseresultat dividerat med genomsnittligt operativt kapital.

Bearbetningsärsättning

Rörelseintäkter minus varukostnader.

Börskurs/Eget kapital

Börskursen dividerat med eget kapital per aktie.

Direktavkastning

Utdelning per aktie i procent av börskursen.

Eget kapital per aktie

Eget kapital dividerat med genomsnittligt antal aktier på balansdagen.

Kapitalomsättningshastighet

Nettoomsättning dividerat med genomsnittligt operativt kapital.

Likvida medel

Kassa och bank samt kortfristiga placeringar med löptid understigande tre månader.

Resultat per aktie

Årets resultat dividerat med genomsnittligt antal aktier på balansdagen.

Nettolåneskuld

Summa räntebärande skulder minus räntebärande tillgångar.

P/E-tal

Aktiekursen dividerat med resultat per aktie.

Räntetäckningsgrad

Rörelseresultat plus finansiella intäkter dividerat med finansiella kostnader.

Rörelsekapital

Icke räntebärande omsättnings-tillgångar minus icke räntebärande skulder exklusive uppskjuten skatt.

Nettoskuldsättningsgrad

Nettolåneskuld dividerat med eget kapital inklusive minoritetsintressen.

Soliditet

Eget kapital inklusive minoritetsintressen i procent av balansomslutningen.

Operativt kapital

Summa tillgångar minus likvida medel, räntebärande fordringar och icke räntebärande rörelseskulder, men exklusive uppskjuten skatt.

Utdelningsandel

Utdelning per aktie i procent av resultat per aktie.

Ägarstyrning

Karlshamns styrelse och ledning strävar efter att genom stor öppenhet underlätta för den enskilde aktieägaren att följa företagets beslutsvägar samt att tydliggöra var i organisationen ansvar och befogenheter ligger.

Bolagsstämman i Karlshamns AB (publ) är det högsta beslutande organet inom Karlshamnskoncernen och det forum genom vilket aktieägarna utövar sitt inflytande över företaget. Bolagsstämmans uppgifter regleras i aktiebolagslagen och i bolagsordningen.

Ordinarie bolagsstämma avhölls den 21 april 2004 i Rio-Grande salen, Blekinge Tekniska Högskola i Karlshamn. Vid stämman deltog 102 aktieägare som företrädde 61,6 procent av antalet aktier och röster i företaget. Stämman återvalde den sittande styrelsen bestående av Mikael Ekdahl, Clas Eriksson, Jerker Hartwall, Håkan Hellmo, Melker Schörling och Gösta Wiking. Märit Beckeman valdes som ny styrelseledamot. Aktieutdelningen för 2003 fastställdes i enlighet med styrelsens förslag till 3,50 kronor per aktie.

Styrelsen

Under tiden mellan bolagsstämmorna utgör i praktiken styrelsen i Karlshamns AB (publ) det högsta beslutande organet inom Karlshamnskoncernen. Styrelsens uppgifter regleras i aktiebolagslagen och i bolagsordningen. Styrelsearbetet styrs därutöver av den arbetsordning som styrelsen varje år själv har antagit. Denna arbetsordning reglerar även arbetsfördelning och ansvar mellan styrelsen, dess ordförande och VD samt innehåller ekonomiska rapporteringsrutiner för VD till styrelsen.

Styrelsen har bl a till uppgift att fastställa strategier, affärsplaner och budgetar, delårsrapporter och bokslutskommunikéer. Vidare har styrelsen att övervaka verkställande direktörens arbete, tillsätta och avsätta VD samt besluta om betydande förändringar i Karlshamns organisation och verksamhet. Styrelsen ansvarar även för bolagets externa rapportering.

Karlshamns styrelse består av sju stämموvalda ledamöter och fyra ledamöter (två ordinarie och två suppleanter) vilka utses av medarbetarnas fackliga organisationer. Under 2004 har dessa ledamöter varit Irene Friberg-Johansson, PTK, Leif Håkansson, Industrifacket, Bo Ohlsson, PTK och Christer Svantesson, Industrifacket.

Styrelsen konstituerar sig vid ett styrelsemöte som hålls direkt efter ordinarie bolagsstämma. Vid detta möte fastställs även arbetsordning jämte instruktion för VD samt kommitté- och attestinstruktioner. Under tiden mellan ordinarie bolagsstämma och framtill fastställandet av denna årsredovisning har styrelsen hållit 5 sammanträden och ett antal telefonmöten utöver det konstituerande sammanträdet. Huvudpunkterna på dessa möten har varit:

- Februari** Bokslutskommuniké, revisionsrapport
- April** Kvartalsrapport 1, investeringar
- Augusti** Kvartalsrapport 2, investeringar
- Oktober** Kvartalsrapport 3, investeringar
- December** Strategi-/budgetgenomgångar

Stefan Sjölin, CFO, har under året fungerat som styrelsens sekreterare.

Ordförande

Vid konstituerande styrelsemöte den 24 april 2004 återvalde styrelsen Melker Schörling till ordförande. Ordföranden följer verksamhetens utveckling och ansvarar för att övriga ledamöter fortlöpande får den information som krävs för att styrelsearbetet skall kunna utövas med upprätthållen kvalitet och i enlighet med aktiebolagslagen.

Kommittéer

Inom styrelsen behandlas sedan 2003 revisions- och ersättningsfrågor i kommittéer, vilka skall bereda uppkommande ärenden och förelägga styrelsen förslag till beslut. Vid senaste bolagsstämman valdes Melker Schörling, Håkan Hellmo och Tor Marthin, AMF Pension in i nomineringskommittén med uppgift att inför kommande bolagsstämmor förbereda val av styrelse, bestämmande av styrelsearvode och därtill hörande frågor. Dessa ledamöter representerade vid tidpunkten för bolagsstämmans beslut cirka 60 procent av antalet aktier och röster i Karlshamns.

Under det gångna året har ersättningskommittén hållit ett protokollfört möte och nomineringskommittén ett protokollfört möte.

VD och koncernledning

Verkställande direktören leder verksamheten i enlighet med styrelsens riktlinjer och anvisningar. Denne ansvarar för att styrelsen erhåller information och nödvändigt beslutsunderlag samt är föredragande vid styrelsemötena. VD håller kontinuerligt styrelsen och ordföranden informerade om bolagets och koncernens finansiella ställning och utveckling.

Under det gångna året omorganiserades koncernledningen så att den numera omfattar 10 medlemmar. Koncernledningen har under året haft 19 formella samt ett stort antal informella möten. Mötena leds av VD, som fattar beslut i samråd med övriga medlemmar.

Organisation

Karlshamnskoncernen består av moderbolaget Karlshamns AB (publ) samt dotter- och intresseföretag, vilka presenteras i not på sid 59. Samtliga dotterföretag rapporterar direkt till VD. Rapportering sker månadsvis.

Betydande policies

Karlshamns verksamhet regleras bl a genom ett antal policies, vilka syftar till operationell effektivitet och

till att befrämja ett korrekt uppträdande både internt och externt. Till Karlshamns mest centrala policies hör:

- Finanspolicy
- Råvaruinköspolicy
- Miljöpolicy
- Elhandelspolicy
- Kreditpolicy
- Insiderpolicy
- Inköspolicy
- Hälsopolicy
- Informationspolicy

Revision

Karlshamns revisorer väljs av bolagsstämman för en period om fyra år. Innevarande period omfattar åren 2004-2007 varför nästa fyraårsval av revisorer sker i samband med bolagsstämman 2008.

Bolagets revisorer är det auktoriserade revisionsbolaget Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB med Åke Christiansson som huvudansvarig revisor. Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB har innehaft revisionsuppdraget i Karlshamns sedan 1992 och Åke Christiansson som huvudansvarig revisor sedan 1999.

Revisorerna har haft särskilda möten för rapportering till koncernledningen och styrelsen.

Utöver ordinarie revisionsuppdrag biträder Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB även Karlshamns med annan revisionsnära rådgivning. Alla tjänster som avropas utöver lagstadgad revision prövas särskilt för att säkerställa att det inte föreligger någon konflikt utifrån oberoende eller jävsförhållande.

Överenskommelser med närstående

Några överenskommelser med närstående föreligger inte.

Svensk kod för bolagsstyrning

Karlshamns har noggrant följt arbetet med framtagandet av en svensk kod för bolagsstyrning och kommer att göra så även framöver för att därmed kunna vidta lämpliga åtgärder i god tid innan bolagskodens regler träder i kraft.

Ersättningsfrågor

För att kunna attrahera och behålla kompetens strävar Karlshamns efter att erbjuda medarbetare en attraktiv och konkurrenskraftig ersättning, där belöning på såväl kort som lång sikt kopplas till insats och resultat för både företag och den enskilde medarbetaren.

Samtliga Karlshamns fast anställda medarbetare erhåller ersättning i form av fast lön. För samtliga medarbetare finns även ett generellt bonusprogram. Därutöver har samtliga fast anställda medarbetare vid två tillfällen erbjudits att teckna personalkonvertibler i Moderbolaget.

Bonussystem

Samtliga medarbetare omfattas sedan 2002 av ett bonussystem, vilket är baserat på koncernresultatet. Bonus börjar utfalla vid en avkastning på operativt kapital överstigande 16 procent och ökar successivt upp till 18 procent. Total bonus är maximerad till 5.000 kronor per medarbetare. Baserat på koncernresultatet för 2004 kommer ingen bonus att utbetalas.

Övriga förmåner

Karlshamns har under 2004, utöver bostadsförmån till CEO och CFO och tjänstebilar till ett begränsat antal medarbetare, inte utdelat några förmåner vid sidan om fast och rörlig lön.

Personalkonvertibel 1999

Bolagsstämman i maj 1999 beslutade att Moderbolaget skulle upptaga förlagslån om nominellt högst 2.825.000 kronor genom emission av skuldebrev med högst 565.000 optionsrätter till nyteckning av aktier. Totalt erbjöds 546.400 optionsrätter varav 167.800 tecknades. Priset på en optionsrätt fastslogs till 7,20 kronor och teckningskursen för tiden 1 september 1999 – 31 augusti 2001 till 101 kronor per aktie samt för tiden 1 september 2001 – 1 juli 2004 till 79 kronor per aktie. Utspädning vid full konvertering blir 0,8 procent. Förlagslånet löpte med en årlig ränta på tre procent och förföll till betalning den 1 juli 2000. Sista dagen för konvertering till aktier var 1 juli 2004. Av totalt 167.800 optionsrätter konverterades 92.300 till aktier, vilket innebär en utspädning med 0,4 procent.

Personalkonvertibel 2002

Bolagsstämman beslutade i april 2002 att erbjuda de fast anställda i Sverige, Storbritannien och Nederländerna att teckna konvertibla skuldförbindelser i Moderbolaget om totalt 93.700.000 kr. Av det totala erbjudandet tecknades konvertibler för totalt 74.625.000 kr, eller cirka 80 procent. Utspädningseffekten vid full konvertering blir cirka 3,5 procent av aktiekapitalet och rösterna.

Lånebeloppet förfaller till betalning den 20 juni 2007 i den mån konvertering inte ägt rum dessförinnan. Konverteringskursen fastställdes till 100 kr och lånet kan konverteras från 10 maj 2005 till 10 maj 2007. Förlagslånet löper med en årlig räntesats motsvarande STIBOR med avdrag för 0,50 procentenheter.

Ersättningar till VD och koncernledning

Ersättning och villkor för den verkställande direktören beslutas av styrelsen på förslag av ersättningskommittén. Ersättningar till övriga ledande befattningshavare bereds av verkställande direktören och beslutas av ersättningskommittén. Samtliga ersättningar som under 2004 utbetalats till VD och koncernledning framgår av bifogad tabell.

Pensionsvillkor för VD och koncernledning

För verkställande direktören har under året kostnadsförts pensionspremier utöver KTP-plan med 730 tkr. Verkställande direktören har enligt avtal rätt att avgå i pension från 58 års ålder med bibe-hållande av 54 procent av årslönen exklusive förmåner fram till 65 års ålder, då normal pension utgår.

För övriga ledande befattningshavare följer pensionsvillkoren gällande kollektivavtal. Därutöver har under 2004 kostnadsförts pensionspremier utöver KTP-plan med 180 tkr.

Uppsägningstid och avgångsvederlag

Med verkställande direktören finns avtal om avgångsvederlag uppgående till en årslön vid uppsägning från företagets sida. Kompensationen från Karlshamns kvarstår om ersättning erhålls från annan arbetsgivare. Verkställande direktören kan inte själv påkalla avgångsvederlag. Uppsägningstiden från den verkställande direktörens sida är 6 månader. Från Karlshamns sida är uppsägningstiden 12 månader.

Med två ledande befattningshavare finns ett avtal om avgångsvederlag uppgående till en årslön. Kompensationen från Karlshamns kvarstår om ersättning erhålls från annan arbetsgivare. Det finns ingen möjlighet för dessa befattningshavare att själva påkalla avgångsvederlag. Uppsägningstiden för tre befattningshavares sida är 6 månader. Från Karlshamns sida är uppsägningstiden 12 månader. Resterande ledande befattningshavare har uppsägning villkor i enlighet med gällande kollektivavtal.

Styrelsens arvode

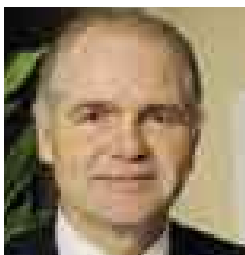
Till de av bolagsstämman valda styrelseledamöterna utgår ett av stämman beslutat styrelsearvode, vilket fördelas mellan ledamöterna efter beslut i styrelsen. Bolagsstämman beslutade den 21 april 2004 att styrelsearvodet fram till nästa bolagsstämman skall uppgå till 1.020 tkr. Till styrelsens ordförande, Melker Schörling, har under 2004 utbetalats styrelsearvode om 370 tkr. Inga andra ersättningar eller förmåner har utgått till styrelsens ordförande.

Till övriga styrelseledamöter har styrelsearvode utbetalats med sammanlagt 650 tkr. Utöver kostnadsersättningar för resor har inga andra ersättningar eller förmåner utbetalats. Bolagets VD, styrelsens sekreterare (CFO) och arbetstagarrepresentanterna erhåller ej något arvode utöver ersättning för kostnader i samband med styrelsearbetet.

Ersättningar till VD och övriga ledande befattningshavare

Mkr	Fast lön	Rörlig lön	Pensionskostnader	Totalt
VD	3,2	0,5	2,0	5,7
Övriga ledande befattningshavare	9,1	0,3	3,6	13,0
Summa	12,3	0,8	5,6	18,7

Melker Schörling**Clas Eriksson****Håkan Hellmo****Mikael Ekdahl****Gösta Wiking****Jerker Hartwall****Märit Beckeman****Irene Friberg-Johansson****Leif Håkansson****Christer Svantesson****Bo Ohlsson**

Styrelse

Melker Schörling

Född: 1947.

Styrelsens ordförande.

Ledamot sedan 2001.

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande i Securitas och Hexagon.

Vice ordförande i Assa Abloy samt styrelseledamot i H&M.

Aktieinnehav genom bolag: 6.512.823.

melker.schorling@securitasgroup.com

Clas Eriksson

Född: 1949.

Verkställande direktör Lantmännen Invest AB.

Vice Verkställande direktör Svenska Lantmännen Ekonomiska Förening.

Ledamot sedan 1994.

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande i Swecon AB, Aggroil AB samt styrelseledamot i bl.a. AnalysCen Nordic AB, Lantmännen Invest AB, Svalöf Weibull AB, Swecon Baumachinen GmbH och Farm Plant Eesti AS.

Aktieinnehav: 0.

clas.eriksson@lantmannen.se

Håkan Hellmo

Född: 1941.

Fd VD och Koncernchef Svenska Lantmännen.

Suppleant 1994 - 1997.

Ledamot sedan 1997.

Aktieinnehav: 2.000.

hakan.hellmo@lantmannen.se

Mikael Ekdahl

Född: 1951.

Advokat och delägare i Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB.

Ledamot sedan 2001.

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande i Bong Ljungdahl AB och Marco AB, styrelseledamot i KonstruktionsBakelit AB och Börje Jönsson Åkeri AB.

Aktieinnehav: 8.000.

mek@msa.se

Gösta Wiking

Född: 1937.

Ledamot sedan 1997.

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande i Mölnlycke Health Care AB och Angiogenetics AB. Vice

ordförande i S E B samt styrelseledamot i Bong Ljungdahl AB och Xcounter AB.

Aktieinnehav: 300.

g.wiking@telia.com

Jerker Hartwall

Född: 1952.

CEO and President Karlshamns AB.

Ledamot sedan 2001.

Övriga styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Novozymes A/S.

Aktieinnehav: 30.300.

Konvertibler motsvarande 63.500 aktier.

jerker.hartwall@karlshamns.se

Märit Beckeman

Född: 1943.

Ledamot sedan 2004.

Aktieinnehav: 0.

maritbeckeman@yahoo.com

Styrelseledamöter utsedda av personalen

Irene Friberg-Johansson

Född: 1945.

Karlshamns AB.

Utsedd av PTK.

Ledamot sedan 1993.

Aktieinnehav: 0.

Konvertibler motsvarande 650 aktier.

irene.friberg@karlshamns.se

Leif Håkansson

Född: 1957.

Karlshamns AB.

Utsedd av Industrifacket.

Ledamot sedan 2001.

Aktieinnehav: 0.

Konvertibler motsvarande 650 aktier.

leif.hakansson@karlshamns.se

Suppleanter

Christer Svantesson

Född: 1951.

Karlshamns AB.

Utsedd av Industrifacket.

Suppleant sedan 2002.

Aktieinnehav: 0.

Konvertibler motsvarande 650 aktier.

christer.svantesson@karlshamns.se

Bo Ohlsson

Född: 1948.

Karlshamns AB.

Utsedd av PTK.

Suppleant sedan 2000.

Aktieinnehav: 200.

Konvertibler motsvarande 1.500 aktier.

bo.ohlsson@karlshamns.se

Revisorer

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Åke**Christiansson**

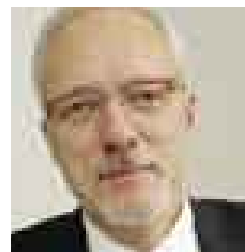
Född 1954.

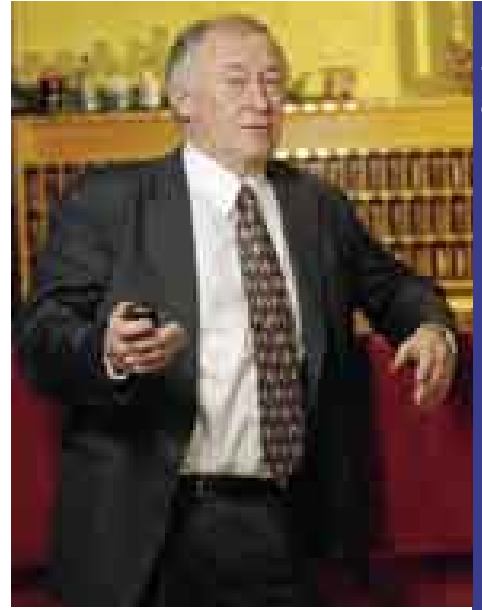
Auktoriserad

revisor.

Bolagets revisor

sedan 1999.

Ledande befattningshavare

Jerker Hartwall

Född: 1952.
CEO and President.
Anställd sedan: 2000.
Aktieinnehav: 30.300.
Konvertibler motsvarande 63.500 aktier.
jerker.hartwall@karlshamns.se

Gunnar Bystedt

Född: 1955.
Supply Chain Director.
Anställd sedan 2003.
Aktieinnehav: 0.
Konvertibler motsvarande 13.250 aktier.
gunnar.bystedt@karlshamns.se

Håkan Christensson

Född: 1962.
President Business Sector Food Ingredients.
Anställd sedan 1986.
Aktieinnehav: 0.
Konvertibler motsvarande 26.500 aktier.
hakan.christensson@karlshamns.se

Jan Gunnerdal

Född: 1946.
President Business Sector Chocolate & Confectionery Fats.
Anställd sedan 1970.
Aktieinnehav: 35.700.
Konvertibler motsvarande 4.250 aktier.
jan.gunnerdal@karlshamns.se

Ulf Hansson

Född: 1963.
Global R&D Quality Manager.
Anställd sedan 1988.
Aktieinnehav: 200.
Konvertibler motsvarande 26.500 aktier.
ulf.hansson@karlshamns.se

Magnus Jörsmo

Född: 1965.
President of Technical Products.
Anställd sedan 1986.
Aktieinnehav: 2.000.
Konvertibler motsvarande 26.500 aktier.
magnus.jorsmo@karlshamns.se

Hans Nilsson

Född: 1950.
Vice President, Strategic Raw Material Sourcing,
President Feed Materials.
Anställd sedan 1986.
Aktieinnehav: 24.400.
Konvertibler motsvarande 4.250 aktier.
hans.nilsson@karlshamns.se

Stefan Sjölin

Född: 1955.
Vice President and CFO.
Anställd sedan 2001.
Aktieinnehav: 200.
Konvertibler motsvarande 26.500 aktier.
stefan.sjolin@karlshamns.se

Bo Svensson

Född: 1951.
Vice President and CIO.
Anställd sedan 1974.
Aktieinnehav: 2.300.
Konvertibler motsvarande 26.500 aktier.
bo.svensson@karlshamns.se

Karina Petterson

Född: 1962.
President Business Sector Lipids for Care.
Anställd sedan 1988.
Aktieinnehav: 0.
Konvertibler motsvarande 4.250 aktier.
karina.petterson@karlshamns.se

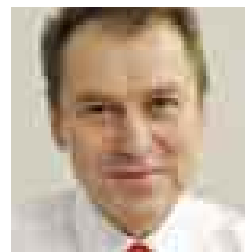
Jerker Hartwall

Gunnar Bystedt

Håkan Christensson

Jan Gunnerdal

Ulf Hansson

Magnus Jörsmo

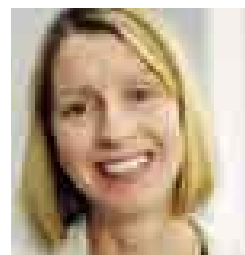
Hans Nilsson

Stefan Sjölin

Bo Svensson

Karina Petterson

Informationstillfällen

Karlshamns kommer att lämna ekonomisk information för verksamhetsåret 2005 vid följande tillfällen:

- Delårsrapport 1:a kvartalet presenteras vid ordinarie bolagsstämma den 11 maj.
- Halvårsrapport presenteras den 31 augusti.
- Delårsrapport för 3:e kvartalet presenteras den 2 november.
- Bokslutskommuniké för verksamhetsåret 2005 presenteras i februari 2006.

Rapporter och pressreleaser finns även tillgängliga på engelska och kan beställas från Karlshamns AB, Corporate Communication, 374 82 Karlshamn.

Telefon 0454 820 00, fax 0454 828 20 eller E-post: info@karlshamns.se

Mer information om Karlshamns finns på företagets webbplats: www.karlshamns.com

Bolagsstämma

Karlshamns AB:s (publ) ordinarie bolagsstämma äger rum onsdagen den 11 maj 2005 kl. 14.00 i Rio-grande salen, Blekinge Tekniska Högskola i Karlshamn. Entrén till stämmolokalen öppnar kl. 13.00 och registrering måste ha skett före kl. 14.00 då röstlängden fastställs.

Rätt att delta i stämman

Rätt att delta i stämman har den aktieägare som, dels är registrerad i den utskrift av aktieboken som görs den 1 maj 2005 (införandet måste dock på grund av mellankommande helg ske senast fredagen den 29 april 2005) dels har anmält sitt deltagande till stämman senast kl. 16.00 den 4 maj.

Registrering i aktieboken

Bolaget är ett s k avstämningsbolag. Detta innebär att aktieägare, för att ha rätt att delta i bolagsstämman, måste vara införd i den av VPC AB förda aktieboken senast den 29 april 2005. Den som låtit förvaltarregistrera sina aktier måste tillfälligt inregistrera aktierna i eget namn för att kunna delta i stämman. Detta bör ske i god tid före nämnda datum.

Anmälan

Aktieägare som önskar delta i bolagsstämman skall anmäla sig till bolaget antingen per post under adress:

Karlshamns AB, Kerstin Wemby, 374 82 Karlshamn eller på tel 0454 823 12/825 38, på fax 0454 828 20, via e-post: kerstin.wemby@karlshamns.se eller via webbplatsen: www.karlshamns.com så snart som möjligt och senast kl. 16.00 den 4 maj 2005, då anmälningstiden går ut.

Vid anmälan skall namn, adress, telefonnummer, person- eller organisationsnummer samt aktieinnehav uppges.

Kallelse till bolagsstämman

Kallelse till bolagsstämman annonseras i Blekinge Läns Tidning, Sydöstra Sveriges Dagblad AB, Post- och Inrikes Tidningar och i Svenska Dagbladet, där samtliga stämmoärenden kommer att framgå.

Karlshamns ordlista

Aminer - Produkter framställda av fettsyror med yaktiva egenskaper. Används som insatsvara i en lång rad industribranscher.

Bypass-fetter - Fetter som specialdesignats för att passera vommen hos idisslare vilket innebär att större fett- och energimängder kan tillföras högavkastande mjölkkor.

Bypass rapsmjöl - Rapsmjöl som behandlats i speciell process för att passera vommen hos idisslare. Produkten har ett högre näringsvärde än standardrapsmjöl.

CBA (Cocoa Butter Alternatives) - Fetter med egenskaper liknande kakaosmör, dvs hårda vid rumstemperatur och med mycket snabb smältning i munnen.

CBE (Cocoa Butter Equivalents) - En typ av CBA som är identisk med kakaosmör och som får användas i choklad upp till 5 procent enligt EUs lagstiftning. Tillverkas av exotiska råvaror, bl a sheanötsolja.

CBR (Cocoa Butter Replacer) - CBA med kakaosmörliknande egenskaper. Används bl a i chokladöverdragna kakor och kex. Enklare att använda än CBE då den inte behöver tempereras.

CBS (Cocoa Butter Substitutes) - CBA med egenskaper och användningsområden som liknar CBR. Tillverkas av palmkärnolja.

Dairy Fat Alternatives (DFA) - Fetter avsedda att användas i mejeriprodukter såsom ost, grädde, matfett, glass m fl. Ersätter smörfettet och tillför positiva egenskaper till slutprodukten.

Essentiella fettsyror - Två olika typer av fleromättade fettsyror, Omega 3 och Omega 6, som är nödvändiga för god hälsa. Kan ej framställas av vår kropp utan måste tillföras genom kosten. Rapsolja är en av de få vegetabiliska oljor som innehåller båda typerna essentiella fettsyror.

Estrar - En kemisk förening mellan fettsyror och alkoholer. Triglycerider, som är huvudbeståndsdel i fett, består av alkohol, glycerol och fettsyror och är således en typ av estrar.

Fettsyra - Består av kol och väte i långa kedjor. I ena änden av kolkedjan finns en s k karboxylgrupp. De vanligaste fettsyrorna i vegetabiliska oljor innehåller mellan 12 och 18 kolatomer.

Fleromättade fettsyror - Kolkedjan innehåller två eller flera dubbelbindningar vilket har stor betydelse för deras biologiska funktion.

Flingade fetter - Fetter med hög smältpunkt som levereras i form av små fasta "flingor", vilket förenklar hanteringen för vissa kategorier av kunder.

Formsläppmedel - Fettbaserade produkter som appliceras på insidan av gjutformar. Gör det lättare att ta bort formen när betongen stelnat utan att skada ytan.

Fraktionering - Flerstegs kristallisationsprocess för att framställa CBA.

Glycerol - En alkohol som är en del av fettmolekylen.

IPPC - Ett EU direktiv om hur industrianläggningar ska miljöprövas. Direktivet gäller verksamhetens hela miljöpåverkan såsom utsläpp till luft, vatten, generering av avfall, användning av råvaror, och energieffektivitet.

Kakaofett - Fett som utvinns genom pressning av kakaoböror. Har en sammansättning som ger choklad dess unika egenskaper.

Kakaosmör - En annan benämning för kakaofett.

Lanolin - Ett fett som utvinns ur fårull och används i hudvårdsprodukter.

Lipider - Ett samlingsnamn på en bred grupp naturprodukter där bl a fetter ingår.

Mättade fetter - Har inga dubbelbindningar i kolkedjan.

Omega 3 - Essentiella fleromättade fettsyror där den första dubbelbindningen är placerad tre kolatomer från kolkedjans ände.

Omega 6 - Essentiella fleromättade fettsyror där den första dubbelbindningen är placerad sex kolatomer från kolkedjans ände.

Omättade fetter - Har en eller flera dubbelbindningar i kolkedjan.

PCR - Benämning på en metod att identifiera genetiskt modifierade frö (GMO). Förkortningen står för Polymerase Chain Reaction.

Pumpbara fetter - Produkter med fettkristaller dispergerade i en flytande olja som levereras i tankbil. Används framför allt i bagerier där de ersätter fasta fetter i förpackningar om 10 kg.

Transfettsyror - Omättade fettsyror med en annan typ av dubbelbindning än den som naturligt finns i vegetabiliska oljor.

Transhalt - Andelen transfettsyror i ett fett.

Adresser

Karlshamns AB

Koncernkontor
Karlshamns AB (publ)
374 82 Karlshamn
Besöksadress: Västra Kajen
Telefon 0454 820 00
Telefax 0454 828 20
info@karlshamns.se
www.karlshamns.com

Oljor & Fetter

Karlshamns AB

Oljor & Fetter
374 82 Karlshamn
Besöksadress: Västra Kajen
Telefon 0454 820 00
Telefax 0454 828 88
info@karlshamns.se

Karlshamns BV

P.O.Box 17
NL-1540 AA Zaandijk
NEDERLÄNDERNA
Besöksadress: Kreeftstraat 1,
Zaandijk
Telefon +31 75 627 84 00
Telefax +31 75 627 84 78
oilsfats@karlshamns.nl

Karlshamns Ltd

220 Wincolmllee
Hull
GB-HU2 OPX
East Yorkshire
STORBRITANNIEN
Telefon +44 1 482 58 67 47
Telefax +44 1 482 58 70 04
edibleoils@karlshamns.co.uk

Karlshamns SPOL.S.R.O

P.O.Box 263
CS-11121 Prag 1
TJECKIEN
Besöksadress: Václavské nám. 64
Telefon +420 2 22 21 04 06
Telefax +420 2 22 21 20 87
karlshamns@iol.cz

Karlshamns (Malaysia) SDN.BHD

4th floor, Menara Boustead
69 Jalan Raja Chulan
MY-50200 Kuala Lumpur
MALAYSIA
Telefon +60 321 481 831
Telefax +60 321 419 192
lam@karlshamns.com.my

Karlshamns Polska Sp.Z.o.o.

ul. Walecznych 44/3
PL-03-916 Warszawa
POLEN
Telefon +48 226 164 182
Telefax +48 226 160 255
jbogusz@karlshamns.pl

Foderråvaror

Karlshamns AB

Foderråvaror
374 82 Karlshamn
Besöksadress: Västra Kajen
Telefon 0454 829 00
Telefax 0454 829 66
crushing@karlshamns.se

Tekniska Produkter

Tefac AB

374 82 Karlshamn
Besöksadress: Västra Kajen
Telefon 0454 823 00
Telefax 0454 75 20 05
tefac@karlshamns.se

Binol AB

374 82 Karlshamn
Besöksadress: Västra Kajen
Telefon 0454 828 00
Telefax 0454 75 20 70
binol@karlshamns.se

Karlshamns Baltic

Kalvariju 125
LT-02648 Vilnius
LITAUEN
Telefon +37 052 70 00 61
Telefax +37 052 70 04 40
karlshamns.baltic@takas.lt

Karlshamns är en av världens ledande tillverkare av hög-förädlade vegetabiliska special-fetter. Fetterna används inom flera användningsområden och kunderna återfinns inom många olika branscher. Merparten är dock verksamma inom livsmedels-, kosmetik- och fodernäringen samt inom teknisk industri.

Karlshamns AB (publ)
374 82 Karlshamn
Besöksadress:
Västra Kajen
Telefon: 0454 820 00
Fax: 0454 828 20
www.karlshamns.com
info@karlshamns.se
Org.nr 556478 - 1796